

BOHOVÉ BYLI ASTRONAUTI
ERICH VON DÄNIKEN
SOUČASNÝ VÝKLAD DÁVNÝCH POVĚSTÍ

Vydala Euromedia Group v Praze roku 2002

© 2001 by Bertelsmann Verlag, München
Překlad © Olga Jeřábková, 2002

K tématu

Je tomu přesně padesát pět let a stalo se to na základní škole ve městě Schaffhausen ve Švýcarsku. Bylo mi tehdy deset a z úst našeho učitele náboženství jsem se dozvěděl, že na nebi došlo k boji. Jednoho dne údajně předstoupil archanděl Lucifer se svým vojskem před Hospodinův trůn a prohlásil: „Už ti nebudeme sloužit!“ Nato všemocný Bůh přikázal mocnému archandělu Michaelovi, aby Lucifera i s jeho vzbouřenci z nebe vyhodil. Michael splnil zadaný úkol s plamenným mečem v ruce. Od té doby - jak řekl náš učitel náboženství - se stal Lucifer ďáblem a všichni jeho stoupenci se smažili v pekle.

Onoho večera jsem byl poprvé ve svém mladém životě opravdu zamyšlený. Nebe, jak nám dětem vštěpovali, je místem absolutní blaženosti, kam přijdou po smrti všichni hodní. Je to také místo, kde jsou všechny duše vroucně spjaty s Bohem. Jak tedy mohl v tak rajsském prostoru vzniknout spor? Kde panuje dokonalé štěstí, kde je spojení s Bohem tak perfektní, tam přece nemůže být žádná opozice, žádné rozbroje. Proč se tedy Lucifer se svými anděly najednou proti všemohoucímu, přelaskavému Bohu vzbouřil?

Ani matka, kterou jsem požádal o vysvětlení, si nevěděla rady. U Boha, pravila zamyšleně, je prostě všechno možné. Tak to zřejmě je. Dokonce i nemožné je možné.

Později, na gymnáziu, kdy jsme měli latinu, jsem pochopil, že slovo Lucifer se skládá ze dvou slov „lux“ (světlo) a „ferre“ (dělat, nosit). Lucifer je vlastně něco jako světloňoš. Zrovna ďábel má být nositelem světla? Můj nový poznatek z latiny celou věc ještě víc zkomplikoval.

O dvacet let později jsem si důkladně prostudoval Starý zákon, jak křesťané nazývají prastaré báje a pověsti. U judského proroka Izajáše (cca 740 př. Kr.) jsem se dočetl: „Jak z nebe jsi spadl, ty zářivá hvězdo jitřní! Jak k zemi byl's vržen, ty pokořiteli národů! Sám sobě říkal's: Chci k nebi vzhůru stoupat, vysoko nad hvězdami Božími své sídlo zbudovat, tam usednout chci na trůn na hoře Boží!...“

Výroky proroka Izajáše se možná v průběhu tisíciletí mnohokrát změnily. Ale co měl původně na mysli? I v takzvaném „tajném Zjevení“ apokalyptika Jana najdeme ve 12. kapitole, verš 7, jednoznačné připomenutí bojů na nebi:

„A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. Drak i jeho andělé bojovali, ale nevítežili, a nebylo již pro ně místa v nebi.“

Zvláštní. Že v případě těchto bitev na nebi nejde o čisté výmysly, dokládají významná ústní podání jiných národů. V Egyptské Knize mrtvých, sbírce textů, které dávali mumifikovaným nebožtíkům do hrobu, aby se na onom světě chovali správně, se můžeme dočíst, jak Ré, mocný Bůh Slunce, bojoval proti odpadlíkům vesmíru. Bůh Ré, tak je psáno, své „vejce“ během bitvy nikdy neopouštěl.²

Boje na nebi? Ve vesmíru? Anebo měli naši nevědomí předkové na mysli pouze boje dobra a zla, odehrávající se toliko v nitru lidském? Představovali si snad atmosférické jevy během bouřky jako bitvu v kosmu? Anebo bylo příčinou tohoto zmateného myšlení zatmění Slunce, kdy cosi zjevně strašlivého chtělo naše Slunce pohltnout? Všechna tato přirozená vysvětlení nám nepomohou dál, jak ještě ukážu. Kdyby se bitva mezi Luciferem a Michaelem odehrála jen ve starozidovském světě, mohli bychom to přejít mávnutím ruky. Jenže tomu tak není a tyto prastaré příběhy mívají příliš často překvapivě mnoho společného.

Tak byly v tibetských klášterech po dlouhá tisíciletí uchovávány texty nazývané „Dzyan“. Někjaký dávný originální text, o kterém nevíme, zda ještě existuje, musel být základem pro množství fragmentů tohoto Dzyanu, objevených v indických chrámových knihovnách. Jde o stovky listů psaných sanskrtem a vkládaných jako sendvič mezi dvě dřevěná prkénka. Dočteme se v nich, že ve „čtvrtém světě“ dostali synové příkaz vytvořit své „kopie“. Třetina synů se zdráhala pokyn splnit:

„Starší kola se točí nahoru a dolů. Vše vyplňují mateční zárodky. Docházelo k bojům mezi stvořiteli a ničiteli i k bojům o prostor... Pospěš si s výpočty, Lanoo, chceš-li se dovést skutečně stáří svého kola.“³ (Zvýrazněno autorem)

Ve své poslední knize jsem se podrobněji zabýval řeckou mytologií.⁴ I ta začíná bojem na nebi. Uranovy děti se vzepřely nebeskému řádu a Stvořiteli. Došlo ke strašlivým bitvám - otec bohů Zeus je pouze jedním z vítězů. Proti Diovi zase bojoval Prométheus, a to „v nebi“, neboť Prométheus jak známo ukradl „tam nahore“ oheň a přinesl jej na Zemi. Prométheus - Lucifer. Světloňoš?

Na druhé straně zeměkoule, daleko od Řecka, leží Nový Zéland. Už před více než sto lety se etnolog John White vyptával starých kněží Maorů na jejich legendy. A také oni začínali válkou ve vesmíru. Část božských synů se vzepřela otci. Vůdce oněch kosmických válečníků se jmenoval Ronga-mai a po vítězné bitvě se nechal dole na zemi hýčkat:

„Jeho zjev byl jako zářící hvězda, jako ohnivý plamen, jako slunce. A když sestupoval dolů, země se rozrývala, oblaka prachu oslepila zrak, hluk hromu se rozléhal a z dálky znělo jakoby šumění mušle.“

Takováto líčení nelze prostě jen tak odložit do šuplíku psychologa. V těch je obsažena pradávna vzpomínka. V „Drona Parva“⁶, nejstarší indické báji, jsou bitvy v kosmu popsány stejně jako ve starozidovských ságách kromě Starého zákona.⁷ I tam se hovoří o „posvátných kolech“, kde „přebývají cherubíní“. Přirozeně nejsme tak někde, nýbrž „v nebi“ a „mezi hvězdami“.

Etymologové ujišťují, že to vše je nutno posuzovat pouze symbolicky.⁸ Tyto podivné příběhy jsou podle nich jen mýty.⁹ Jen? Kam bychom se dostali, kdyby v mytologii našich předků byla jen symbolika? A když už symbolika: Co tyto symboly naznačují? Słůvko „symbol“ pochází z řeckého symballein a znamená „házet dohromady“. Máme-li mýty chápat jen symbolicky, rád bych věděl, co se tu házelo dohromady. Snaha držet se jen nezávaznosti mýtů nás neposune ani o krok dál. Žijeme ve společnosti, která bez váhání věří nejrozpornějším pověstem. Víra ve smyslu náboženství. Ale zjevně nejsme ochotni akceptovat některé skutečnosti. Když tvrdím, že Písmo svaté, především první knihy Mojžíšovy, se protiklady a strašidelnými historkami jen hemží, a Bůh, který údajně s Mojžíšem hovořil, nemůže být nikdy považován za opravdového Boha-Stvořitele, sklízím rozhořčení a chtějí se po mně pobouřeně důkazy. A když je podám, dostanu pak veřejně napráskáno. A proč? Protože víra je nedotknutelná. Samozřejmě jen víra velkých náboženských společenství. Dotknu-li se naproti tomu víry malé skupiny, toto pravidlo už neplatí.

Lidstvo vstoupilo do nového tisíciletí. Pro mne je odpovědnější analyzovat staré pohádky a zaměřit se na nové cíle.

1) Hodina biblické výuky jiného typu

Jediným prostředkem proti pověrám je věda.
(Henry T. Buckle)

Že lidé o Bohu pochybují, a často pochybují, je zřejmě nesporné. Každý zná otázku: Jak to mohl Bůh dopustit? Například miliony utýraných a zavražděných Židů za druhé světové války. Nebo umučené oběti všech diktatur. Jak mohl Bůh připustit týrání a zabíjení nevinných dětí? Jak mohl dopustit přírodní katastrofy, které přinesly mnoha národům hlad a utrpení? Jak mohl dovolit, aby se jeho jménem pronásledovali křesťané, aby lidé umírali za strašných muk, aby křesťanští horlivci nepředstavitelně krutými metodami mučení posílali na smrt jiné křesťany, údajné čarodějnice nebo lidi „děblem posedlé“? Seznam otázek, jak mohl Bůh toto vše dopustit, je nekonečný - a odpovědi, při nichž spolkneme často věci nepochopitelné, jsou pokaždé stejné. Bůh, říkájí nám, rezervoval pro utrápené oběti v nebi zvláštní místo. Tam, na obzoru světa, budou za všechno odměněny. Takový boží úrůdek je záhadný, ale současně moudrý. Člověk miní, a Bůh mění. Pravověrní teologové nám vždy přirozeně radí, abychom otázku „proč“ nekladli. Bůh sám ví, proč.

Možná. Ale tentýž Bůh údajně - jak hlásá židovská i muslimská víra - stvořil člověka „k obrazu svému“. Přečteme si to u Mojžíše a platí to pro všechna tři velká náboženství.

„I řekl Bůh: Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi. Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím.“ (1. Mojžíš 1, 26 a d.) (Zvýrazněno autorem)*1

Je-li tedy člověk obrazem Božím, měl by být také inteligentní. Neboť nikdo nepopře, že to, co chápeme jako Boha, musí být nejvyšší ze všech myslitelných inteligencí. Inteligentní formy života mívají ovšem ve zvyku klást otázky a hledat na ně odpovědi. Inteligence neuvěří žádnému tlachání. A pokud nejsme obrazem Božím, pak zbývá skutečnost, že jsme prostě inteligentní. S obrazem Božím či bez něho. Pojmem inteligence se míní kultura v nejširším smyslu, kterou zvířata neznají. A ještě něco: Bůh by musel být nejen násobkem všech inteligencí, nýbrž samozřejmě by musel být i bez chyb. Ovšem ten Bůh, s nímž se setkáváme ve Starém zákoně, bez chyb není. Poté, co Bůh stvořil člověka jako muže a ženu, konstatoval: „To je velmi dobré.“ (1. Mojžíš 1, 31) To bych také od Božího díla očekával. Ovšem týž Bůh, který stvořil člověka, svého činu záhy litoval:

„Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. Řekl: Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země, člověka i zvířata, plazy i nebeské ptactvo, neboť lituji, že jsem je učinil.“ (1. Mojžíš 6, 6-7)

Neuvěřitelné! Nejprve tento bezchybný Bůh stvoří zvířata a člověka, konstatoje, že je to dobré, a poté opět svého činu lituje. Je tohle božské?

Další vlastností, kterou nutno Bohu přiznat, je nezávislost na čase, nadčasovost. Skutečný Bůh je mimo čas. Nemá a nebude mít nikdy zapotřebí zahajovat experimenty, aby pak čekal, jak dopadnou. Jenže přesně to se děje ve Starém zákoně. Několikrát. Poté, co Bůh stvořil lidi, zavede je do ráje. Tam smějí Adam a Eva dělat všechno - až na jedno: Nesmějí sníst určité jablko. Je přitom bezvýznamné, zda je jablko jen synonymem něčeho jiného - prvotního hříchu nebo sexu. Platil prostě zákaz. Ovšem nadčasový Bůh musel přece už předem vědět, že jím stvoření lidé zákaz poruší. Což také udělají, načež hluboce uražený Bůh utrápené prarodiče rodu lidského vyžene z ráje. Křesťanská církev této nelogičnosti přidala ještě něco navrch: Veškeré potomstvo Adama a Evy je zatíženo ominózním dědičným hříchem, který lze smýt jen krvavou obětí Božího syna. Děsivá představa.

Jsem — a v každé knize to opakují - věřící, bohobojný člověk. Taky se modlím. Denně. Můj ubohý mozek není schopen Boha definovat - o to už se pokoušeli mnozí chytřejší, přesto je Bůh pro mě něco mimořádného a jedinečného. Souhlasím také s názorem velkých světových konfesí, že může existovat jen jeden Bůh. Ale to, co nazýváme Bohem, musí být bez chyb, nezávislé na čase, všudypřítomné a všemocné. To jsou minimální vlastnosti, které musíme Bohu s hlubokým respektem přiznávat. Přitom nikdy nebudeme schopni Boha popsat nebo božského ducha někam časově pevně začlenit. Věda nás učí, že na počátku byl vodík anebo velký třesk: big bang. A jak vznikl big bang? A co bylo před velkým třeskem? Velký třesk, jak se dovidáme od superchytřích astrofyziků, nastal před asi patnácti miliardami let a trval pouhý zlomek vteřiny. Ovšem vysvětlit ten zlomek vteřiny nedokážeme. Z ničeho logicky nevznikne nic, tady nám nepomohou sebechytřejší matematické vzorce. Albert Einstein (1879-1955) zformuloval vedle teorie relativity i méně známou teorii gravitační. Obě vysvětlují makrokosmos, takzvané naše „velké univerzum“.

Pak přišel jiný génius v oblasti fyziky, Werner Heisenberg (1901— 1976), a vypracoval vzorce kvantové fyziky, kterým dodnes rozumí jen málo odborníků. Kvantovou fyzikou lze vysvětlovat chování mikrokosmu. Co se děje za subatomárními částicemi? Při velkém třesku by se vlastně obě představy, gravitační teorie a kvantová fyzika, měly setkat. Ale matematické teorie, s jejichž pomocí se vědci pokoušejí obojí spojit, poskytují jen absurdní čísla a vzorce bez jakéhokoli smyslu. Nic se k sobě nehodí. Hodnověrná teorie, kterou bychom možná mohli nazvat „kvantová gravitace“, neexistuje. Líheň vesmíru nám zatím zůstává uzavřena. Současně s velkým třeskem vznikly i prostor a čas, které předtím údajně neexistovaly. Co však existovalo, než se prostor a čas začaly utvářet?

Prostor a čas vznikly současně, zjistili naši ostrovtipní analyzující astrofyzikové. Kolem tohoto epochálního poznatku bylo provedeno nepřehledné množství výpočtů, kterými věda nakrmila počítače. Zorganizovalo se mnoho mezinárodních konferencí a bylo předneseno mnoho úvah. Naše věda by byla ovšem mohla získat odpověď snáz. Lze se o tom dočíst v dialogu Timaios filozofa Platóna, zapsaném před asi dvěma a půl tisíci lety:

„Vznikl pak čas současně s vesmírem, aby oba, stvořeny spolu, pak spolu zase zanikly...“

Vycházejíce z otázky, co je Bůh, bychom se stejně dobře mohli ptát dál: Kdo (nebo co) Boha stvořil? Nedospějeme ke konci — nebo líp: nedospějeme na začátek. Lidé si udělali z Boha otcovskou postavu, osobu, která přikazuje a trestá, chválí a kárá. To všem určitě není akt „stvoření“. Teologové argumentují tím, že musíme podstatě aktu stvoření přiznat i možnost nabytí lidské podoby. Je to možné. Ale dokonce i pak by si musela tato božská osobnost podržet své božské vlastnosti. Známe přirozené představy, jaké mají o Bohu různá náboženství a filozofické školy - všechny mají nakonec společného jmenovatele: Ať už je Bůh cokoli, musí to být věčné, nadčasové, bezchybné a všudypřítomné. Albert Einstein řekl: „Pánbůh nehraje v kostky.“

Ten ze Starého zákona však ano. A v mnoha případech prokazatelně nezná budoucnost. Dočteme se o tom například u proroka Ezdráše (hebrejsky: pomoc). Ezdráš byl jedním z mála proroků, kteří se kolem roku 458 př. Kr. vrátili z babylonského zajetí do Jeruzaléma. Ve Starém zákoně najdeme o Ezdrášovi pouhou jednu kapitolu, ale apokryfní texty obsahují informace víc. Ezdráš se například táže Pánaboha - nebo jeho vyslanec - na znamení, která mají přijít, a na svůj vlastní život. Odpověď zní:

„Znamení, na něž se ptáš, ti mohu prozradit jen zčásti. Říci něco o tvém životě nedokážu, protože to sám nevím.“¹⁰ (Zvýrazněno autorem)

Jenže časově už dávno nepatří Ezdráš k Mojžíšovi a je možné, že své rozhovory vedl s někým jiným. Jen ne s Bohem. Ovšem Bůh v časech Adama a Evy zřejmě rovněž nevěděl, co se děje. Poté, co Eva svému muži Adamovi podala ono jablko, ukryl se „ze studu“ v křoví. Bůh však nevěděl, kde Adam je:

„A Hospodin Bůh zavolal na člověka: Kde jsi?“ (1. Mojžíš 3, 9) Adam ujišťuje Hospodina, že ho sice slyšel přicházet, ale ze studu se ukryl. Ted' chce Pán vědět, kdo Adamovi řekl, že je nahý. A zda dokonce nejedl z toho stromu, který měl zakázaný. Nato se Adam zcela otevřeně přiznává:

„Zena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“ (1. Mojžíš 3, 11a d.)

Podle této verze Bůh jednoznačně nevěděl, oč kráčí. Nevěděl, kde se Adam skrývá, a neměl tušení, že Eva svého Adama svedla k jablečným hodům. Věřící se domnívají, že takovéto pasáže z bible nelze brát doslovně, všechno je míněno jen obrazně. Prosím - ale tato „obrazná nelogičnost“ nadále nesouhlasí.

Když se Adam dověděl, jak se dělá sex, porodila mu Eva syny Kaina a Ábela. Ábel se stal ovčákem, Kain rolníkem, zvolili dvě nekřizová a vždy dotovaná povolání. Oba hoši přinášejí Pánu obět'. A co udělá náš bezchybný Bůh? Zálibně hledí na Ábela a jeho obětinu, ale na Kaina a jeho obět' se nepodívá (1. Mojžíš 4, 4).

Až do této chvíle nedali ani Kain, ani Ábel podnět k měření dvojím loktem. Není divu, že Kain na zaujatého Boha reaguje pohněvaně:

„I řekl Hospodin Kainovi: Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinalou tvář?“ (1. Mojžíš 4, 6)

Vševědoucí Bůh by to měl vědět. Ten však nezabrání ani tomu, aby Kain svého nevinného bratra zabil. Dokonce se musí ptát:

„Hospodin řekl Kainovi: Kde je tvůj bratr Ábel? Ten odvětil: Nevím. Cožpak jsem strážcem svého bratra?“ (1. Mojžíš 4, 9) Přestože Pánbůh Kaina poté potrestá, ten se přesto stane praotcem fenomenálního pokolení, které bude psát biblické dějiny. Ale Kain není jediným vrahem před zrakem Božím, pozdější Mojžíš se poskvrní stejně. K Mojžíšovi se ještě dostanu.

Přímo dramaticky se vyvíjí biblický děj v 6. kapitole:

„Když se lidé počali na zemi množit a rodily se jim dcery, viděli synové božští, jak půvabné jsou dcery lidské, a brali si za ženy všechny, jichž se jim zachtělo... Za oněch dnů, kdy synové božští vcházeli k dcerám lidským a ty jim rodily, vznikaly na zemi zrudý, ba ještě i potom. To jsou ti bohatíři dávnověku, mužové pověstní.“ (1. Mojžíš 6 ad.)

O obrech se dále rozepisovat nehodlám, to už jsem udělal ve své minulé knize. A také otázku, kdo byli oni „božští synové“, jsem už probral. Jenom nechápu, že ti, kdo bibli věří a často hlásají všemožné moudrosti z Písma svatého, toto rozhodující místo ignorují. Tam se stručně a jasně o „božských synech“ hovoří. Spor učenců, který se kolem tohoto pojmu odedávna vede a dal vzniknout tisícům stran protichůdných komentářů, mě nutí jen k pousmání. Někdy se výraz „synové božští“ překládá jako „padlí andělé“, jindy jako „odpadlí duchové“, anebo se interpretuje jako „strážci nebes“. To by člověk útek! Jediný pojem obrací víru v její opak. Avšak odborníci, kteří umějí číst hebrejsky, vědí zcela přesně, co tato slovíčka znamenají: ti shůry sestoupivší.

Nakonec je i tento spor teologů o výklad slov „synové božští“ bezvýznamný. Neboť at' už jsou to „padlí andělé“ nebo „strážci nebes“ - Pánbůh přece musel předem vědět, co udělají. Zřejmě ale o tom neměl sebemenší tušení. A ti, co ze „synů božských“ rádi dělají „duchy“, by měli líčení jejich nesvatého konání dočíst: prováděli sex s lidmi. To duchové nedělají.

Zmatek v Genezi je tím úplný. Je mi jen smutno z toho, že stamiliony lidí věří, že onen rozporuplný Bůh, o němž je tu řeč, je totožný s velkolepým duchem, jehož přičiněním vznikl vesmír. A to nejen ve víře prostého lidu, nikoli, ale i v odborné teologické literatuře, která si jakýkoli rozpor neuvěřitelným překrucováním dokáže ospravedlnit a ohýbat podle potřeby, je starozákonní Bůh považován za univerzálního, jediného Boha se všemi božskými vlastnostmi. Slavný jezuita a profesor teologie Karl Rahner, známý učitel bezpočtu mladých duchovních, ujišťoval, že dějiny Starého zákona „vycházejí od Boha, který se definitivně projevil v osobě Ježíše Krista“. Písmo Starého i Nového zákona má podle Rahnera stejného autora. Bůh uzavřel s národem Izraelců „zvláštní pakt“, který byl však už „odedávna“ plánován jen jako prolog ke Kristovi. Ach ano, a Starý zákon byl od samého počátku Bohem řízený, otevřený proces směřující ke konečnému spasení“.

Vynalézaví a slovně přesvědčiví profesori teologie sice přiznávají, že Starý zákon se skládá z textů vzniklých v různých dobách a sepsaných mnoha autory. Ti však jen sesbírali patriarchální zprávy a informace z pradávnej minulosti. Dokonce se přiznávají i „umělé zásahy“ různých teologických škol — podle dané doby. Tak třeba pomluva, že díla o dějinách Izraele, například spisy jáhvištů nebo potomků rodu Davidova, údajně sloužila jen k legitimizaci počínání Izraele, který se zmocnil trůnu Šalamounova nebo Palestiny. Při takových tvrzeních se nelze divit, že se Židé a křesťané nedokáží domluvit. Navzdory všem těmto ústupkům a zkreslováním panuje v teologických kruzích přímo děsivá hašteřivost o tom, že historické biblické příběhy jsou „bez výjimky zprávy o uskutečňování slova Božího. Toto schéma je obecně platné“. Tvrdí profesor teologie Jacques Guillet.

Jak bychom to rádi měli? Starý zákon má být „Bohem řízený proces směřující ke konečnému spasení“ (Rahner). A toto schéma je údajně „obecně platné“ (Guillet). A - aby nedošlo k žádným pochybám - dějiny Starého i Nového zákona vycházejí od jediného Boha, který se zjevil v podobě Ježíše Krista, „takže Písmo Starého i Nového zákona má stejného autora“ (Rahner). Současně mnoho patriarchálních zpráv pochází „z pradávnej minulosti“, a přesto jsou to údajně „bez výjimky zprávy o uskutečňování slova Božího“.

Jedinou možností proti tomuto vyumělkovanému teologickému nesmyslu je zřejmě osvěta. At' mi nikdo nepředepisuje, jak mám co chápat. Umím přece číst.

Příběh o potopě světa a o arše Noemově je obecně známý a ve svých dřívějších knihách jsem o něm už psal. Pro ty, kdo o tom slyší poprvé, tolik: To, co čteme v první knize Mojžíšově, 6, 9 a d., pochází z mnohem starších, babylonských, a dokonce i sumerských pramenů.¹² Kdosi v šerém dávnověku vtělil do knihy knih, Písma svatého, příběh a vymyslel přitom dokonce jméno Noe, pocházející ze zcela jiných zdrojů. A přesto — tak praví teologie - jde ve Starém zákoně „bez výjimky o zprávy při uskutečňování slova Božího“ (J. Guillet).

Po potopě a po přistání archy na vrcholu hory přináší Noe Pánu obět' a (1. Mojžíš 8, 21): „...I ucítil Hospodin libou vůni...“ Nejinak je tomu v eposu o Gilgamešovi. Muž jménem Utnapištim, který přežil, obětuje na hoře beránka, obilí, cedrové dříví a myrtu: „Bohové ucítili vůni, jež příjemně jim stoupala do nosu. Jako mouchy se bohové seběhli k obětině.“¹³ Zvláštní bohové, dokonce byli schopni cítit vůni pečeně!

Po této libé vůni se starozákonní Bůh rozhodne, že už nebude „zlořečit zemi kvůli člověku“ a už nikdy „nezhubí všechno živé“ (1. Mojžíš 8, 21). Vyzývá Noema a jeho syny, aby plodili, množili se a naplnili zemi. A výslovně podřizuje budoucím lidem všechnu zvěř i všelikou havěť.

„Bázeň před vámi a děs z vás padnou na všechnu zemskou zvěř i na všechno nebeské ptactvo; se vším, co se hýbe na zemi, i se všemi mořskými rybami jsou vám vydáni do rukou.“ (1. Mojžíš 9, 2 a další)

Dnešní ochránci zvířat by tohoto příkazu Božího zřejmě nikdy neposlechli.

Ve starším paralelním příběhu, v eposu o Gilgamešovi, ucítilo pečení hned několik bohů a shromáždilo se kolem archy. Bohové se mezi sebou hádali a hubovali na boha Enlila, který způsobil potopu: „Bože, ty vládce mocný, jak jsi jen mohl tak nerozvázně přivolat ten bouřlivý příval vod?“ Nakonec sestoupí „bůh Země a země do lodi“, vyvede Utnapištima a jeho ženu z bárky ven, vloží na ně ruce a požehná jim. (Další příběh o potopě s podobným obsahem se popisuje v Enuma elis, v babylonské „didaktické básni o stvoření světa“.)

Ať už zde byl za Boha považován kdokoli, tvůrce všehomíra to určitě nebyl. Starý zákon a epos o Gilgamešovi líčí stejnou událost. S tím základním rozdílem, že v eposu o Gilgamešovi se ke slovu dostává očitý svědek a zaznamenaná zpráva v první osobě — v tzv. ich-formě. Utnapiš-tim je ten, kdo potopu přežil. Stejně jako Noe v bibli. Jen je tam příběh vyprávěn ve třetí osobě.

Také Bůh ve Starém zákoně žehná svým chráněncům a zpečetí s nimi pro veškeré potomstvo „smlouvu navěky“:

„Nedojde již k potopě, která by zahladila zemi.“ (1. Mojžíš 9, 12)

Bylo by to vlastně uklidňující konstatování, pokud by zaznělo z Božích úst. Pozemšťané všech dob už by se nemuseli nikdy obávat dopadu meteoritu do moře. Jak dnes astronomové vědí, jsou takové dopady meteoritů docela možné - s ničivými důsledky pro veškeré lidstvo. Ale od stvořitele všehomíra, oné nepochopitelné inteligence prvopočátku, tento slib nepochází. Dávné texty v eposu o Gilgamešovi a ve Starém zákoně hovoří o jiných bozích. Bozích? Nemluví se snad ve Starém zákoně o jednom Bohu? Tuto iluzi jsem byl nucen zničit už ve svých minulých knihách. Hebrejské slovo používané v Genezi pro pojem Boha zní „Elohim“. Jde přitom o výraz v množném čísle. V jednotném čísle Elohim neexistuje. Míjí se tím „bohové“. Vypadá to překvapivě — ale je to pravda.

Židovská, islámská a křesťanská víra jsou založeny na Knihách Mojžíšových. V islámu se s dávnými příběhy kolem Mojžíše a Šalomouna (Sulejmana) zachází s respektem. Učenci tory v židovském náboženství nejenže vždycky věřili, ale jejich staré sagy byly pro ně vždy i předmětem interpretace a hledání. Můžeme se o tom dočíst například v řadě výkladových knih „midrašim“. Tato literární díla obsahují výsledky výzkumů vynikajících židovských učenců mnoha staletí. Midraš je výklad, zkoumání, hledání smyslu. Jedině křesťanství vybudovalo z textů Starého zákona „slovo Boží“, ony obecně platné a bezvýhradné zprávy o činnosti, o realizaci slova Božího (Rahner).

Ovšem žádné náboženství tu není „prostě jen tak“. Každá víra má nějakou historii, jakousi prapůvodní víru, neboť lidé by se koneckonců měli držet rad a výpovědí svých praotců. O tom však neexistují žádné písemné záznamy. Zřejmě trvalo staletí, než se různé příběhy zhustily do souvislé „story“. Každý z těchto příběhů má zřejmě kdesi pravdivé jádro, ale označovat všechny dohromady za „slovo Boží“ je spíše urážkou nekonečné tvůrčí síly. (Pokud se inteligence skrývá za stvořením takovými mikroskopickými tvory, jako jsou lidé, dá vůbec urazit.) Historiky shrnuté ve Starém zákoně sice hovoří o bozích, kteří kdysi kdesi působili, nehodí se však pod velký deštník inteligentního ducha prvopočátku.

Bůh Starého zákona uzavírá s Abrahámem hned několik „smluv navěky věkův“ (1. Mojžíš 13, 15/1. 15, 5/1. 15, 18). Stačila by skutečně jedna božská smlouva. Neustále se vyžadují zápalné oběti a „oběti pozdvihování“. Je mi záhadou, co si s tím metafyzický Bůh počne. A pak ta nechutná historka o Sodomě a Gomoře. Podsouvat něco takového inteligentní Boží tvorivosti je rouhání.

Biblický Bůh se nejprve doví, že v Sodomě a Gomoře se lidé dopouštějí strašných hříchů. Ale jistý si není, proto „už musím sestoupit a podívat se. Jestliže si počínají tak, jak je patrné z křiku, který ke mně přichází, je po nich veta“ (1. Mojžíš 18, 21 ad.). Bůh tedy neví. Smutné. Poté Hospodin svěří svůj záměr Abrahámovi a ten se s ním začíná dohadovat. Božské? Nakonec vyšle Bůh do Sodomy dva anděly, aby zachránili Lota a jeho rodinu před zničením ve městě. (1. Mojžíš 19, 1 a d.). Anděl si zprvu přejí přenocovat na veřejném místě (nač vůbec potřebují andělé spát?), ale Lot je naléhavě prosí, aby na tom netrvali a odpočinuli si v jeho domě. To se zase nelíbí teploušské hordě v Sodomě. Ta vzápětí obklíčí Lotův dům a žádá vydání obou andělů, „aby si s nimi užila“. Ohrožení muselo být nesmírné, protože Lot nabídnou sexuálnímu zvrácení obě své panenské dcery: „Dělejte si s nimi, co se vám líbí.“ To ovšem Sodomity nezajímá. Začínají se dobývat do Lotova domu a vylamovat dveře. Teprve teď se oba andělé vzchopí k činu. Pomocí jakési tajné zbraně „ranili Sodomity, malé i velké, slepotou, takže nebyli schopni nalézt vchod“ (1. Mojžíš 19, 10 a d.).

Situace se dramaticky vyhraňuje. Oba andělé naléhají na Lota a jeho rodinu, aby neprodleně opustili město. Lot stále ještě váhá. Tu sáhnou andělé k násilí. Vyvečou Lota, jeho ženu a obě dcery z domu:

„Uteč, jde ti o život! Neohlížej se zpět a v celém tomto okrsku se nezastavuj! Uteč na horu, abys nezahynul!“ (1. Mojžíš 19, 17)

Přes tuto naléhavou výzvu Lot stále nařká. Namísto do hor chce do městečka Sóar, neboť tam by se cítil bezpečněji. Nad takovou umíněností anděl rezignovaně říká:

„Uteč tam rychle; neboť nemohu nic učinit, dokud tam nevejdeš.“ (1. Mojžíš 19, 22)

Hospodin však — milý Pánbůh? — nechal dštít síru a oheň na Sodomu a Gomoru, „od něho z nebe to bylo. Tak podvrátil ta města i celý okrsek a zničil všechny obyvatele měst, i co rostlo na rolích.“

Zřejmě vyrostlo v Sodomě a v Gomoře zvrhlé pokolení. Ale neměl vševědoucí předem vědět, co mu tam roste? A proč ten spěch, ten chvat? Běželo snad nějaké odpočítávání, nějaké „countdown“, jež ani Bůh, ani andělé nedokázali zastavit? Jaký to byl Bůh?

Moje lekce z bible nechce nic víc a nic míň než pouze zaznamenat jedno konstatování: Představuje se tu božská bytost, která dělá chyby, která se mýlí, která pociťuje lítost, která je schopna krvavých ničivých akcí a není časově nezávislá. To všechno jsou „nebožské“ atributy, nehodící se k představě vševědoucí, nade vše povznesené bytosti. Nic nepomůže požadovat nějakou definici Boha, neboť tak a nejinak líčí Boha Starý zákon a lidé jsou chť nechtě nuceni tomuto líčení věřit jako slovu Božímu.

Jen tak na okraj: Zničení Sodomy a Gomory nebylo jedinou likvidací hříšných měst rukou jakýchkoli bohů. V indické Mahábháratě se popisuje totéž, navíc se speciálními dodatky: Zdešené čteme o jakési zbraní, která sežehla města v širokém okolí. Naskytl se hrůzný pohled, mrtvolky už nevypadaly jako lidé, spálená těla byla k nepoznání. Všechna potrava byla náhle jedovatá a lidé nikdy předtím tak strašnou zbraň neviděli, ba ani o ní neslyšeli.

Zatímco zánik Sodomy a Gomory je popsán dvěma větami, líčení v 8. knize Mahábháraty je podrobnější. V obou případech stál za tímto hrůzostrašným ničením Bůh. Bůh všech náboženství? Nejde mi o to, abych větu po větě, slovo za slovem porozuměl starým bájím. Jsou to představy z velmi vzdálené minulosti. Nějaký Bůh — nebo bohové — řádl či řádili, končili s nezdařeným

experimentem anebo svými nadřazenými zbraněmi podpořili nějakou protekční skupinu lidí. Tito bohové však vždy přicházeli z nebe. Obecně přijímaný učený názor, že naši předkové si své bohy prostě museli představovat na nebesích, protože nebe se svými hvězdami a souhvězdími pro ně představovalo něco nekonečného, nedostižného, neobstojí před žádným kritickým soudem. Koneckonců tu bylo i množství bytostí přicházejících z temnot podsvětí. Ličení božských soubojů či bojů na nebi a chování oněch nebeských tvorů na zemi není ani poetické, ani psychologicky vysvětlitelné. Na to je to všechno - jak ještě ukážu - příliš precizně vylíčeno. Navíc tito nebesí bohové i mluvili. Dávali pokyny, vydávali příkazy a často i instrukce technického charakteru. Starozákonní Bůh k tomu poskytuje skvělé příklady.

Požaduje od Abraháma, aby mu obětoval jediného syna, „kterého miluješ“ (1. Mojžíš 22 a d.). Krátce před dokonáním strašlivého činu pošle Hospodin z nebe anděla, aby tomu zabránil. Teologové tento rozpor vysvětlují jako zkoušku. Bůh chtěl zjistit, zda je Abrahám ochoten zabít kvůli Bohu i svého milovaného syna. Ale to měl přece vědět už předtím. Za odměnu za nedokonaný čin, kterému v posledním okamžiku zabránil zákrok anděla, Bůh Abrahámovi požehnal a slíbil mu, že jeho rod jistotně rozmnoží „jako nebeské hvězdy a jako písek na mořském břehu“ (1. Mojžíš 22, 16). Slib, jež bylo možno splnit přinejmenším v počáteční fázi díky mnohoženství. Takovými a podobnými příklady se to v první knize Mojžíšově jen hemží. (Viz: 1. Mojžíš, kapitoly 25, 29, 34)

V druhé knize Mojžíšově nazvané Exodus (Vyvedení z Egypta) hraje Mojžíš hlavní roli. Muž z Léviova domu se ožení s lévijskou dcerou a ta mu porodí pohledného syna. Tři měsíce po narození už však nemůže matka chlapce dále před Egyptany skrývat, a proto uplete z rákosí ošatku a dítě do ní položí. Ošatku samozřejmě předtím vodotěsně izolovala asfaltem a smolou. Jedna z faraónových dcer vyloví ošatku s dítětem z vod Nilu a chlapce nakonec adoptuje.

Dojemný příběh, který se původně mohl stejně dobře odehrát ve vzdálené Indii. Tam totiž je v knize Adi Parva eposu Mahábhárata psáno totéž. Neprovdanou Kunti navštívil bůh Slunce. Výsledkem tohoto neobvyklého spojení byl hezoučký chlapec, jehož tvářička zářila jako sluníčko. Bývalá panna Kunti se však obávala hanby, pročež utvořila malou schránku, novorozeně do ní uložila a svěřila je vodě. Hodná žena jménem Adhiráta vytáhla košík z vody a vychovala hošíka jako vlastní dítě. Pojmenovala ho Karna. Třetí příběh stejného obsahu doslova a do písmene vyhrabal v minulém století profesor George Smith na pahorku Kujundžik, někdejší Ninive. Britští archeologové tam totiž objevili knihovnu hliněných tabulek patřící asyrskému králi Aššurbanipalovi, mj. i životopis krále Sargona I. (kolem r. 2400 př. Kr.). I o něm se vypráví, že byl jako novorozeně uložen do sítinového košíku vymazaného smolou a plavil se ve vodách Eufratu. Tuto zvláštní lodičku objevil nosič vody jménem Akki a chlapce nakonec vychovala jistá princezna. Mezi příběhy o Mojžíšovi a historkou o Sargonovi leží nejméně tisíc let. Kolik času uplynulo mezi příběhem indické panny Kunti a legendou o Mojžíšovi, už nelze zjistit.

Slovo Boží? Kdo od koho opisoval?

Když Mojžíš dospěl, viděl, že jeho hebrejští bratři musejí vykonávat otrocké práce. Byl přítom svědkem, jak jeden egyptský dozorce zbil jednoho Hebreje.

„Rozhlédl se na všechny strany, a když viděl, že tam nikdo není, ubil Egyptana a zahrabal do písku.“ (2. Mojžíš 2, 12 a d.)

Na druhý den spatřil Mojžíš dva Hebreje, jak se rvali. Mojžíš se je snažil srovnat, ale jeden z Hebrejů se ohradil:

„Kdo tě ustanovil nad námi za velitele a soudce? Máš v úmyslu mě zavraždit, jako jsi zavraždil toho Egyptana?“ (2. Mojžíš 2, 14-15)

Mojžíš se polekal, že o jeho vraždě z předešlého dne soudce už zřejmě ví. Uprchl do země midjánské, vzal si tam za ženu mladou dívku, dceru údajného midjánského kněze, a zplodil s ní syna Geršoma. Tomu zřejmě nebyla v bibli přisouzena žádná zvláštní role, neboť až na jedinou výjimku (viz 2. Mojžíš 18, 2) se nepozorovaně vytratil.

Zatímco Mojžíš pásł ovce svého tchána, došel jednou i na horu Choréb a spatřil, jak z trnitého keře šlehají ohnivé plameny, aniž keř spalovaly. Zvědavý Mojžíš přistoupil blíž a ke svému ohromení zaslechl hlas přicházející z onoho keře. Ten ho vyzval, aby si zul boty a už se víc nepřibližoval, neboť se nachází na posvátné půdě. Nakonec onen hlas prohlásil, že je Bůh jeho otců Abraháma, Izáka a Jákoba. „Tu Mojžíš si zakryl tvář, neboť se bál na Boha pohledět.“ (2. Mojžíš, 3, 6) Bůh oznámil Mojžíšovi, že zná utrpení izraelitů ujařmených v Egyptě a že „sestoupil“, aby je odsud vyvedl do krásné a prostorné země oplývající mlékem a medem.

Potud je všechno v pořádku. Pánbůh sice pověřuje vraha, aby vyvedl izraelity z Egypta, ale u Boha má všechno svůj smysl. Pošle Mojžíše k faraónovi, aby si od něj vyžádal propuštění svých krajanů z otroctví, ale když se faraón zdráhá, sešle na něj Bůh různé pohromy.

„Ale já vím, že vám egyptský král jít nedovolí, leda z donucení. Proto vztáhnu ruku a budu bít Egypt všemožnými svými divy.“ (2. Mojžíš 3, 19 ad.)

Než ona trápení začnou, Bůh ještě přikáže Egyptany okrást. Izraelité nemají odejít s prázdnými rukama, nýbrž si vyžádat různé stříbrné a zlaté šperky a ozdoby a šaty, „tak vypleníte Egypt“ (2. Mojžíš 3, 22 a 12 35-37). Je to tak psáno v bibli a vůbec se to neslučuje s příkázáními která Bůh později témuž národu stanovil. Také tu není uveden zjevný důvod, proč faraón nedovolil izraelitům jen tak odejít.

V dalším průběhu tohoto děje hrál druhou hlavní roli Áron. Kdo byl Áron? Židovská encyklopedie to ví: Áron byl nejstarším synem Hebreje Amráma z rodu Lévioců. Mojžíš, jeho druhý syn, byl o tři roky mladší a jejich sestra Mirjam o několik let starší. Áron, pravnuke velekněze Léviho, vykonával v rámci svého rodu kněžský úřad. Zatímco Mojžíš byl vychováván u egyptského dvora, žil Áron u příbuzných v egyptském východním pohraničí a byl znám jako vynikající řečník. Když Mojžíš přijal Boží příkaz, aby vyvedl izraelity z egyptského zajetí, zavolal si Árona na pomoc.

Mojžíš totiž vůbec nebyl obratný řečník, potřeboval oficiálního mluvčího, který by požadavky Izraelců faraónovi přesvědčivě přednesl. V průběhu příštích let izraelského exodu povýšil Áron na Mojžíšova zástupce a na velekněze; byl přítom pod zvláštní ochranou „Pána ze sloupu oblakového“. Kdykoli nastaly problémy vyžadující technicky nadaný mozek, byl Áron po ruce. Byl pokládán i za čaroděje, který dokázal věci, jež lidem připadaly jako zázrak. Jednou, píše se u Mojžíše, mrštil Áron před velkým faraónem o zem holí, a ta se vmžiku proměnila v živoucího obrovského hada. Když faraónovi kouzelníci trik napodobili, Áronův had všechny ostatní pozřel (2. Mojžíš 6, 10-12). Stejnou holí byly egyptské vody proměněny v páchnoucí rudou kapalinu, byly přivolány miliony odporných žab a nesnesitelných komárů a veškerá tato havěť okamžitě zaplavila faraónovu říši.

Spektakulární bylo už samo Mojžíšovo a Áronovo vystoupení u faraóna. Mimo bibli, v Židovských legendách, se praví, že Mojžíš i Áron se setkání s faraónem obávali. Náhle se však zjevil archanděl Gabriel a oba bratry uvedl mezi strážemi bez problémů do faraónova paláce. Přestože stráže byly za svou nedbalost přísně potrestány, záhadný vstup se při příští návštěvě opakoval: Mojžíš a Áron se bez zábran opět dostali před faraónův trůn. Vlastně to muselo na hrdeho vládce Egypta učinit nes-mírný dojem, neboť oba

bratři „se podobali andělům, jejich zjev zářil a odrážel paprsky slunce, zorničky jejich očí se třpytily jako jitrní hvězda, jejich vous připomínal svěží palmové ratolesti, a když promluví, šlehaly plameny z jejich úst". Vskutku působivá scéna.

I stalo se, jak psáno. Mojžíš, podporován bratrem Aronem a magickými kouzly svého Boha, překonal všechny faraónovy intriky. Pánbůh nechal dokonce Egypt zahalit tmou a záhadným způsobem pozabíjet všechny prvorozené Egyptřany. Nakonec to faraón vzdal a nechal izraelity odejít. A co dělali oni?

Neustále reptali a hubovali na Mojžíše, na Arona i na svého nového Boha. A proč? Bůh přece před jejich zraky učinil neuvěřitelné zázraky. Cožpak jim izraelité stále ještě nevěřili?

Podle bible čítal jejich zástup šest set tisíc osob, „...kromě dětí. Vyšlo s nimi také mnoho přimíšeného lidu a obrovská stáda bravu a skotu." (2. Mojžíš 12,37-38) I když číslo šest set tisíc je značně přehnané anebo pochází teprve od pozdějších písařů, musela být výprava dobře zorganizována. Aby taková masa lidí nebloudila bezcílně sem a tam, „šel Hospodin před nimi ve dne v sloupu oblakovém, a tak je cestou vedl, v noci ve sloupu ohnivém, a tak jim svítil..." (2. Mojžíš 13,21) Mezitím si Egyptané všimli, že je Izraelci okradli, a faraón proti nim vyslal vojsko. Na řadě byl další zázrak. „Tu se zvedl Boží posel, který šel před izraelským táborem, a šel teď za nimi. Oblakový sloup se totiž před nimi zvedl a postavil se za ně." Nakonec izraelský Pánbůh vysušil pruh moře a nechal v něm pak, po přejití izraelitů, celé egyptské vojsko s povozy a koňmi utonout, „nezůstal z nich ani jediný" (2. Mojžíš 14, 28). Teď konečně izraelité uvěřili svému Bohu - i jeho služebníku Mojžíšovi. Tato víra jim však neměla vydržet nadlouho.

Proč si jen naše společnost nikdy neklade otázku, o jakém Bohu je tu vlastně řeč? Ten dává přednost etniku, které v něj vůbec nevěří! Pomocí zázraků je tento národ oblomen, přičemž nehraje roli, že se protistrana brání, protože byla okradena. Prvorození Egyptané jsou zabíjeni, mezi nimi i tisíce zcela nevinných dětí. Nějaký sloup, jednou jako svítící mrak, pak zase jako znepokojivý oheň, se postaví do čela nevěřícího zástupu a egyptské vojsko utone, aniž jediný z vojáků tasil svůj meč. Přitom nelze přehlédnout, že ohnivý sloup úmyslně přiměl egyptskou armádu běžet vstříc záhubě.

U Boha nic není nemožné a může si se svými tvory dělat, co se mu líbí, jen by měl být přitom lidem vzorem a „svému obrazu" nedávat příkázání, která sám nedodržuje. Navíc mi celé to čarování s pohromami vyslanými na Egypt připadá buď vymyšlené, nebo všemocného stvořitele všehomíra nedůstojné. Korán, Sváté písmo muslimů, to lapidárně upřesňuje: „On stvořitelem je nebes a země, a když rozhodne věc nějakou, pak řekne toliko ‚Staniž se!‘ a stane se." (Korán, súra 2, verš 117)*2 Přesně tak to vidím i já.

Mohlo by se předpokládat, že po zázracích, kterými Bůh jak Egyptanům, tak i izraelitům demonstroval svou moc, nastane konečně klid a každý bude vědět, kdo je tu pánem v domě. Avšak není tomu tak. Děti Izraele proti Bohu neustále reptají (2. Mojžíš 15,24 nebo 15,2). Nejsou vůbec přesvědčeny, že mají co činit s nějakou všemocnou bytostí. Tu dokonce i Hospodin situaci uzná a rozhodne se vzpurnému národu zjevit.

„Když mluvil Aron k celé pospolitosti Izraelců, obrátili se k poušti a vtom se ukázala v oblaku Hospodinova sláva." (2. Mojžíš 16, 10)

Člověk i dobytek logicky potřebovali v poušti vodu a potravu. Hospodin se postaral o obojí. Nechal vytrysknout prameny a k večeru padat nad táborem hejna křepelky. A každého rána leželo na povrchu pouště „cosi jemného a zrnitého". Izraelité nevěděli, co to je, ale Mojžíš, instruován Bohem, je poučil. Nazývá se to mana a je to chléb z nebe, který jim poslal Hospodin. Nepříjemné pouze bylo, že tato mana nebeská hnila, nebyla-li ihned zpracována, a v pouštním vedru tála jako máslo (2. Mojžíš 16, 20—21). Co to vlastně mana je?

Spor učenců o této věci trvá už staletí. Obecně se má za to, že mana je výpotek mšice *Coccus manniparus*, parazitující ve Středomoří na ta-maryšku *Tamarix mannifera*. Míza těchto tamaryšků je bohatá na uhlovodany, a co nevysají mšice, vylučuje strom v podobě průhledných kapek, které na vzduchu tuhnou do tvaru drobných kuliček obsahujících fruktózu a malé množství pektinu (ten se používá při přípravě želé). Tuto substanci sbírají i mravenci a odnášejí do mravenišť. Beduíni dodnes používají tento druh „many" jako náhražku medu. Nazývají ji man.

Přestože mezi touto látkou a biblickou manou existuje určitá podobnost, postrádá charakteristické znaky Mojžíšem velebené poživatiny. Man neobsahuje bílkoviny, kdežto mana popisovaná v druhé Mojžíšově knize je „chléb" a základní potravina obecně. Kromě toho se man vyskytuje pouze několik měsíců v roce a navíc v tak malém množství, že by se tím kočující pouštní národ nikdy nezasytil. Jiní se domnívají, že mana je jakýsi druh lišejníku — *Aspicilia esculenta*. Lišejníky však rostou v tundrách a na alpských pastvinách, v poušti se v podstatě nenajdou. Pro izraelity to však údajně byla potravina dodávaná každodenně v čerstvém stavu.

Třetí řešení problému many bylo uveřejněno na jaře roku 1976 ve vědeckém časopise *New Scientist*. Autory příspěvku byli Britové George Sassoon a Rodney Dale, kteří výsledek svého pátrání publikovali později i v knižní podobě. Návrh řešení obou Angličanů je natolik fascinující a současně i přesvědčivý, že si tuto historiku dovoluji v krátkosti uvést.

K povznášejším a záhadným textům starých Židů nepatřily jen spisy a knihy jako tóra a midrašim, ale i kabala, sbírka starých tajných textů. Od 12. století je kabala souhrnným pojmem ezoterických směrů židovstva. Pojem je odvozen z hebrejského QBLH (to, co přijímáme). Část tohoto kompendia tradiční židovské mystiky lze najít ve třech knihách díla Šéfer-ha-Zóhar (Kniha slávy), které údajně ve 2. století sepsal Šimon Bar Jochai. Modernější verze kabaly přeložil a přepsal ze starých spisů španělský žid Moše Ben Šemtob (13. stol.). Z jiných zdrojů, z aramejského Cremona Codes (1558), pochází latinská Kabala Denudata (1644) a anglická verze Kabala Unveiled (1892).

V knize Zóhar zmíněné kabaly (v podkapitole *Idra Zuta Odiša*) je Arše úmluvy, kterou musel Mojžíš na příkaz Boží vyrobit, věnováno asi padesát stran. Způsob zadání tohoto úkolu v Zóharu je víceméně totožný s líčením v Mojžíšově druhé knize, kapitole 25, verš 10 a další. Ale pak to všechno najednou začne být velice zvláštní. V knize Zóhar má Mojžíš vyrobit nejen jakousi schránku, ale navíc i tvora s legračním jménem „Starý dní". Obojí, schránka i „Starý dní", byli umístěni ve stanu setkávání a izraelité je při svém dlouhém putování brali všude s sebou. Instalaci a demontáž vždycky obstarávali speciálně vyškolení kněží: Lévíjci. Co je psáno o tomto „Starém dni" v knize Zóhar? Zde je aspoň stručný, poněkud zmatený výňatek (od verše 51 v *Idra Zuta Odiša*):

„Horní lebka je bílá. Není v ní ani začátek, ani konec. Dutina jeho štáv je protáhla a k průtoku určená... Z této dutiny pro štávu bílé lebky kane každý den rosa na Malý obličej. Hlava Malého obličaje je naplněna a odtud padá rosa na pole jablek (nebo měchů). A celé to jablečné pole (v jiném vydání Kabaly „zahradu jablek" - pozn. př.) se onou rosou třpytí. „Starý dní" (v jiném vydání jen „Starý" anebo též „Nejstarší ze starých"! - pozn. př.) je tajemný a nepoznatelný. A horní Moudrost je skryta v nalezené (spatřené) lebce. A od této až k druhé je „Starý" uzavřený... A není člověka, jenž by to znal. (Nikdo to nechápe)... Tři hlavy jsou duté a jsou jedna v druhé a nad sebou... A všechny jejich vlasy a šňůry jsou skryté a v pouzdře hladce uložené. A krk nelze vidět celý... Je tu pěšinka vyzařující z mozku do rozdělených vlasů..."

Tak to pokračuje na mnoha dalších stránkách. Člověk má dojem, že jde o dětské žvatlání, ale lingvista George Sassoon tu změř rozmontal. Sassoon ovládá i aramejštinu a byl schopen dát nesrozumitelným pojmům smysl. Co měl být onen „Nejstarší ze starých“ s několika hlavami, šňůrami, rosou, speciálními mozky a světly v břiše? Podle líčení v Knize Zóhar se tento „Starý dní“ skládal z mužské a ženské části. Obě části bylo možno rozebrat a dát je lévijským kněžím vyčistit. Podivné. Jak je možné něco božského rozebrat a opět složit dohromady? George Sassoon eliminoval několik okrajových poznámek v textu a brzy poznal, že je řeč o stroji. Tento přístroj produkoval cosi, co bylo každodenně k dispozici v čerstvém stavu. Mana?

To byl okamžik, kdy George Sassoon potřeboval pomoc biologa. Rodney Dale biologem je a navíc dokáže zmatené biologické pochody přeložit do technického jazyka. Nakonec se k týmu přidal ještě i vědecký kreslíř Martin Riches a brzy byl „Nejstarší ze starých“ odhalen jako biochemický stroj.

Zmatený kabalistický text dává překvapivý smysl: Uváděný „Starý dní“ měl dvě hlavy, umístěné nad sebou; obě byly obklopeny vnější lebkou. Horní hlava obsahovala horní mozek, kde se destilovala rosa. Dolní mozek obsahoval nebeský olej. „Starý“ měl čtyři oči, jedno z nich zevnitř silně zářilo, tři ostatní svítla slabě, a to zleva doprava černě, žlutě a rudě. Jak se na „Starého“ sluší, měl husté vousy v celkem třinácti podobách. Množství vousů vyrůstalo z tváře a dole do ní opět vrůstalo zpátky. Tyto vousy či vlasy byly měkké a svatý olej jimi protékal.

Pak tu byla malá hlava či lebka (resp. Malý obličej), kde na jedné straně vznikal oheň a na druhé vzduch. Jakýsi olej tekli z horní hlavy do dolní a měnil přitom barvu z bílé na rudou. „Šňůrami“ teklo dolů do „varlete“ cosi podobného medu. Když bylo jedno varle plné, tekli přebytečný „med“ do druhého varlete. Levé varle bylo denně vyprazdňováno „penisem“ a poté vyčištěno, pravé varle se denně postupně plnilo, bylo vyprazdňováno jen o sabatu a následujícího dne vyčištěno. Jenže co to všechno znamenalo?

U horní části „Starého“ šlo o destilační přístroj s vlnitým chlazeným povrchem, po němž proudil vzduch a kondenzovala voda. Pomocí „šňůr“ nebo spíš hadiček tekla voda do nádrže se silným světelným zdrojem. Ten ozařoval kulturu řas - pravděpodobně typu „chlorella“. Existují desítky chlodel, u nichž je možné změnou růstových podmínek měnit vyváženost v obsahu bílkovin, uhlovodanů a tuků. Kultura řas cirkulovala v jakémsi potrubním systému umožňujícím výměnu kyslíku a oxidu uhličitého s atmosférou a vyzařujícím přebytečné teplo ven.

Chlorelový kal byl veden do jiné nádrže, kde se zpracoval tak, že škrob zčásti hydrolyzoval na maltózu, která po mírném zahřátí vytvořila příchuť medových oplatek.

Jak je to u Mojžíše?

„Byl jako koriandrové semeno, bílý, a chutnal jako medový koláč.“ (2. Mojžíš 16, 31)

Suchý produkt byl veden do dvou nádob („varlat“). Jedna z nich sloužila každodenní potřebě, druhá se plnila pozvolna, aby byla dostatečná zásoba pro sabat. Během víkendové přestávky o sabatu bylo zařízení mimo provoz, prováděla se jeho údržba, aby mohlo od neděle opět plně pracovat.

Tato mana byla s moukou srovnatelná bílkovinná základní potravina, z níž bylo možno v horkém pouštním písku upéci různé druhy chleba a placek. Mana se vyráběla pomocí fantastické, technicky špičkové aparatury. Voda nastřádaná z noční rosy se smísila s menším množstvím chlodely. Je-li tento druh řas ozařován, během 24 hodin se nepředstavitelně rozmnoží. Zařízení muselo denně dodávat na každou rodinu jeden ómer many, a protože v té době bylo třeba zásobit už jen asi 600 rodin, musel být výkon „manostroje“ cca 1,5 kubíku denně. (Jeden ómer byla hebrejská dutá míra a odpovídala přibližně třem litrům.) Ale kampak se ten zázračný manostroj poděl?

Lévijské kněží jako jediní věděli, jak zařízení čistit, udržovat a opravovat. Mojžíšův bratr Aron byl šéfem Lévijských a obdržel instrukce přímo od Hospodina. Pokud nebyl stroj perfektně udržován, nebeský chlebiček prostě nebyl. Prorok Jozue si postěžoval: „Toho druhého dne... přestala také mana.“ (Jozue 5, 12) Po dobytí Jericha bylo zařízení uloženo v Sílu. (1. Sam. 4, 3) Později ukořistili manostroj spolu s archou úmluvy Pelištejci (Filištiní). S chrána totiž podle Sassoon a Da-lea nebyla ničím jiným než generátorem (zdrojem energie) manostroje. Proto „Starý dní“ a chrána stály ve stanu setkávání skutečně vždy vedle sebe. (1. Sam. 6, 7+8) Nepřekvapí nás, že při neodborném zacházení se schránou docházelo neustále ke smrtelným úrazům, dokonce i mezi školenými lévijskými odborníky. (1. Sam. 5, 11 + 12 nebo 2. Sam. 6, 3-7) Pelištejci, kteří zařízení ukořistili, nevěděli, jak mají se schránou a manostrojem zacházet. Mnoho z nich zemřelo na strašlivé choroby, protože se bez ochrany dostali k technickému monstru příliš blízko. Zděšení Pelištejci tedy poslali kořist zpátky do Izraele. Zdarma. Král Šalamoun (Moudrý) dal v chrámu pro schránu a manostroj vybudovat zvláštní svatyni. Tenkrát už dávno nic nefungovalo a ani Šalamounovi, ani Davidovi se nepodařilo uvést zázrak opět do chodu. Nakonec Šalamounův syn části zařízení ukradl a přinesl je své matce, královně ze Sáby. Tak je to do všech podrobností vypsané v Knize etiopských králů.²²

A dnes? Pozůstatky leží hluboko v zemi pod mariánskou katedrálou v etiopském městě Aksum.

Můžeme se rekonstrukci manostroje z kabaly posmívat, přesto však zůstane lišácky chytrá a při vědeckém „okopírování“ čistá. Radu jednotlivých částí této mozaiky v bibli nenajdeme, i když „slovo Boží“ skýtá množství až zarážejících náznaků. Kdopak už ví, že k přepravě schrány bylo třeba dvou vozíků? Přečteme si o tom v 2. knize Samuelově, kap. 6, verš 3:

„Vezli Boží schránu na novém povozu... Uza a Achjó řídili ten nový povoz.“

Týž Uza později zemřel „jako bleskem zasažen“, když se během transportu schrány dotkl na nesprávném místě. Postihl ho snad boží trest? Za co? Protože se snažil zabránit pádu schrány z káry dolů?

O této schráně panují i v teologických kruzích jen dohady. Nejprve musel Mojžíš přesně podle Hospodinových pokynů zhotovit jakousi prapodivnou bednu. (2. Mojžíš 25,10) Tyto pokyny však zřejmě nebyly jen ústního charakteru, neboť Bůh vlastnil dokonce jejich originál:

„Hleď, abys všechno udělal podle vzoru, který ti byl ukázán na hoře.“ (2. Mojžíš 25, 40)

Účel této prazvláštní bedny je sporný. Teolog Reiner Schmidt považuje schránu, resp. archu úmluvy za „pouzdro pro posvátný kámen“. Slavný teolog Martin Dibelius odporuje a domnívá se, že jde o „mobilní, prázdný trůn Boží anebo o pojízdný božský povoz, na němž sedí nebo stojí nějaké božstvo“²⁴. Teolog R. Vatke to opět vidí jinak. Ve schráně údajně „nebylo nic, neboť v ní sídlil Bůh“²⁵. Harry Torczyner soudí, že ve schráně Boží byly převáženy tabulky s příkázáními.² To opět zpochybňuje Martin Dibelius. V bibli existují dokonce pasáže, kdy schrána Hospodinovy smlouvy „táhla po tři dny cesty před nimi, aby jim vyhlédla místo odpočinutí“. (4. Mojžíš 10, 33) Nevěděl Hospodin už předem, kde chtějí Izraelci odpočívat? A tak dále! Téma je nevyčerpatelné. Kdo už se jednou prokousal tisícistránkovým teologickým dílem Otto Eissfeldta, tuší, o čem mluvíme.

Archa úmluvy byla životu nebezpečným předmětem. Čteme o tom nejen v Knihách Mojžíšových, ale vědí to i učenci tóry. Filozof a matematik Lazarus Bendavid (1762-1832), někdejší ředitel jedné židovské školy, už před 150 lety napsal:

„...chrám zbudovaný v dobách Mojžíšových obsahoval značně dokonalou aparaturu s elektrickými přístroji. Vstup do této svatyně byl podle talmudistů vždy spojen s ohrožením života. Velekněz tam pokaždé vcházel s určitými obavami a pocítil úlevu, když se šťastně vrátil zpět.“²⁸

Jenže jakýpak Bůh, a to je kardinální otázka v této kapitole, si dá od svých nejvyšších a nejtajnějších služebníků (Mojžíše a Arona) zhotovit speciální bednu, od níž přítom existuje originál? A dá „Starého dni“ rozebrat a vyčistit? A nechává převážet tak vysoce nebezpečné zařízení, které způsobilo smrt řadě lidí? Měl vsudypřítomný duch všehomíra takový tyátr zapotřebí? Lze namítnout, že jsou to všechno otázky čistě interpretační a že Bůh od nás lidí vyžadoval, abychom hluboce věřili. Jenže právě tady je zakopán pes. Máme bez odmluvy věřit v Boha, který je plný rozporů a chyb? Pokud by toto byl účel slova Božího, měla by každá sekta bianko-šek věřit svému výkladu bible. Neboť každá skupina je přirozeně s čistým srdcem přesvědčena, že její Výklad Písma sva-tého, její pojetí, je jediné správné. Podle mého názoru navíc odporuje Boží inteligenci nutit tvory, které stvořila, věřit v něco, o čem postupně zjišťují, že to tak být nemohlo. Příkaz: Věřte, i když rozpoznáte omyly — je v nejhlubším slova smyslu neinteligentní. Cesta k takzvanému „spasení“ nemůže vycházet z nedorozumění a nesrovnalostí. Duch stvoření všehomíra je navíc nadčasový, na čase nezávislý. Musel vědět, že jím stvoření inteligentní tvorové budou hledat nová vysvětlení starých protimluvů. Pokud vůbec existuje nějaké „spasení“ ve smyslu božského principu, pak je v poznání. „Věřit je komfort, myslet je námaha.“ (Ludwig Marcuse, 1894-1971)

Starozákonní Bůh disponoval mocenskými prostředky daleko přesahujícími to, co lidé tehdejší doby dokázali pochopit. Jak víme ze současnosti, považuje technicky zaostalý kmen každou moderní zbraň za magii. O tom už jsem také napsal knihu.⁹ Ve Starém zákoně tomu není jinak. Dochází například k boj i mezi Izraelci a Amálekem. Mojžíš vysílá do bitvy své bojovníky pod Jozuovým vedením, kdežto sám spolu s Aronem a Chúrem vystupuje na vrchol pahorku. Proč?

„Dokud Mojžíš držel ruku nahoře, vítězil Izrael; když ruku spustil, vítězil Amálek. Když Mojžíšovi umdlévaly ruce, vzali kámen a podložili jej pod Mojžíše, aby se na něj posadil. Áron a Chúr, každý z jedné strany, mu podpírali ruce. Takže vytrval s rukama nahoře až do západu slunce.“ (2. Mojžíš 17, 11 a. d.) Izraelci v bitvě zvítězili a Hospodin řekl Mojžíšovi, že chce památku Amáleka „zcela vymazat zpod nebes“.

To je situace! Pro nedostatek indicií nevíme, jakou zbraní Mojžíš ze svého strategického pahorku vládl, ale musel to zřejmě být těžký kalibr. Jeho nejbližší mu museli přítom podpírat ruce. A protivník byl úplně „vyhuben“. Je tohle božské?

Absolutní vrchol setkávání Mojžíše s Bohem se odehrává v 19. a 20. kapitole „Exodu“. Nejprve vystoupil Mojžíš na vrchol hory „nahoru k Bohu“. Ten Mojžíše pověřil, aby svému lidu oznámil, že teď sami viděli, co Hospodin učinil Egyptu a jak Izraelce nesl „na orlích křídlech a přivedl je k sobě“. Proto by měl tento národ poslouchat už jen jeho hlasu a dodržovat smlouvu. „Budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid.“ Je zbytečné se ptát, proč chce stvořitel všehomíra mít své „vlastnictví“. Protože však nerozhodný národ stále váhá, Hospodin rozhodne: „Hle, přijdu k tobě v hustém oblaku, aby lid slyšel, až s tebou budu mluvit, a aby ti vždycky věřili.“ Nakonec, přikazuje Pán, hodlá pozítří před zraky všeho lidu sestoupit na horu Sinaj. To však zřejmě nebylo úplně snadné, neboť nejprve musel Mojžíš vyznačit kolem hory hranici:

„Vymeziš kolem hory hranici a řekneš: Střežte se vystoupit na horu nebo se jen i dotknout jejího okraje. Kdokoli se hory dotkne, musí zemřít, bude ukamenován nebo zastřelen. Ať je to dobytce nebo člověk, nezůstane naživu!“ (2. Mojžíš 19, 12)

O několik veršů dále se zdůrazňuje: „...varuj lid, aby se nikdo nepokoušel proniknout k Hospodinu ve snaze ho uvidět. Mnoho by jich padlo.“ (2. Mojžíš 19, 21)

Zákaz platil i pro kněze, „aby se Hospodin na ně neobořil“.

Je-li ještě zapotřebí důkazu, že Mojžíš nehovořil s vsudypřítomným duchem všehomíra, nýbrž s někým jiným, pak jej poskytují tyto věty. Proč se nedostihný a jedinečný Bůh nedokázal ochránit sám? A před čím vlastně? Proč ta hranice kolem hory? K čemu tak děsivé vyhrožování smrtí? Bůh přece musel vědět, že tvorové stvoření „k jeho obrazu“ jsou prostě zvědaví. A když už si - ať už z jakéhokoli důvodu - nepřál, aby se lidé nebo dokonce zvířata dostali do jeho blízkosti, proč nevytvoří kolem hory nějaký ochranný štít? Nebyl toho schopen?

Teologové to přirozeně vidí všechno jinak. Měli ovšem čas několik tisíciletí, aby si pro banální děj vymysleli něco složitějšího. Hospodin chtěl zkrátka vést hranici mezi světským a posvátným, mezi obyčejným a neobyčejným. Světské prostě musí ležet mimo svatou zónu. Později mimo chrám či svatyni. Uvnitř svatého okruhu se nachází to nepochopitelné, tajemné, k čemu se lidé nesmějí přiblížit a čemu by beztak neporozuměli. Svatý okřes — podle lexikonu Der grosse Brockhaus — obsahuje cosi nekonečně nadřazeného, nesrozumitelného, mimosvět-skou moc.

Tak to zřejmě bude. Posvátné hranice, místa uctivé bohobojnosti, existovaly a existují ve všech kulturách a náboženstvích od vzdálené minulosti až po současnost. Odkud se však bere původ tohoto myšlení? U Mojžíše stanovuje hranice kolem hory Bůh. Nestačilo by, kdyby tvorové, kteří tuto magickou linii překročí, dostali za trest ránu? Kdyby se jim nějakou nepřekonatelnou bariérou zabránilo do posvátné zóny vstoupit? Zřejmě to v Mojžíšově případě nebylo proveditelné. Proč? Protože Hospodin sestupoval z nebe na horu. A jak!

„Celá hora Sinaj byla zahalena kouřem, protože Hospodin na ni sestoupil v ohni. Kouř z ní stoupal jako z hutě a celá hora se silně chvěla.“ (2. Mojžíš 19, 18)

„Když nadešel třetí den... hřmělo a blýskalo se, na hoře byl těžký oblak a zazněl velmi pronikavý zvuk polnice. Všechnen lid, který byl v táboře, se třásl.“ (2. Mojžíš 19, 16)

Kdo by se při takovém představení netřásl? Vymezovat nějakou posvátnou zónu bylo vlastně zřehla zbytečné. Teď konečně zarputilý lid zřejmě pochopil, že Bůh Izraele vládne obrovskou mocí, že je to skutečný Bůh a že Mojžíšovo slovo je absolutním zákonem. Toto pochopení však nemělo dlouhého trvání. Mojžíš vstoupil do mračna, „v němž byl Bůh“, a převzal od něho Deset přikázání. Všichni jsme se je kdysi v hodině náboženství museli naučit nazpaměť. Jsou to báječná pravidla soužití, která by v celém vesmíru mohla platit pro všechny inteligentní tvory. Důvod pro odlišný výklad poskytují vlastně jen dvě první z nich. Bůh přikazuje: „Nebudeš mít jiného boha mimo mne.“ (2. Mojžíš 20, 3)

Proč? Byli snad ještě jiní? Národy a lidé v dobách prehistorických určitě uctívali různá přírodní božstva. Např. Slunce, Měsíc, souhvězdí atd. A k těmto idolům, které si sami stvořili, se i modlili. Ale co bohové, ti „z nebe sestoupivší“ (hebrejsky: Elohim)? Kdo kromě Boha izraelitů ještě sestoupil shůry? V druhé knize královské, v kapitolách 17 až 21, se uvádějí nejrůznější bohové, které „jiné

národy" tehdy uctívaly. A v páté knize Mojžíšově se to hemží brutálními likvidacemi právě těch národu, které uctívaly „jiné bohy". Starozákonní Bůh nestrpěl žádné rivaly. A také výslovně přikázal:

»Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí." (2. Mojžíš 20, 4)

Tak tedy ani žádné zpodobení jeho samého. To stejně nebylo možné, neboť lidé tohoto žárlivého Boha nikdy nespátřili. Nicméně se směli hned několikrát pokochat „nádhrou Boží", jakýmsi zářícím, dýmajícím, hlučícím, písek zvířujícím a nadto krajně nebezpečným útvarem. Ovšem Bůh Starého zákona si přál, aby o něm lidé neměli žádnou představu. Pročpak? Neprospělo by to božské mystice, kdyby si lidé tu záhadnou věc třeba nakreslili? Obával se snad Hospodin, že by lidé ve vzdálené budoucnosti mohli takovéto kresby identifikovat jako něco technického?

Nevíme, neboť všechno je nakonec otázkou výkladu anebo posouzení v jiné době. Scény vylíčené ve Starém zákoně dnes skýtají poměrně jasnou představu o tom, co se tehdy odehrávalo. Ovšem přesně totéž muselo být známo i vsudy přítomnému nadčasovému Bohu. Tomu se nelze vyhnout, přiznáme-li bytosti zvané Bůh časovou nezávislost.

K sestoupení Hospodina došlo údajně na hoře Sinaj - Džebel Músá - Hoře Mojžíšově. „Jako hut" kouřila tato hora. Jak lze takováto tvrzení ověřit? Neměly by se u Džebel Músá najít sazemi zčernalé nebo dokonce roztavené zbytky horniny? Koneckonců „celá hora se silně chvěla". Něco takového přece musí zanechat hmatatelné stopy! Navíc je přistání popsáno jako životu nebezpečné, nikdo nesměl překročit posvátnou hranici. Bylo by se snad toto tajemné dění dalo zjistit dnešními měřicími přístroji?

V podstatě ano, jenže nikdo se k tomu nemá. Džebel Músá na Sinajském poloostrově leží v dnešním Egyptě a je turistickým cílem. Hora sama je vysušená, rozervaná kamenitá poušť. Obyčejný Geigerův počítáč poskytuje v nejlepším případě nepřesné výsledky o naměřené radioaktivitě. Jenže kdopak tvrdí, že nebezpečí bylo zrovna radioaktivní povahy? Navíc nikdo přesně neví, ve kterém roce Bůh na horu údajně sestoupil. Teologové namítají, že jsou přece známa životní data Mojžíšova a Starý zákon že je uspořádán chronologicky čistě. Bohužel to není pravda. Chronologie Starého zákona je plná protimluvů, je sama o sobě jen zbožným přáním. Pro zjištění nesrovnalostí na Hoře Mojžíšově by bylo třeba znát časové období, kdy k události došlo, a použít zcela jiné měřicí přístroje než obyčejný Geigerův počítáč. Kromě toho ani učenci nejsou zajedno v tom, zda Hospodin skutečně „sjel shůry" na Džebel Músá. Italský archeolog dr. Emmanuel Anati se domnívá, že ve skutečnosti se dramatická událost odehrála na hoře Har Karkom v dnešním jižním Izraeli. Jinak to vidí britský archeolog Lawrence Kyle, který jako svatou horu identifikuje dnešní Hallát Al-Bedr v Saudské Arábii. Také profesor dr. Kamál S. Salbí dokládá ve vzrušující a pečlivě důkazní knize, že se Mojžíšův příběh nikdy nemohl odehrát na Sinajském poloostrově, nýbrž že se udál v Saudské Arábii." Jak k tomu dospěl?

Každý ví, že izraelité během svého putování několikrát překročili Tordán, tedy říčku tohoto jména v Izraeli. Ve skutečnosti je však Jordán horský hřeben v saúdsko-arabské provincii Asír. Každý také ví, že Mojžíš svůj lid osvobodil z egyptského otroctví. Nakonec Hospodin egyptské vojsko zničil. Kuriózní na tom je, že ani v egyptských nápisech, ani v legendách se nenajde jediná stopa po izraelských zajatcích. Nemluvě o zmínkách o nějakém exodu nebo o likvidaci egyptského vojska. Ani řecký historik Herodot, který strávil delší čas v Egyptě a každou podrobnost, každé datum egyptských dějin zaznamenával, nezjistil nic o Izraeli, o nějakém hebrejském kmeni v egyptském zajetí, o odchodu tohoto národa z Egypta, o nějakém „božím zničení" egyptské armády nemluvě. Každý už také slyšel nebo četl o pověstných „troubách z Jericha", jejichž břeškný zvuk rozbořil hradby tohoto starého města. Zato archeologie dávno a bez jakýchkoli pochyb ví, že událost líčená prorokem Jozuem už před naším letopočtem do Jericha v dnešní Palestině naprosto nezapadá. Teologové věřící skálopevně v bibli si hodně věcí všelijak zohýbali, aby tak dodali starozákonním příběhům na věrohodnosti. Kdykoli a kdekoli se v Palestině objevila nějaká ruina, nějaký nápis, vodou vymletá díra, střep nebo zteřelý útržek prastaré látky, okamžitě se tyto drobnosti vydávaly za důkaz pravdivosti biblických tvrzení. Jak tomu opravdu je, uvedl časopis Der Spiegel v kritice tří biblicko-archeologických děl: „Ve všech třech svazcích se to jen hemží archeologickými pseudopoznatky."31 Jen málo z toho, co uvádějí knihy Mojžíšovy, se hodí na Sinajský poloostrov - mnohé naopak přísluší k Saudské Arábii včetně názvů hor a nálezů hrobů.

Asi 130 kilometrů jižně od města Tá'if (Saudská Arábie, provincie Asír) leží Džebel Ibráhím (2595 m), Hora Abrahámová. O dalších 150 kilometrů jižněji se nachází pravlast Salamounova: Al-Suleiman. Na hoře Džebel Šáda leží zbytky oltáře z doby kamenné s nerozluštělnými nápisy: Musallá Ibráhím - místo Abrahámových modliteb. Jihovýchodně od Abhy (Abha, Asír) se zvedá 2100 metrů vysoká hora Džebel Hárún, Hora Áronova. Mnoho praotců a proroků Starého zákona je pohřbeno v horách Saudské Arábie a v sousedním Jemenu. Ještě v roce 1950 vodili turisty na Džebel Hadíd, do hrobek Kaina a Ábela. Hrob patriarchy Joba leží na středním vrcholku Džebel Al-Hašá v severním Jemenu a hrobka proroka Húda patří dodnes k velkým arabským svatyním. Leží na sever od města Tarim v pohoří Hadramaut.

Všechno je to velice zmatené a v podstatě by to ani nebylo tak důležité, kdyby se bezpočtu pokolení až dodnes nevěštěovalo, že Starý zákon se odehrával na Sinaji a v Palestině. A tak i v dnešním Izraeli a v Palestině najdeme hroby různých proroků, přestože tyto pánové tam podle bible nikdy pohřbeni být nemohli. Například Mojžíš. V páté Mojžíšově knize, v kapitole 34, Hospodin říká, že to je ona země, o které přísahal Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi... „Ale ty tam nepřejdeš... I zemřel Mojžíš, služebník Hospodinův, tam v moábské zemi... Nikdo až dodnes nezná jeho hrob."

Pročpak tedy putuje ročně víc než sto tisíc lidí k Mojžíšovu hrobu do Palestiny? Sultán Saladin měl kdysi sen, že Alláh přenesl Mojžíšovy tělesné ostatky z neznámého hrobu do Palestiny. Tento sen postačil k vybudování svatyně s Mojžíšovým hrobem. Roku 1265 dal sultán Bajbars postavit nad hrobem mešitu a v 15. století vybudovali vedle ní mamlúci nádhernou stavbu se čtyřmi sty místnostmi. Dnes je Mojžíšův hrob jedním z nejvýznamnějších poutních míst islámu - jen Mojžíš tam pochován není. Tak je tomu s příběhy ve Starém zákoně a s jeho rozpory a s tvrdou realitou.

Také kolem místa Áronova posledního odpočinku panují jen zmatky. Ve výšce 2100 metrů jihovýchodně od Abhy (Saudská Arábie, nedaleko hlavního města provincie Asír) leží Džebel Hárún s Áronovým hrobem. Jiné místo Áronova spočinutí najdeme na vrcholu hory Ohod u Mediny. Třetí hrob se údajně nachází v Moserothu v dnešním Izraeli, čtvrtý na jednom horském vrcholu u města Petra v Jordánsku. Tento hrob jsem před lety sám navštívil.33 Podle bible zemřel Áron na vrcholu hory Hóru:

„Z Kádeše táhli dál a celá pospolitost Izraelců dorazila k hoře Hóru. Na hoře Hóru a na pomezí edómské země řekl Hospodin Mojžíšovi a Áronovi: Áron bude připojen ke svému lidu a nevejde do země, kterou dám Izraelcům, protože jste jednali vzpurně proti mému rozkazu při Vodách sváru. Vyved' Árona a jeho syna Eleazara vzhůru na horu Hór. Svlékni Áronovi jeho roucho a oblec do něho jeho syna Eleazara. Áron bude připojen k svému lidu a zemře tam. A Mojžíš vykonal, co mu přikázal Hospodin: Před očima celé pospolitosti vystoupili na horu Hór. Mojžíš svlékl Áronovi jeho roucho a oblékl do něho jeho syna Eleazara. I zemřel tam Áron na vrcholku hory. Když celá pospolitost spatřila, že Áron zesnul, celý dům izraelský Árona oplakával po třicet dní." (4. Mojžíš 20, 22 a d.)

V Židovských legendách je popsána ještě jiná varianta Aronovy smrti. Na hoře Hór se údajně náhle otevřela jeskyně a Mojžíš svého bratra vyzval, aby do ní vstoupil. Poté Mojžíš řekl, že je nerozumné vcházet do špinavé jeskyně v kněžském rouchu, a tak se Áron svlékl.

Mojžíš oděv ihned předal Eleazarovi a Áron pochopil, že to má být místo jeho úmrtí. A protože Áron stál před jeskyní nahý, přilétlo odkudsi osm nebeských svršků a Áronovu nahotu přikrylo. V legendě je možné všechno. Tam dokonce i Áronovo úmrtní lože léta vzduchem a Áron umírá po polibku Božím.

Islám to líčí ještě trochu jinak:

„Mousa a Haroun (Mojžíš a Áron) jednou uviděli jeskyni, odkud zářilo světlo. Vešli dovnitř a spatřili zlatý trůn s nápisem: Určeno tomu, kdo se do něj vejde. Protože Mousa byl příliš malý, usedl na trůn Haroun. V témže okamžiku se zjevil anděl smrti a přijal jeho duši. Bylo mu sto dvacet sedm let.“

V podstatě nemá smysl navštěvovat ve Svaté zemi hroby ctihodných patriarchů a biblických proroků. Sice je jich tam hodně, ale: uctívání biblické veličiny v nich neleží. Pro chaos, jaký vytvořili muslimové, vykladači tóry a lidé věřící v bibli, je symptomatický hrob legendárního Abraháma. Jeho působištěm bylo obětní místo zvané Mambre (Mamre) ležící dva kilometry severně od Hebronu v dnešním Izraeli. Pahorko-vitý region je klasickou půdou pro vyprávění o Abrahámovi, neboť před tisíciletími se tam údajně děly neuvěřitelné věci. Podle bible se měl Abrahám se svými stády a stany usadit právě tady a postavit Bohu oltář. Odtud se hnal s tři sta osmnácti pomocníky za babylonskými válečníky, aby osvobodil Lota a jeho rodinu. Mambre bylo dokonce i místem paměťhodného setkání Boha s Abrahámem, neboť zde Hospodin slíbil, že Abrahámovo potomstvo bude tak početné jako hvězdy na nebi. V neposlední řadě nařídil Bůh v Mambre i rituální obřizku. Abrahám, ve svých tehdy už devětadvadesáti letech mimo dobro a zlo, šel všem dalším příkladem a dal si odřezat předkožku - spolu se svým třináctiletým synem Izmaelem.

V Mambre to před dávnými, pradávými časy muselo být vzrušující. Jednoho dne seděl Abrahám před stanem, když tu se náhle objevil tři cizinci. Vždy pohostinný praotec dal porazit telátko a pocestné velkoryse pohostil. Synu Izákovi přítom neušlo, že cizinci zjevně „nebyli potomci pozemšťanů“. V Abrahámově závěti, podle starožidovské legendy, jsou tito muži označeni jako „mužové nebes“, kteří sestoupili z nebe a zase v něm zmizeli.

Bible ovšem hlásí, že Abrahám si za 400 lotů stříbra „naproti Mambre“ zakoupil pozemek s jakousi pohřební jeskyní (1. Mojžíš 23,9 a d.). Tam se dal pohřbít i se svou ženou Sárrou. V této rodinné hrobce jsou údajně pochováni i jeho synové Izák a Jákob se svými ženami Rebekou a Leou. Jasně? Nic není jasné. V páté knize Mojžíšově, v kapitole 34 říká Hospodin, že toto je země, o které přísahal Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi, tam on (Mojžíš) ale nepřejde.

Proč vlastně nikdo ten nesmysl neprověřil? Jak může praotec Abrahám přísahat na nějakou zemi, kterou mají jeho potomci v budoucnu získat, když tam přece už od pradávna - v Mambre! - působil?

A jak je to s Abrahámovou rodinnou hrobkou? V centru města Hebronu se dnes tyčí mohutná, hranatá mešita Hárám Al-Ibrahímí, nádherná svatyně muslimů, židů a křesťanů. Po obou stranách centrálního prostoru jsou krypty, mezi nimiž jsou údajně i hroby Izáka a Rebeky. Mosaznými mřížemi prosvítají sytě zelené pruhy látek posíté zlatým arabským písmem. Nápis hlásá: „Toto je hrob proroka Abraháma. Ať odpočívá v pokoji.“ Na čtyřech malých bílých sloupech spočívá nástavba z mramoru v podobě baldachýnu, zakrytá tmavou dřevěnou deskou. Pod ní údajně vede šedesát osm příkrých schodů dolů k Abrahámovu hrobu. Mešita patří k nejposvátnějším místům muslimů. Ale Abrahámov hrob přístupný není.

Už v době křížáckých tažení (11.-13. století) stála na témže místě islámská mešita. Co tam bylo před ní, není známo. Křížáci změnili mešitu v křesťanský klášter. A Hebron se od té doby nazýval Svaté město Abrahámo.

Kdysi jeden modlíci se mnich pocítil, že odkudsi přichází průvan. Spolu s klášterními bratřími se vydal po jeho stopě. Proklepávali stěny a nakonec objevili duté znějící místo. Odstranili krycí desku a vešli dovnitř. Do té doby věděli mniši jen z jedné arabské pověsti, že jejich klášter byl vybudován nad makpelskou jeskyní, nad Abrahámovou hrobkou. Prolomili jednu ze stěn a za ní spatřili malý kruhový prostor. Ale ani stopu po nějaké hrobce. Jeden ze zbožných hledačů se s tímto zdrcujícím nálezem nehodlal smířit. Dále prohmatával stěny a objevil jakýsi zaražený klínovitý kámen. S námahou jej vytáhl - a hle, stěna se zborčila. V mihotavém světle pochodní našli na zemi vybělené kosterní pozůstatky a ve výklenku patnáct uren, ve kterých rovněž chřastily kosti. V hrobce se nenašly žádné dary zemřelým, žádné nápisy nebo kusy látek, nic, z čeho by se dalo usuzovat na Abraháma a jeho rodinu. Ale na počest Hospodina zazněly chvalozpěvy a později byly některé z nalezených kostí prodány jako Abrahámovy ostatky. „Od té doby už dolů do makpelské jeskyně nikdo nevstoupil,“ konstatoval dánský badatel Arne Falk Ronne, cestující po stopách Abrahámových.

Dnes už nelze zjistit, zda se objevení hrobu odehrálo tak, jak je popsáno, a zda mniši a křížáci skutečně našli něco, co by ukazovalo na

Abraháma. Je obecně známo, že v době křížáckých tažení bylo ze Svaté země odvezeno mnoho předmětů do evropských klášterů a do Vatikánu. Muslimové, nynější strážci Abrahámovy mešity, se zdráhají do jeho hrobky vstoupit, neboť Alláh ztrestá slepotou každého, kdo naruší praotcův posmrtný klid. Podobnými argumenty brání ortodoxní židé jakémukoli archeologickému výzkumu. Doba ještě nedozrála na to, aby se důsledně a bez předsudků šlo za objasněním záhad. Koneckonců by se také mohlo stát, že rýč vytáhne na světlo boží nějaké nepřijemné překvapení. Osobnost, jakou byl Abrahám, nenechali ani jeho přímí potomci zmizet v hrobce jen tak beze všeho. Byl to nakonec praotec všech dalších pokolení, jeden z těch, kdo ještě mluvili s Bohem a jeho služebníky. Úcta, jaké se mu dostávalo, musela být tudíž nesmírná. Pokud Abrahámovi synové skutečně otce pohřbili v makpelské jeskyni, bylo by se toto místo bezpochyby stalo poutním místem všech příštích generací. Tím spíše, že v Abrahámově kryptě odpočívalo ještě pět dalších úctyhodných osob, uctívaných všemi třemi velkými světovými vírami. V Hebronu však po ničem takovém není ani stopy. Kde by tedy mohl být Abrahám skutečně pochován? A proč jeho hrob není známý?

Profesor K. Salíbí dokázal, že jak Mambre, tak i makpelská jeskyně se nacházejí v saúdsko-arabské provincii Asír. Háj, v němž se Abrahám usadil, „tvoří dnes nevelké akátové a tamaryškové lesní porosty v okolí Namiry a Hirbanu z druhé strany vrchoviny Qunfudha“. V téže pahorkatinné osadě Maqfala (MQFLH) leží i dvojjeskyně Makpelah (MKPLH). A proč se toto významné místo nikdy nestalo známým poutním střediskem?

Izraelci byli Babyloňany poraženi a odvedeni, rozprášeni do všech světových stran. Babyloňané však znali zcela jiné bohy, pro ně Abrahám nic neznamenal. Měli jiné náboženství. Abrahámovi následníci - Šalamoun, David atd. - se usadili na území dnešního Izraele - a tam žádný Abrahámov hrob nebyl.

Vezmeme-li bibli za slovo, zplodil Abrahám (kromě mnoha dalších dětí) také Izáka. Toho, kterého měl na příkaz Boha obětovat, čemuž však nakonec zabránil zásah anděla. Izák zase měl syny Ezaua a Jákoba. Ezau byl starší syn, a tím i první dědic. To ovšem

Jákoba nevzrušovalo. A tak svému bratru prvorozenectví upřel. Pletichy pak byly ještě Podlejší: Když starý Izák oslepl a podle staré tradice chtěl požehnat synu Ezauovi, jeho žena Rebeka a druhorozený Jákob ho oklamali. Stařec tudíž nevědomky požehnal Jákobovi. (1. Mojžíš 27, 1 a d.) Je pochopitelné, že podvedený a o dědictví připravený Ezau pak o své rodině už nechtěl nic vědět. V jedné foinické báji se vypráví, že Ezau byl přímým potomkem božského pokolení Titanů, které ještě „bojovalo s nebeskými mocnostmi“. Bible neví nic o Ezauově smrti, o místě jeho posledního odpočinku nemluví. Jinak je tomu u pseudoepigrafy Starého zákona. Pseudoepigrafy jsou texty mimo bibli, které ale přesto k bibli patří. Radí se k nim i „zavět' Judova, čtvrtého syna Jákoba a Ley.“ Text je psán v tzv. ich-formě.

Juda píše o svém narození, mládí a o svých bitvách. S údivem čteme, jak Juda bojoval s obrem Áchorem, který „sedě na koni metal střely zepředu i zezadu“. Poté Juda líčí, že jeho otec Jákob žil se svým bratrem Ezauem osmáct let v míru. Teprve pak požadoval Ezau své dědictví a vytáhl proti Jákobovi se silným oddílem. Ezau údajně padl v boji a byl pohřben v Seírském pohoří. Ať už je to kdekoliv, určitě ne ve Svaté zemi. Přesně tam však, v jedné arabské vesnici severně od Hebronu, vodí turisty do mešity v Si'ir. Tam se - prý! - nachází Ezauův hrob.

Byla to chaotická doba a mnoho příběhů o tehdejších dění se osamostatnilo. Stejně jako hroby. Bible je jen jeden z mnoha zdrojů oné prehistorické epochy. Kdyby byla historická, musela by se v patřičných lokalitách najít zmiňovaná zeměpisná místa, podobné příběhy a nakonec i hroby hrdinů. Jenže tomu tak není. Abrahám neleží tam, kde by ležet měl - stejně jako všichni ostatní patriarchové.

Podle židovských legend mělo v dobách Abrahámových existovat město jménem Salem (SLM).⁷ Tento Salem však nemůže být totožný s pozdějším Jeruzalémem, protože ten založil teprve Šalamoun - pokud je to pravda. O Abrahámovi už víme, že se od narození těšil přízni nebes a že Bůh „jej zvláště miloval“. Záhadnému městu Salem vládl údajně král jménem Malchisedek a ten nepocházel z normálního svazku, neboť Bůh sám zasel do Sopranimy - Malchisedekovy matky - své semeno. (O podobných božských způsobech plazení in vitro se v antické literatuře dočítáme velice často.) Týž Malchisedek potkal Abraháma a „požehnal mu“. Že celý tenhle zmatek kolem Abraháma časově nikdy nemůže vyjít, je víc než zřejmé.

Církevní teologové a mnoho vůdců menších náboženských seskupení považují bibli nadále za slovo Boží. Tento nedostatek soudnosti má svůj systém. Koneckonců byli lidé od narození vychováni ve víře a nuceni bezpodmínečně odmítat cizí vlivy. Jakákoli pochybnost o té či oné víře byla a nadále je považována za dílo ďáblovo. Papež Pavel IV. asi dobře věděl, proč dal v roce 1559, kdy jen velice málo lidí umělo číst, sestavit Index librorum prohibitorum - seznam zakázaných knih. Ten byl sice v roce 1967 papežem Pavlem VI. zase zrušen, přesto však

věřící dodnes nemají číst knihy, které jejich víru zpochybňují. Ale já si myslím, že kriticky uvažujícímu věřícímu a všem, kdo nejsou ochotni bez řeči spolknout všechno, ale mají odvahu klást otázky, postačí už sama bible, aby jim vstávaly vlasy na hlavě.

Poté, co Mojžíš obdržel oněch deset přikázání a všechny lid působivě zažil Hospodina sestupujícího na horu, bezbožnost opět převážila. Prostý lid v táboře na úpatí posvátné hory byl netrpělivý, začal si ze šperků a vzácných kovů modelovat zlaté tele a tento idol uctívat. Je přímo neuvěřitelné, že se k tomuto rouhání přidal i Aron, Mojžíšův bratr a velekněz Léviůvců. Mojžíš se při pohledu na zlaté tele logicky „rozlítl“. Rozbil zcela nové tabulky a přikázal jménem svého Boha tři tisíce mužů utratit.

„Pojďte tábořem tam i zpět od brány k bráně a zabijte každý svého bratra, každý svého přítele, každý svého nejbližšího!... Toho dne padlo z lidu na tři tisíce mužů.“ (2. Mojžíš 32, 27 a d.)

Hospodin, který ani nevěděl, jak se zpupní Izraelci v Mojžíšově nepřítomnosti zachovají, se rozhněval, ale přesto slíbil, že zavede lid do země oplývající mlékem a medem. Sám už sice neměl chuť dále s Izraelity cestovat: „Jste tvrdošíjný lid. Kdybych šel jediný okamžik uprostřed vás, musel bych vás vyhladit.“ (2. Mojžíš 33,3 a d.) Nicméně se dal uchlácholit Šperky: „Nyní však ze sebe složte své ozdoby, ať vím, jak mám s vámi naložit.“ Království za věrohodné vysvětlení, co si Pánbůh s těmi ozdobami počne!

V každém případě dal Izraelitům jako svého zástupce k dispozici anděla, který vyhnal lidi usazené v zaslíbené zemi: „Pošlu před tebou svého posla a vypudím Kenaance, Emorejce, Chetejce, Perizejce, Chi-vejce i Jebúsejce.“ (2. Mojžíš 33, 2) Fantastické!

Než se opět vydali na cestu, postavil si Mojžíš ještě stan kus od tábora a nazval jej „stan setkávání“. Tam se nejen „upekla“ archa úmluvy, ale navíc se, když byli Mojžíš a Aron uvnitř, jako ochrana postavil ke vchodu do stanu podivný oblakový sloup. Ve stanu Hospodin údajně hovořil s Mojžíšem tváří v tvář tak, „jak mluvíme s přítelem“. Počkat! Ve stejné kapitole 33 druhé Knihy Mojžíšovy se však píše pravý opak. Zatímco verš 11 ujišťuje, že Bůh hovořil s Mojžíšem tváří v tvář jako s přítelem, vzbuzují verše 18, 19 a 20 dojem zcela jiný. I řekl Mojžíš: „Dovol mi spatřit tvou slávu!“ A odpověď? „Nemůžeš spatřit mou tvář, neboť člověk mě nesmí spatřit, má-li žít.“ A verš 23 praví: „...Až dlaň odtáhnu, spatříš mě zezadu, ale mou tvář nespattíř nikdy.“

Stejně samozřejmě zní odmítnutí v eposu o Gilgamešovi: „Kdo bohům pohlédne do tváře, musí zahynout.“ Byli by se snad lidé nakazili cizími viry nebo bakteriemi a bohové tomu nedokázali zabránit? Anebo to bylo naopak? Neobávali se bohové infekcí ze strany lidí? Nebyl toto skutečný důvod posvátných okrásků, do nichž — do jejich nádvoří a svatyní — měli přístup jen několikrát očištění a dokonale instruování kněží? Bůh v karanténě? Jaký bůh? Jací bohové? Ve čtvrté knize Mojžíšově se rozhovory mezi Bohem a jeho služebníkem opět relativizují. Tam se Bůh s Mojžíšem dorozumívá už jen přes jakýsi reproduktor:

„Když Mojžíš vcházel do stanu setkávání, aby Bůh s ním mluvil, slyšel hlas, jak k němu mluví od příkrovu na schráně svědectví, z místa mezi dvěma cheruby, i mluvil s ním.“ (4. Mojžíš 7, 89)

Je to značně silná káva, co se tu co do rozporů věřícím k věření předkládá. Lid znovu a znovu reptal proti svému Bohu. Důvodem byl jednotvárný jídelníček. Tu případl Mojžíš na nerozumnou myšlenku a požádal Hospodina o maso. Ten promptně zorganizoval vítr, který přinesl přes moře hejna křepelek a nechal je rozhodit nad táborem. Musela jich být značná síla, protože ptáci leželi „asi do vzdálenosti jednodenní cesty na tu i na onu stranu, do výše kolem dvou loket nad zemí“. (4. Mojžíš 11, 31) Jak se dalo čekat, Izraelci sesbírali křepečky na sušení i k okamžité spotřebě. Ale zatímco ještě „měli maso v zubech...“, Hospodin vzplanul proti lidu hněvem a počal lid bít převelikou ranou“. (4. Mojžíš 11, 33) Proč Pánbůh nejprve pošle obrovské množství křepelek a poté hladový lid trestá? Měli jíst Izraelitě z nějakého určitého důvodu jen pokrm vyrobené ze základní potraviny zvané mana?

Starozákonní Bůh vtlačí svému lidu do hlavy, že to byl on, kdo Izraelity „oddělil“ od ostatních národů. (3. Mojžíš 20, 24) V tomto smyslu jsou pak stanovena i nová a velmi striktní pravidla, která je nutno dodržovat. Kdo se dopustí manželské nevěry, budiž zabit. Žena i muž. Totéž platí pro zetě a tchyni, ale i pro jeho vlastní ženu a její matku, pokud by manžel pojal „za ženu“ obě. Také homosexuálové mají být okamžitě zabiti. „Jejich krev padni na ně.“ Tato tvrdá opatření se uvádějí ve třetí knize Mojžíšově, kapitola 20, verš 10 a d. Stejně nemilosrdně se zachází i s jasnovidci. „Muž či žena, v nichž by byl duch zemělých nebo duch věštecký, musejí zemřít. Ukamenuj je. Jejich krev padni na ně.“ (3. Mojžíš 20, 27)

Zřejmě to neplatilo pro bezpočet věštců, které později nazývali proroky. Ti mívali neustálé vize, osvětlení nebo vidění, aniž byli hned zabíjeni. Také pro kněze platila zvláštní pravidla, která bychom dnes označili za diskriminující. Kdo měl sebemenší vadu nebo byl jinak

postižen, nesměl se k oltáři přiblížit. Týkalo se to i slepých a chromých, lidí znetvořených ve tváři a každého, kdo měl některý „úd příliš dlouhý“. Běda, měl-li takovou vadu některý sluha Boží nebo se při nějaké nehodě zranil, „...kdo by měl zlomenou nohu nebo zlomenou ruku, nebo byl hrbatý či zakrnělý, nikdo se skvrnou na oku nebo postižený svrabem nebo lišejem nebo s rozdrčenými varlaty“ (3. Mojžíš 21, 17 a d.) se nesměl přiblížit ke stolu Páně.

Dokonce i nějaká nadávka na adresu nového Boha, tiché zaklení, se trestalo smrtí ukamenováním. (3. Mojžíš 24, 13) Když někdo zmrazčí svého bližního, bude mu způsobeno, co sám způsobil: „zlomenina za zlomeninu, oko za oko, zub za zub“. Izraelité nicméně směli mít v této podivné společnosti otroky. Výslovně povoleno Hospodinem, Otroků se nikdo neptal.

Zemi zaslíbenou, oplývající mlékem a medem a Izraelcům slíbenou, bylo nejprve třeba prozkoumat a později dobýt. Mojžíš vyslal do zaslíbené země zvědy a dal vytožený cíl cesty vyspehovat. Zvědové se však báli národů, které v zemi zaslíbené už žily. Dokonce prý tam objevili i obry.

„Viděli jsme tam zrůdy - Anákovci totiž patří ke zrůdám - a zdálo se nám, že jsme nepatrní jako kobylky, vskutku jsme v jejich očích byli takoví.“ (4. Mojžíš 13, 34)

Národ přirozeně opět „remcal“ proti Mojžíšovi a jeho Bohu - reptání nebralo konce. Dvě stě padesát Lévioců se shluklo a prohlásilo: „Příliš mnoho si osobujete!“ (4. Mojžíš, 16, 3 a d.) Zrovna synové Lévioců, tedy družstvo, které smělo přepravovat schránu Boží a pečovat o „Starého dni“, se vzbouřilo. Zjevně se v nich nahromadil značný vztek. Mojžíš přikázal svým lidem, aby k němu přivedli tři hlavní strůjce vzpoury, a když se zdráhali, šel sám za nimi — aby je i spolu s jejich rodinami zabil. Přirozeně za pomoci božské zbrojní techniky:

„Sotva to všechno domluvil, rozpoltila se pod nimi půda, země otevřela svůj chřtán a pohltila je i jejich obydlí a všechny lidi, kteří byli s Kóráchem, i všechny majetek. Sestoupili zaživa do podsvětí, se vším, co bylo jejich, a země se nad nimi zavřela.“ (4. Mojžíš 16, 31 a d.)

A co se stalo s ostatními dvěma sty padesáti syny Lévioců?

„Od Hospodina pak vyšlehl oheň a pozřel těch dvě stě padesát mužů...“ (4. Mojžíš 16,33)

Co je už dvě stě padesát mrtvých v porovnání s bezpočtem kmenů,

Které zlikvidovali Mojžíšovi muži - často s pomocí skvělých triků jejich

Boha? Tak to alespoň stojí v bibli. Zda se to tak i odehrálo, je jiná otázka. Mojžíšova armáda pobila všechny midjánské muže, ale i „každou ženu, která už poznala muže a obcovala s ním“. (4. Mojžíš 31, 17 a d.) Při každém vítězství padla do rukou Izraelců i značná kořist. Z ní museli kněží určitou část odvádět Bohu jako „oběť pozdvihování“. Tím to však nekončilo: Hospodin požadoval i lidské oběti „...a dávkou pro Hospodina - dvaatřicet osob“. (4. Mojžíš 31, 40)

To vše zní bezesporu strašně a nepochopitelně. Teologové přirozeně namítají, že mnohé je myšleno jen symbolicky. Dosud jsem však nikde nenašel byt' jen jedině přesvědčivé vysvětlení toho, co si Bůh počal s ukořistěnými šperky anebo - což je ještě divočejší - s lidmi. Necitují přece jen nějaké libovolné místo ze Starého zákona. Ani náhodou! Hospodin neustále vyžaduje šperky, ozdoby, drahé kameny, vzácné kovy, jemně tkané textilie, ba dokonce i tulení kožešiny.

Texty v Knižích Mojžíšových ovšem vznikly v různých dobách a navíc nesou rukopis několika autorů. V tom jsou vykladači zajedno. Kromě toho mnohé, co v originále nikdy nebylo, bylo připojeno později. Tak zřejmě některé nemilosrdné zákony přibásnil do Mojžíšových knih nějaký fanatik. Co je původní originál, nedokáží přesně říct ani dnešní znalci Písma. Není tedy divu, že tolik teologů od svých věřících žádá, aby starozákonní texty chápali jako „slovo Boží“. „Bez výjimky jako zprávy o realizaci slova božského. Toto schéma je obecně platné“¹¹.

Z pověsti o Sodomě a Gomoře je známo, že obyvatelé obou hříšných měst nekladli svému sexuálnímu chťiči žádná meze. Obcovali nejen s oběma pohlavími, ale i se zvířaty. Odtud slovo „sodomie“. Tuto nákazu bylo třeba radikálně vymýtit. Podle toho byly ukládány i tresty.

„Nebudeš obcovat s žádným dobytčetem a neznečistíš se s ním. Ani žena se nepostaví před dobytče, aby se s ním pářila. Je to zvrhlost... Kdyby muž obcoval s dobytčetem, musí zemřít. Dobytče zabijete. Kdyby se žena přiblížila k dobytčeti, aby se s ním pářila, zabijete ženu i dobytče. Musejí zemřít...“ (3. Mojžíš, 18, 23 ad. a 20, 15 ad.)

Bůh izraelitů se nepochybně vyznal v moderní hygieně a své znalosti bez námitek předával vyvolenému národu.

„Když se někomu objeví na kůži otok nebo vyrážka či bělavá skvrna a na jeho kůži se vyvine malomocenství, bude přiveden ke knězi Aro-novi... Kněz mu prohlédne postižené místo na kůži. Když chloupky na postiženém místě zbělely a ono je na pohled hlubší než okolní kůže, je postižen malomocenstvím... Jestliže je Kojen bílá skvrna na kůži a na pohled není hlubší než okolní kůže a chloupky na ní nezbělely, přikáže kněz postiženého na sedm dní uzavřít...“ (3. Mojžíš 13, 2 a d.)

Šlo o to diagnostikovat choroby a — jako v tomto případě — pacienty izolovat. Moderní pokyny byly vydány i pro úplnou a důkladnou dezinfekci. Předpisy, jak přitom postupovat, neskýtaly žádný velký prostor:

„...Každé lůžko, na němž by ležel trpící výtokem, bude nečisté, každý předmět, na němž by seděl, bude nečistý. Člověk, který by se dotkl jeho lůžka, vypere si šaty a omyje se vodou... Každé sedadlo, na němž by seděl trpící výtokem, bude nečisté. Každý, kdo by se dotkl čehokoli, co bylo pod nemocným, ... vypere si šaty a omyje se vodou... Hliněná nádoba, již by se dotkl trpící výtokem, bude rozbita...“ (3. Mojžíš 15, 4 a d.)

Tyto hygienické pokyny jsou podrobně vyjádřeny v třetí knize Mojžíšově, v kapitolách 13 až 16. Dokonalá pravidla proti šíření infekcí. Z tehdejší pospolitosti byli vyloučeni nejen lidé s nakažlivými chorobami, zakázanými pásmy se staly i stany a celé domy, kde se vyskytl člověk s určitými příznaky nemoci. Z budov měla být seškrabána omítka, „odstraněn kámen, dřevo... a budou odvezeny na nečisté místo za městem“. Mršín se nesměl nikdo dotýkat, a dokonce ani velekněz Aron nesměl v žádném případě vstoupit do stanu setkávání - ledaže by se byl předtím řádně vykoupal. Pokud by se Aron nedržel přesně pokynů Páně pro očištění oděvu i těla, „musel by zemřít“. (3. Mojžíš 16, 2)

Smutné, ale pravdivé. Do blízkosti Hospodina nesmělo přijít nic „nečistého“ a už vůbec ne nějaký páchnoucí chlap. Ovšem rozpory ve Starém zákoně volají do nebe. Jednak Mojžíš nesmí nikdy spatřit Hospodinovu tvář, nepřišel s ním tedy nikdy přímo do styku, jednak měly být do puntíku dodržovány předpisy pro očistu těla i oděvu, pokud by se někdo Bohu přiblížil. V bibli platily tyto hygienické předpisy pouze a výlučně pro vyvolený národ; jen izraelitům je vysvětleno, jak se mají vyhýbat nakažlivým nemocem

anebo dokonce zabraňovat epidemiím. Ostatní národy zřejmě takováto privilegia neměly. Přitom lze s jistým omezením dodat, že i bohové ostatních národů, pokud šlo o živé bytosti, a ne sochy, vyžadovali od svých kněží absolutní tělesnou čistotu. Do svatyní se vstupovalo jen v oblaku vůně, po vykoupání a v naprosto čistém rouchu.

Skutečnost, že se v bibli vyskytují i technické popisy, které lze dnes báječně propočítat a nakreslit a které naznačují cokoli jiného než nějakého metafyzického boha, nechci v této kapitole znovu oživotat (viz poznámka 33, heslo Ezechiel).

Co ještě zbývá po tomto přehledu protimluvů ze starozákonního Boha? Jeden stařícký jezuita, s nímž jsem kdysi rozmlouval, říkal, že nám Bůh možná uložil jakýsi sportovní úkol v myšlení. Najdete odpo-věd? Ale jistěže, necháme-li člověka svobodně myslet a kombinovat. Ovšem každá náboženská společnost se snaží přesně tomu zabránit. Nemyslím tím ani zdaleka jen společnost křesťanskou! Svobodné myšlení je pro mozky věcných fanatiků přímo děs. Víra nepotřebuje žádné důkazy. Nabízí jistotu, ačkoli v ní ve skutečnosti panuje pouze chaos. Víra znamená nechť vědět, protože vědecké bádání a myšlení by nevyhnutelně muselo vést k jiným odpovědím. Jenže myšlenky stejně jako výsledky bádání nelze zabít. Dokud lidé žijí, budou myslet. Je to proces bez konce, a dokonce i když se autoritativním skupinám podaří tok myšlenek zabrzdit, vyrazí opět nový pramen a z nově říčky je záhy mocný proud.

V bibli Bůh uzavíral s Mojžíšem i s Abrahámem řadu věčných smluv. Historiografie až do naší doby dokládá, že žádná z nich nebyla dodržena. Mnohokrát byl prorokován návrat Boha, měla začít nová říše — jenže: nestalo se nic. Náboženští horlivci na základě všemožných citátů z bible prorokovali návrat Mesiáše. Ani jediný z těchto citátů není přesný. (Kdo by se chtěl dovědět víc, nechť si přečte kapitolu 3 pramene zmíněného v poznámce 39.) V druhé Knize Mojžíšově, kap. 34, Hospodin potvrzuje, že je žárlivý (verš 14) a že Mojžíš nesmí v žádném případě uzavírat smlouvy s obyvateli jiné země. Kde by byla Země bez mezinárodních dohod? Bůh slibuje:

„Vyženu před tebou pronárody a rozšířím tvé pomezí. Nikdo nebude žádostiv tvé země..." (2. Mojžíš 34, 24)

Kde žije „Bohem vyvolený národ" dnes? Je rozprášený po všech světadílech a na zemi Izrael dotírají všichni její sousedé. Ortodoxní Židé drží se každého slova tóry, pokud jim prospívá, očekávají novou říši někdy v budoucnosti. Nejráději hned nazítří. Že při takovém postoji není se sousedy žádná rozumná dohoda možná, jim zjevně nevadí.

Už jsem se zmiňoval o tom, že Mojžíš svého Pána nikdy neviděl tvář v tvář. Něco se ale zřejmě stalo s tváří Mojžíšovou. Když totiž sestupoval ze svatě hory s tabulkami přikázání v rukou, „nevěděl, že mu od rozhovoru s Hospodinem září kůže na tváři". (2. Mojžíš 34, 29 a d.) Trpěl Mojžíš po ne méně než čtyřicetidenním setkání s Bohem ozářením? To se domníval Peter Krassa už před víc než třiceti lety. Podle Starého zákona se s Mojžíšem vskutku stalo něco zvláštního:

„Když Aron a všichni Izraelci uviděli, jak Mojžíšovi září kůže na tváři, báli se k němu přistoupit. Ale Mojžíš je zavolaal... a promluvil k nim... Když k nim Mojžíš přestal mluvit, dal si na tvář závoj. Kdykoli Mojžíš vstupoval před Hospodina, aby s ním mluvil, odkládal závoj, dokud nevyšel. Pak vycházel... a Izraelci spatřili Mojžíšovu tvář a viděli, jak mu kůže na tváři září. Proto si Mojžíš dával na tvář závoj, pokud nešel mluvit s Hospodinem." (2. Mojžíš 34, 30 a d.)

Závoj nahoru, závoj dolů. V dalším textu už se o žádném závoji nemluví- Byla Mojžíšova tvář poté, co obdržel od Hospodina na svatě hoře instrukce, nějak znetvořena? Nevíme, stejně jako nevíme, zda je toto místo v bibli pravé, nebo zda je — jako mnoho jiného — později autoři přibásnili. Jenže: Příběhy v bibli jsou „bez výjimky zprávy o uskutečňování slova Božího. Toto schéma je obecně platné".

Skládá-li se celá bible z těchto „zpráv" a je-li - podle profesora teologie Karla Rahnera — Písmo svatě Starého i Nového zákona dílem jednoho a téhož autora, „od věčných časů" naplánovaným jako cesta „ke konečnému spasení", museli by věřící brát i úryvky z tajného Zjevení za bernou minci. Všechno nebo nic. Tajné Zjevení je připojeno k Novému zákonu a pochází údajně z pera Evangelisty Jana. Tam se dočítáme o strašlivých pohromách, kterými jacísi trestající andělé postihují zemi. Samozřejmě jen její nevěřící. Neboť Hospodin trvale požaduje soud a trest. Ale — světe div se! — po všech těch hrůzoplých časech vznikne nové nebe a nová země:

„A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo. A viděl jsem... z nebe sestupovat svatě město, nový Jeruzalém... A náměstí toho města je z ryziho zlata jako z průzračného křišťálu. Avšak chrám jsem vněm nespátřil... To město nepotřebuje ani slunce, ani měsíc, aby mělo světlo...". (Zjevení, Jan, kap. 21,1a další)

Znám lidi, kteří věří v existenci UFO a kteří už léta tvrdí, že vbrzku se objeví mimozemšťané a zlomek lidstva unesou do jiného světa. Vědci a politikové tento nesmysl ostře kritizují, protože prý svádí k tomu, aby lidé složili ruce do klína a přestali se o problémy tohoto světa zajímat. Mají pravdu. Jenže jim asi není známo, kde třeba hledat zdroj těchto úvah: v tajném Zjevení v bibli.

A co si myslíme my? Kde je Bůh, jehož lze bez váhání začlenit do všech směrů myšlení? V bibli jako i v ostatních posvátných i neposvátných spisech se vyskytuje stejně málo. Astrofyzika nabídla v minulých desetiletích několik modelů vzniku univerza. Všechny teorie, vytvořené chytrými matematickými mozky, si vzájemně protřečují. Podle Einsteinových vzorců nemůže existovat nehybný vesmír. V roce 1948 dospěl fyzik a astronom George Gamow k teorii „velkého třesku". Ta ještě v době mého mládí platila za nedotknutelnou pravdu, neboť přinejmenším ji bylo možno prokázat Hubbleovým rudým posuvem (takzvaným Dopplerovým efektem). To platilo do té doby, než astronomo-vé objevili galaxie, které jsou natolik vzdálené, že se do zmíněné velké teorie prostě nevejdou. Navíc by musely některé z těchto galaxií vlivem Dopplerova jevu dosáhnout mezitím nadsvětelné rychlosti, což zase odporuje Einsteinovi.

Bylo tudíž třeba teorií nových. Fyzik Andrei Linde ze Stanfordovy univerzity vyvinul teorii „bublinového vesmíru". Ve vaně plné minerální vody vznikají neustále nové bublinky - nové velké třesky. Tedy vesmír nepřetržitě vybuchujících a nově vznikajících bublin. To přirozeně k pochopení vesmíru nestačilo, musely proto nastoupit nové dimenze, a pokud neexistovaly, byly vytvořeny matematicky. Jestliže ve složitém světě astrofyziky kdysi existovalo dvacet pět prostorových dimenzí jako přísad do správného salátu, teď se věda spokojuje opět jen s deseti. Ale i těch deset není normálnímu člověku přístupných — existují jen v hlavách a počítačích současné vědy.

Astrofyzik Oskar Klein vymyslel „teorii stringů" (vesmír je podle toho protkán „energetickými vlákny"). Tato vlákna údajně existují, i když to nikdo neví jistě, ale strukturu vesmíru stejně nevysvětlují. A tak fyzik Edward Witten vymyslel teorii vibrujících membrán. Teď tedy měl svět „M-teorii". „M" tady neznamená jen membrány, ale i mystiku. Matematicky byly vypočteny černé díry, které ovšem starším teoriím opět odporovaly. Jiní astrofyzikové se zase dohadují nejen o tom, jak vesmír vznikl, ale zda vůbec vznikl. Byl tu pořád. Fantastické! Slovo, které v astrofyzice neexistuje. Tam jsou i nefantastičtější věci možné. Hlavně že mozkové závitě zaplňuje nová sportovně-myšlenková hra. A odkud se vzalo to, co tu odedávna bylo? A jak to všechno skončí? Fyzik Paul Davies

káže vedle teorie „velkého třesku“ (Big Bang) ještě i teorii „velkého krachu“ (Big Crunch). Poté začnou dějiny vesmíru zase od začátku. To už bylo známo i starým Indům. Lze se o tom dočíst ve vědeckých textech.

Zbývá gigantické univerzum s triliony hvězd a planet, o němž mezitím víme, že je nekonečné, ne však, zda se trvale obnovuje a kdesi znovu rodí, nebo zda svou energii nakonec pohltí. (Což samozřejmě odporuje fyzikálnímu zákonu o zachování energie.) Při tom všem se vyjevila jediná pravda: My, lidé na této mrňavé planetě, jsme srovnatelní s mikroby v obrovském oceánu.

Přesto se bereme natolik vážně, že opravdu věříme, že grandiózní duch stvoření tuto gigantickou hru rozehrál jen proto, aby v páchnoucím, dýmajícím, rachotícím a nebezpečném vehiklu navštívil naši mikroskopickou planetu. Aby tady mezi lidmi vybral odbojný, neustále reptající, leč oblíbený národ, který - alespoň podle ličení Starého zákona - bude v tohoto Boha ještě dlouho věřit. Aby na této planetě zinsce-oval zlomyslnou truchlohru, likvidoval děti i celé národy a nepřetržitě

i v budoucnu — kohosi stále soudil a trestal. A to vše proto, aby ho zpitomělé lidstvo uznalo, milovalo a věřilo v něj. Není to zrovna křesťanská láska k bližnímu!

Kde je však v tomto modelu ještě místo pro „milého Pánaboha“? Mocná prasíla, takzvaný prvotní duch, jenž existoval před začátkem veškerého vývoje, musel být v lidské řeči rodu středního: ONO. ONO existovalo před velkým třeskem, před černými dírami a „stringy“, před bublinovým vesmírem a před všemi myšlenkami, jaké jsme schopni vymyslet. Pochopit, popsat, nebo dokonce vypočítat toto ONO lidský mozek nedokáže. Ledaže by byl tento mozek jednoho dne rozšířen vlivem jiné, starší inteligence. Přesto bych chtěl toto nepochopitelné ONO alespoň modelově představit. V diskusích to činívám takto:

Představme si počítač vybavený staturiliardami myšlenkových jednotek-v odborném jazyce bity. Představme si dále, že tento superpočítač má vyvinuté osobní vědomí. Toto vědomí je však pevně vázáno na ony triliardy bitů. Kdyby se tento počítač sám vystřelil do vesmíru, jeho osobní vědomí by se tím zničilo. To samozřejmě ví i mozek počítače, protože computer ví všechno. Vědět všechno je však časem nudné -nezávisle na tom, zda pojem času vůbec existuje či nikoli. Takže se počítač rozhodne nudu ukončit a získávat a ukládat nové zkušenosti. Odkud? Ale on přece už všechno ví! Teď začne mozek počítače všechny své myšlenkové jednotky číslovat a v určitém pořadí označovat. A pak se sám nechá vybuchnout, Big Bang- velký třesk. Triliardy bitů vystřelují - podle velikosti - různou rychlostí ven do prázdnoty vesmíru. Původní počítačové vědomí se rozplynulo, už neexistuje. Ale tento bystrý „sebeničitel“ už naprogramoval budoucnost po explozi. Všechny označené bity s jednotlivými informacemi dorazí zase někdy do středu exploze. Každá myšlenková jednotka zaujme opět původní místo, osobní vědomí počítačového supermozku je znovu nedotčené - s jedním podstatným rozdílem. Každý bit od výbuchu až k návratu cosi Prožil. Něco se stalo. Dodatečná zkušenost, která před rozpadem neexistovala, je teď součástí osobního vědomí počítače. Jeho vševědoucnost se zvětšila. Skrývá to v sobě samozřejmě určitý rozpor, ale - omlouvám se! - nakonec tu jde jen o model v naší představě.

Od okamžiku exploze až k momentu návratu (do původního stavu) žádný bit nevěděl, že byl kdysi malou částí většího vědomí. Kdyby si byl během této dlouhé cesty nějaký bit položil otázku: „Co je smyslem a účelem mého šíleného letu?“ nebo „Kdo mě stvořil?“ či „Odkud přicházím?“, nedostal by odpověď. Ledaže by se celé shluky jedno-tek myšlení sešly a snad vytušily, že za tím musí vést něco většího. Přesto byl každý bit začátkem i koncem určitého aktu, jakéhosi stvoření zmnoženého o faktor nové zkušenosti.

Je-li toto zjednodušené porovnání pomůckou jak se přiblížit úkazu ONO, dokázal jsem hodně. My všichni jsme součástí této prasíly ONO. Teprve úplně na konci, u „bodu omega“ Teilharda de Chardina⁴², opět pochopíme, že v sobě samých spojujeme příčinu a výsledek stvoření. Že ONO, synonymum pro pojem Boha, muselo existovat před jakýmkoli velkým třeskem, se mi zdá velmi logické. Tyto myšlenkové obrazy nejsou nové, nové je pouze jejich současné srovnání s počítačem. Je fascinující, že pradávne pověsti podobné představy znají. Evangelista Jan popisuje vznik takto:

„Na počátku bylo Slovo, Slovo bylo u Boha a to Slovo byl Bůh. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest.“

Nevíme, odkud se u Jana vzal takový záblesk ducha. Smutné pouze je, že pojem Boha byl v průběhu dvou tisíciletí zatížen nemožnými idejemi. Myšlenkami, které dovolují prezentovat dětem a polodivo-čům výpravny příběh. Jestliže se však úkaz ONO (Bůh) rozhodl změnit sám sebe na krátkou dobu ve hmotu, pak je ONO stvoření samo a současně produkt svého stvoření. Stejně jako bity v počítači nacházíme se i sami v sobě v určité jednotě. S triliony jiných sluncí a s veškerou materií jsme mikroskopické části jevu ONO, které najdou cestu zpět k nekonečnému kosmologickému společenství. Všechny filozofie se trápí otázkami „proč?“, „odkud?“, „nač?“ - ale „vědění“, píše filozof a teolog profesor Puccetti, „není bezpodmínečně nutno nacházet vědeckou cestou. A vskutku ani jediná z takzvaných významných náboženských pravd nebyla získána tímto způsobem.“

Začalo nové tisíciletí. Jak jsme na tom?

* Lidstvo je roztrženo do pěti velkých náboženství a tisíců soupeřících sekt.

* Genetika, astronomie a komunikační prostředky rozšířily náš obzor v nebyvalém rozsahu. Konec je v nedohlednu.

* Dříve či později navážeme kontakt s mimozemskými civilizacemi. Navzdory všem teoriím bude překročena rychlost světla.

Jak si představujeme mimozemšťany? Chceme, aby s námi nějaká cizí inteligence jednala jako s duševně méněcennými jen proto, že v sobotu (jako ortodoxní židé) ani neotočíme vypínačem? Nebo že nejíme vepřové maso (jako židé a muslimové)? Že krásy a tlusté krysy

považujeme za posvátné (jako Indové a jejich příbuzní)? Anebo že isme mučili syna Božího a krutým způsobem ho přibíli na kříž? Přimlouvám se za to, aby se s vykročením do třetího tisíciletí skončovalo s pozemským mnohobožstvím. S výjimkou toho, že jsme všichni nepatrné součástí mohutného ONO, pro něž všechna náboženství zavedla pojem „Bůh“, z tohoto hlediska je i jakákoli rasová diskriminace jednoznačný humbuk. Všichni sem patříme. A náboženské víry s jejich autoritativností, válkami a krutostmi nás nakonec přivedly na cestu poznání. Řešení onoho myšlenkového sportovního úkolu by mohlo být v tom, že bychom rozebrali rozpornosti v bibli a ostatních starých textech - o tom se ještě zmíním! - a na konci této úlohy stručně a jasně konstatovali: V biblickém podání nebyl Bůh definitivně metafyzickou (duchovní) bytostí. Odpověď je jinde. Tam venku, ve vesmíru. Co tedy udělat? Rozbořit chrámy? Rozstřílet kostely?

Ne a nikdy!

Kde se lidé scházejí a oslavují stvoření, panuje blahodárná, posilující pospolitost. Jako při zvuku ladičky rozechvívá se v nás společné tušení čehosi velkolepého v prostoru, co nazýváme Bohem. Chrámy a kostely jsou místa rozjímání, místa společné chvály nedefinovatelného, jevu zvaného ONO, grandiózního ducha vesmíru. Tato shromažďovací místa jsou stále nutná. Zbytek je v podstatě k ničemu.

2) Lži kolem Fátimy

Morální rozhořčení je svatozář pokrytců.
(H. Qualtinger 1928-1986)

Dne 26. června 2000 zveřejnil Vatikán „třetí tajemství z Fátimy“. Symbolickým jazykem se v něm hovoří o pronásledování církve ve 20. století a předpovídá se atentát na papeže. Jak známo, papež Jan Pavel II. unikl 13. května 1981 jen o vlásek smrti, když proti němu vystřelil kulku na svatopetrském náměstí atentátník Ali Ağca. Prezident římské náboženské kongregace, německý kardinál Joseph Ratzinger, komentoval zveřejnění třetího tajemství jímavými slovy:

„Církevní nauka rozlišuje mezi ‚veřejným Zjevením‘ a ‚soukromými Zjeveními‘. Mezi oběma existuje nejen odstupňovaný, nýbrž zásadní rozdíl. Slovo ‚veřejné Zjevení‘ označuje zjevné jednání Boží určené veškerému lidstvu, vyjádřené ve dvoudílné bibli tvořené Starým a Novým zákonem. ‚Zjevení‘ proto, že Bůh tím lidem krok za krokem dává poznat sám sebe, až k bodu, kdy se sám stal člověkem, aby v podobě svého lidského syna k sobě přimkl a se sebou spojil celý svět. Protože Bůh je jen jeden, jsou i dějiny, jimiž Bůh kráčí spolu s lidstvem, jediné a platné pro všechny časy a v životě, smrti a zmrtnýchvstání Ježíše Krista došly svého naplnění. Autorita ‚soukromých Zjevení‘ je podstatně odlišná od onoho jednoho ‚veřejného Zjevení‘...“

Dále se dovidáme, že soukromé Zjevení se vztahuje k víře a k „jistotě“, že mluví Bůh. Soukromé Zjevení je údajně pomůcka víry. Měřítkem a hodnotou soukromého Zjevení je podle kardinála připomenutí Krista samého. „Jestliže ‚soukromé Zjevení‘ od Krista odvádí... nebo se dokonce vydává za jiný a lepší řád, významnější než evangelium, pak určitě nepřichází od Ducha svatého, který nás do evangelia přivádí, a nikoli z něj vyvádí.“

Nejasná logika. Jestliže už vsudypřítomný Bůh rozlišuje mezi soukromým a veřejným, bylo by soukromé i Zjevení od Boha. Není to pravda, praví hluboce věřící kardinál. Neboť soukromé Zjevení přichází od Boha pouze tehdy, „přivádí-li nás do evangelia“. Mám z toho vyvozovat, že i protistrana, d'ábel, dodává soukromá Zjevení?

Očekávání světa v souvislosti s obsahem třetího tajemství z Fátimy bylo nesmírné, už proto, že ještě v roce 1960 papež prohlásil, že ono tajemství nemůže zveřejnit, jelikož se týká „naší víry“. A papež Jan Pavel II. řekl v roce 1980 ve Fuldě ohromným novinářům:

„Pro závažný obsah dali mí předchůdci v Petrově úřadě přednost diplomatické verzi. Navíc by mělo každému křesťanu stačit, doví-li se toto: Jestliže si přečteme, že oceány zaplaví celé kontinenty, že lidé budou během jediné minuty v milionech ‚odvoláni‘, pak bychom skutečně už neměli prahnout po zveřejnění tohoto tajemství... Modlete se a dál už se neptejte. Vše ostatní přenechte Matce Boží.“

Po tak závažné informaci lze zřejmě čekat něco světoborného. A co je skutečně psáno v tomto (údajném) třetím tajemství? Žádné senzace, žádný konec světa, žádné záplavy světadílů a miliony mrtvých a také nic, co by se týkalo „naší víry“. Navíc zveřejněný text nesouhlasí s realitou. Zde je verze uvolněná Vatikánem:

„Píšu z poslušnosti vůči Vám, svému Bohu, jenž mě tím pověřil prostřednictvím Jeho Excelence, Nej důstojnějšího pana biskupa z Lei-rie a Vaší i mé Nejsvětější Matky.“

Po dvou předchozích částech, jež jsem vylíčila, jsme poté nahoře nalevo od Panny Marie spatřili anděla s plamenným mečem v levé ruce; sršely z něj jiskry a šlehaly plameny, jako by chtěly podpálit svět; avšak plameny uhasly v okamžiku, kdy se dotkly záře, jež vycházela z pravé ruky Panny Marie směrem k andělovi: ten pravou rukou ukazoval k zemi a volal mocným hlasem: Čiňte pokání, čiňte pokání, čiňte pokání! I spatřili jsme pak ve světle nesmírném, že Bůh je ‚něco, co připomíná osoby v zrcadle procházející kolem něj‘, i viděli jsme bílé oděného biskupa a ‚vytušili jsme, že je to Svatý otec‘. I různí další biskupové, kněží a muži i ženy řádoví stoupali vzhůru příkrou horou, na jejímž vrcholu se tyčil veliký kříž z hrubých kmenů otesaný, jakoby z korkového dubu i s kůrou. Než dospěl ke kříži, prošel Svatý otec napůl zničeným velkým městem a rozechvěn, s vratkou chůzí a sklíčen bolestí a smutkem se modlil za duše mrtvých, kolem nichž procházel, Doraziv k hoře, poklekl u paty kříže - a tu byl zabit skupinkou vojáků, kteří na něj zaútočili střelnými zbraněmi a šípky. Stejně tak postupně zemřeli i biskupové, kněží, mniši a různé světské osoby, muži i ženy různých tříd a postavení. Z oběma rameny kříže byli dva andělé, každý z nich s kříšťálovou kropicí konví v ruce: do těch shromážděných zabitých mučedníků a skrápěli tím duše těch, jež se přiblížili k Bohu.“⁴⁴

Toto znění uveřejněné Vatikánem, nejvyšší instancí církve římské, k níž patří miliardová armáda věřících a která je pro své věřící také nejvyšší instancí pravdy, může být nanejvýš poloviční pravdou — nebo poloviční nepravdou. Buď papežové dříve ve svých vyjádřeních k třetímu tajemství z Fátimy lhali, nebo teď lže veledůstojný kardinál Ratzinger. Kromě toho vatikánská verze neuvádí nic, co se stalo v minulosti nebo co se děje v současnosti — ani atentát na papeže. Mluví se víceméně o nějakém ‚velkém, napůl zničeném městě‘, v němž byl Svatý otec spolu s mnoha dalšími zastřelen. Je mi líto, Excelence, 13. května 1981 nebyl Řím ani ‚napůl zničen‘, ani nepadly výstřely proti dalším lidem. A jak vysvětluje prezident římské náboženské kongregace tyto rozpory?

Myslí se tím, praví kardinál Ratzinger, klíčové slovo předchozích tajemství ‚salvare le anime‘ (zachránit duše). To je vyjádřeno slovy ‚penitence, penitence, penitence‘ (čiňte pokání). Připomíná se tu začátek evangelia podle Marka: ‚Čiňte pokání a věřte evangelium.‘

Anděl s plamenným mečem představuje podle toho soudní spravedlnost. Člověk sám svými vynálezy plamenný meč stvořil. Celé divadlo, které údajně viděly děti z Fátimy, není ‚nemenná budoucnost‘, žádný film ukazující nějaké zafixované přístí, nýbrž jakýsi plán, jak tuto (možnou) budoucnost ‚zvrátit v pozitivum‘. Čím nebo jak? Pokáním a pochopením samozřejmě. Kardinál Ratzinger: ‚Proto se fatalistické výklady tajemství se skutečností zcela míjejí, když například tvrdí, že atentátník z 13. května 1981 byl pouze prozřetelností řízeným nástrojem plánu Božího, a proto nemohl vůbec konat svobodně...‘

Tady bych se chtěl nesměle zeptat: Copak má atentátník z 13. května společného s ‚napůl zničeným městem‘? Se ‚skupinou vojáků‘? A se zavražděním mnoha dalších lidí kromě papeže?

Čím výše sedí teologové v církevní hierarchii, tím zmatenější je zřejmě jejich myšlení. Kardinál Ratzinger překrucuje ohlašovaný obraz budoucnosti do mlhavé minulosti. Jeho komentář:

„Papež jde před ostatními, rozechvělý a trpící všemi hrůzami, které ho obklopují. Nejen domy ve městě leží částečně v troskách - jeho cesta vede kolem mrtvol zabitých. Cesta církve je tu líčena jako křížová cesta... V tomto obraze můžeme najít dějiny celého století... V této přehlídce se uplynulé století jeví jako století mučedníků... jako století světových válek a mnoha válek lokálních... Postava papeže přitom hraje zvláštní roli. V jeho namáhavém výstupu na horu můžeme

v souhrnu klidně vidět několik papežů dohromady... Na trase mučedníků je v této vizi papež i zavražděn. Nemohl Svátý otec, když si dal po atentátu z 13. května 1981 předložit text třetího tajemství, v tom poznat svůj vlastní osud? Byl bezmála na hranici smrti a svou záchranu sám vyložil slovy: „Byla to mateřská ruka, která řídila dráhu střely a dovolila papeži bojujícímu se smrtí, aby se na prahu smrti zastavil“ (výrok papeže z 13. května 1994). Že přitom jakási ‚mano materna‘ (mateřská ruka) smrtící kulku nakonec vedla jinam, znovu ukazuje, že neexistuje neměnný osud, že víra a modlitba jsou mocné síly, jež mohou zasahovat do dějin, a že je nakonec modlitba silnější než munice, víra mocnější než divize.“

Toho, co se tu veřejnosti předkládá, je přespříliš. „Napůl zničené město“ se předělá na uplynulé století, kněží a řádoví bratři při atentátu na papeže nezavraždění se transformují na mučedníky minulosti, „plamenný meč“ se ztotožní s pozemským vynálezem a kulka, která nakonec papeže nezabila, je Matkou Boží odvedena jinam. A papež údajně po atentátu z roku 1981 četl poprvé třetí tajemství z Fátimy, zatímco ve skutečnosti se k němu veřejně vyjádřil už v roce 1980.

Jak vlastně takový postoj vznikne? Matka Boží osobně údajně vyjevila dětem z Fátimy své vize — jaká Matka Boží? Co se v roce 1917 ve Fátimě skutečně stalo? A jak tato poselství - tajemství - vznikla? Co se asi praví v prvním a ve druhém tajemství, když bylo třetí tak zfalšováno?

Všechno má původ ve světě představ, někdo možná řekne ve fantazii, jiní to pochopí jako padělání církevních dějin, už dobrých 1900 let. Ale pěkně popořádku:

Ze je Písmo svaté Starého zákona nahromaděním rozporností, dílem zcela nevhodným metafyzického Boha, vzniklým v různých časových obdobích a sepsaným různými autory, jsem doufám objasnil v první kapitole. Křesťanství je založeno na Starém a Novém zákoně. Vzpomeňte si: Písmo Starého i Nového zákona má údajně téhož autora. Bůh - praví teologie - uzavřel s národem Izraelců zvláštní pakt, jenž ale „od věčnosti“ byl plánován jen jako prolog ke Kristovi (viz pozn. 11). Podle toho je Nový zákon pokračováním Starého. Kdo vlastně sepsal tento Nový zákon? Kdo jsou jeho autoři? Hospodin?

Stálý čtenář necht' mi promine, když teď' ocituji jednu pasáž z jedné své dřívější knihy. Jde přitom o začátek neuvěřitelného příběhu z Fátimy (viz poznámku 39).

„Každý věřící křesťan je přesvědčen, že bible je a obsahuje slovo Boží. A co se týká evangelistů, panuje obecná víra, že tovaryši Ježíše Nazaretského jeho projevy, životní pravidla a proroctví takřikajíc zapisovali. Vládně přesvědčení, že evangelisté putování a zážitky svého Mistra prožili a brzy nato zaznamenali v podobě kroniky. Tato „kronika“ dostala i jméno: ‚Prvotní texty‘.

Ve skutečnosti - a každý teolog po několika letech vysoké školy to ví - nic z toho není pravda. Tyto tak často citované a v teologické rabulistice tak výpravné prvotní texty vůbec neexistují. Co tedy máme v ruce? Opisy vzniklé bez výjimky v době mezi čtvrtým a desátým stoletím po Kristu. A těchto přibližně 1500 opisů jsou v podstatě kopie kopií a ani jedna z nich s ostatními nesouhlasí. Napočítalo se přitom přes 80 000 (slovy: osmdesát tisíc!) odchylek. Není jedině stránky těchto údajných prvotních textů, kde by se žádné rozpory neobjevily. Od opisu k opisu byly verše znovuprocit'ované tehdejšími autory psány jinak a měněny podle potřeby dané doby.

Přitom se to v těchto biblických ‚prvotních textech‘ tisíce snadno prokazatelnými chybami jen hemží. Nejznámější ‚prvotní text‘, Codex Sinaiticus - stejně jako Codex Vaticanus vznikly ve 4. století byl objeven v roce 1844 v Sinajském klášteře. Obsahuje nejméně 16 000 (šestnáct tisíc!) oprav z pera nejméně sedmi korektorů. Některá místa byla změněna hned několikrát a nahrazena novým ‚prvotním textem‘. Profesor dr. Friedrich Delitsch, odborník prvního řádu, nasek sám 3000 chyb způsobených při opisu.

To vše je pochopitelné, vezmeme-li v úvahu, že žádný z evangelistů nebyl Ježíšovým současníkem a že žádný současník nezaznamenal očitě svědectví. Teprve po zničení Jeruzaléma římským císařem Titem (39-81 po Kr.) v roce 70 n. l. začal kdosi sepsovat události kolem Ježíše a jeho týmu. Evangelista Marek, první v Novém zákoně, naškrábal svou verzi nejdříve čtyřicet let po ukřižování svého Mistra. A už církevní otcové prvních století po Kristu byli přinejmenším zajedno v tom, že ‚prvotní texty‘ jsou padělky. Zcela otevřeně hovořili o ‚vsuvkách, zne-svěcení, zničení, vylepšování, zkažení, vymazání‘. Ale to už je dávno a slovíčkaření na objektivní skutkové podstatě nic nemění. Curyšský specialista dr. Robert Kehl k tomu poznamenal:

„Dosti často se stávalo, že totéž místo opravil jeden korektor v jednom, a jiný zase v opačném smyslu, podle toho, jaké dogmatické pojetí ta či ona škola hlásala. V každém případě vznikl jednotlivými, ale ještě častěji záměrnými korekturami zcela chaotický text.“⁴⁷

To jsou skutečnosti, které se církev věřícím neodvažuje říct. Co s tím má společného Fátima? Ve Fátimě se údajně zjevila Matka Boží, matka Ježíšova. Zjevila se jak se vypráví dětem z Fátimy a předala jim své poselství. Jak přišlo křesťanstvo k Matce Boží?

Všechno začalo u koncilů. V roce 325 našeho letopočtu svolal císař Konstantin (cca 274-337) do města Nikajia první koncil mladěkřesťanského světa. Způsob, jakým Konstantin vybíral tři sta osmnáct biskupů, neměl s náboženstvím nic společného. Byla to čistě mocenská politika. Císař sám (který tehdy ještě nebyl pokřtěným křesťanem a křest přijal až na smrtelné posteli!) osobně koncilu předsedal. Zcela po císařsku dal oznámit, že jeho vůle je církevním zákonem. Vrchní pastýři nepokřtěnce akceptovali dokonce jako „univerzálního biskupa“, který se samozřejmě účastnil každého hlasování. Konstantin přitom o Ježíšově učení nevěděl ani zbla. Uctíval kult boha Slunce Mithry (starého perského boha světla). Ještě v hluboko křesťanské době býval vyobrazen na mincích a uctíván jako „neporazitelné Slunce“. Když propůjčil své jméno někdejšímu starořeckému obchodnímu centru Byzantionu a Konstantinopolis - dnešní Istanbul - se stal hlavním městem Říše římské, dal si Konstantin bez jakékoli křesťanské skromnosti ke svému zsvěcení postavit mohutný sloup. Nahoře na sloupu trůnil císař s neporazitelným Sluncem. Konstantin také v žádném případě neodstranil otroctví, nýbrž nařídil, že otrokům dopadeným při krádeži byt' jen jednoho sousta jídla má být do úst nalito žhavé olovo. Navíc dovoloval rodičům, aby v dobách nouze mohli prodávat své děti.

Na jakých církevně-politických rozhodnutích se tento paša podílel? Až do koncilu v Nikajii platil názor kněze Areia (Areios) z Alexandrie: Bůh a Kristus nejsou bytostně totožní, nýbrž pouze podobní. Konstantin přinutil koncil rozhodnout o totožnosti Boha-Otce a Ježíše. Na základě císařského říšského zákona se to stalo církevním dogmatem (článkem víry). Tak byl učiněn Ježíš roven Bohu. Biskupové pak akla-mací schválili Nikajské vyznání.

Nekřesťan Konstantin prokázal církví ještě další velkou službu. Až do té doby bylo místo Ježíšova posledního odpočinku neznámé. Císař osvěcen „božskou inspirací“, abrakadabra, objevil v roce 326 hrob právě zbožštělého Ježíše. O čtyři roky později dal v Jeruzalémě vybudovat Boží hrob. Tento skvělý objev však Konstantinovi nezabránil, aby dal v témže roce zavraždit několik blízkých příbuzných: svého syna Crispa, jeho ženu Faustu, kterou dal ponořit do vroucí vody, a svého tchána Maximiliána, jehož dohnal k sebevraždě. Tak vypadá císař a pontifex, který zaranžoval Nikajské vyznání a poté křesťanským osadám v jakémisi oběžníku sdělil, že

odhlasované závěry tří set osmnácti biskupů jsou „rozhodnutím Božím“. Konstantin, jenž si získal i přívlastek „Veliký“, byl nakonec prohlášen za svatého církve arménské, řecké a ruské.

Druhý koncil se konal v roce 381 v Konstantinopoli a svolal jej císař Theodosius I. (347-395). I toho ozdobila církev přívlastkem „Veliký“. Tento římský imperátor nezůstal za svým kolegou Konstantinem co do morálních kvalit v ničem pozadu. Byl to, jak dokládá historie, skutečný vydrhouch, který prostému lidu nakládal neúnosná břemena. Kdo neposlechl, šel na mučidla. V roce 390 - sotva deset let po koncilu — uspořádal císař v cirkusu města Soluně (Thessaloniki) úděsnou krvavou lázeň pro sedm tisíc vzbouřenců, kteří svůj odpor zaplatili životem. Theodosius prohlásil křesťanské učení za státní náboženství (proto také „Veliký“!). Pověřil biskupa Ambrosia z Milána, aby dal násilně zničit všechny pohanské svatyně, a kdo se nedal pokřtít, byl zabit. Co se stalo na 2. koncilu v Konstantinopoli?

Shromáždění rozhodlo o božské trojedinosti Otce, Syna a Ducha svatého. To se pak stalo nikajsko-konstantinopolským vyznáním víry. A něco pro teologické labužníky - ztotožnění Otce a Syna z Nikaji bylo od této chvíle i totožností Otce, Syna a Ducha svatého. Z této poučky o trojedinosti žije církev dodnes.

Další koncil se konal v roce 431 v Efesu a svolali jej společně východo-dořímský císař Theodosius II. (409-450) a západořímský císař Valentinianus III. (425-455). Oba císaři se netrápili ani světskými, ani duchovními problémy, byli to playboyové. Proto také jen zřídka poctili koncil svou přítomností.

Theodosius II. byl slaboch, který byl zcela pod pantoflem své starší, mocí posedlé a intrikánské sestry Pulcherie. Po určitou dobu byla bratrovou regentkou a při každé vhodné i nevhodné příležitosti sechlubovala, že je panna. (Čemuž se její současníci jen usmívali.) A kolega, západořímský císař Valentinianus, byl pod kuratelou své matky (Galia Placidia) a byl nakonec zavražděn. Takže ne zrovna křesťanské vzory.

O čem rozhodl koncil v Efesu? O uctívání Panny Marie jako Matky Boží. Byl jí udělen titul „Bohorodička“. Nebylo to žádné vnuknutí nějakého ducha, nýbrž byl to politicky motivovaný čin. Efesos byl totiž sídlem královny-matky Artemidy. Šlo o to odvrhnout královny-matky existující v jiných náboženstvích a sjednotit tento pojem v náboženství křesťanském. Proto byly Artemidiným sochám v Efesu hned po vyhlášení koncilu přiděleny svatozáře a jejich názvy změněny na „Matku Boží“ a „Bohorodičku“. Většina ostatních náboženství, starších než křesťanství, už znala „matky boží“, kdy samozřejmě žádná z nich nepočala přirozeným způsobem. Ve hře bylo vždycky nějaké božstvo. Proto bylo i u Marie „panenské početí“ nevyhnutelné. Údajně jí těhotenství způsobil anděl jménem Gabri-El. Gabri-El neznamená nic jiného než „muž Boží“.

A odkud se vzalo jméno Maria? Mojžíšova starší sestra, ta, která upozornila faraónovu dceru na plovoucí košík s kojencem, se jmenovala Mirjam (Maria). Dokonce korán, svaté Písmo islámu, i když sepsané až asi šest set let po Kristu, informuje o Mariině panenském početí:

„A připomeň v Knize také Marii, když vzdálila se od své rodiny do místa východního a spustila závěs mezi sebou a jimi. A poslali jsme k ní ducha svého a zjevil se jí v podobě smrtelníka dokonalého. I zvolala: ‚Utíkám se před tebou k Milosrdnému - kéž i ty ses báš Jeho!‘ Odpověděl: ‚Já posel jsem Pána tvého, abych ti daroval chlapce čistého.‘ Pravila: ‚Jak bych mohla chlapce mít, když se mě nedotkl smrtelník žádný a já nejsem ženou nepočestnou?‘ Odpověděl: ‚Staniž se tak, neb Pán tvůj pravil: ‚Toto je pro mne snadné a věru jej učiníme znamením pro lidi i milosrdenstvím od Nás seslaným, a je to již věc rozhodnutou.‘ (Korán, ODEON, Praha 1972, přel. Ivan Hrbek) /Súra 19, 16 ad./48

A o několik veršů dál: „Pak přišla s dítětem klidu svému, nesouc jej. I zvolali: ‚Marie, tys věru provedla věc neslýchanou! Sestro Aronova, otec tvůj nebyl mužem špatným ani matka tvá nebyla nepočestnou.“

V sůře 66, verš 12, se panenské početí potvrzuje: „A uvádí i Marii, dceru Imrámovu, jež panenství své střežila a do níž jsme vdechli ducha Svého...“

Korán byl v období let 610-632 po Kr. (v roce úmrtí proroka Mohameda) zvěstován v arabském jazyce. Podle dějin islámu zažil prorok Mohamed v průběhu celkem třidvaceti let Zjevení Alláhova. Alláh je arabský výraz pro jediného Boha. V koránu Mohamed zdůrazňuje, že Alláh potvrzuje své dřívější slova. Proto jsou - ve třetí sůře - židovská tóra a křesťanská evangelia výslovně uznána za slova Prorokova. Ovšem s tím zásadním rozdílem, že korán je nejaktuálnějším Zjevením Božím, čímž jsou slova dřívějších proroků přinejmenším částečně překonána:

„Uvěřili jsme v Boha i v to, co seslal nám a co seslal Abrahámovi, Izmaelovi, Izákovi, Jákobovi a kmenům, i v to, co bylo dáno Mojžíšovi a Ježíšovi a prorokům od Pána jejich. Jsme muslimové (poddaní Alláhovi). Kdo touží po jiném náboženství než po islámu - nikdy necht' je nepřijme -, v životě budoucím bude mezi těmi, kdož ztrátu utrpí.“ (3. súra, 84-85)

Podle mohamedánských představ je pouze a jedině islám správné náboženství, protože Mohamed byl poslední- nebo nejnovější- prorok, který přijal slovo Boží. Katoličtí teologové to vidí přesně naopak. Protože islám je jedině pravé náboženství, přikazuje korán i svým věřícím: „Neberte si jako důvěrníky nikoho kromě lidí z vás.“ (3. súra, 118) Maria sice měla v koránu neposkvrněné početí, avšak nikdy nebyla vzata na nebe. A Ježíš je sice prorok, ale v žádném případě Syn Boží:

„Není Boha důstojno, aby si bral syna nějakého.“ (19. súra, 36)

Jméno Maria - Mirjam, Maya - se objevuje i při narození Buddhy. Buddhu porodila panenská královna jménem Maya. Pouze se to stalo staletí před vznikem křesťanství.

Tak byla Maria povýšena nejen na koncilech, ale hlavně pozdějšími papeži. V roce 1854 zvěstoval papež Pius IX., že Matka Ježíšova počala „bez poskvrnění“ v očích církve „dědičným hříchem“. A Pius XII. přidal v roce 1950 ještě něco navrch: povýšil Mariino nanebevzetí na dogma (na závazný článek víry). Matka Ježíšova - hlásá toto dogma - byla „tělem i duší“ vzata na nebe. A frontálně v protikladu k islámu vyhlásila katolická církev ještě 18. listopadu 1965 v „dogmatické ústavě“ slavnostně a oficiálně:

autorem bible je Bůh, všechny části bible jsou svaté,

všechny části bible byly sepsány pod vlivem Ducha svatého, vše, co inspirovaní autoři bible vypovídají, platí za Duchem svatým psané,

vše, co se praví v bibli, je jisté, pravdivé a neomylné.

O tři roky později, ve slavnostním „Credum“ papeže Pavla VI. z 30. června 1968, se výslovně říká:* jedině katolická církev je církev pravá,

* jedině katolická církev hlásá neomylnou pravdu,

* katolická církev je samospasitelná,

* katolické církvi byl svěřen všechen poklad nebeských statků,

- * jedině katolická církev je skutečnou dědičkou božského příslibu,
- * jedině katolická církev vlastní ducha Kristova,
- * jedině katolické církvi byl svěřen neomylný učitelský úřad,
- * jedině katolická církev je majitelkou plné a celé pravdy.

Toto slavnostní „Credo“ papeže Pavla VI. zaznělo před třiatřiceti lety. Od té doby hodnostáři této církve opakovaně hovořili s odpadlíky jiných církví, nastoupil ekumenismus. Lidu věřícímu se předstírá, že se církve vzájemně sblíží, že si rozumějí, podávají si ruce a konečně přestávají s dosavadní nehoráznou rivalitou. Ani náhodou! Na podzim roku 2000 se katolická církev znovu prohlásila za jedinečnou a všem ostatním nadřazenou. Německý deník Die Welt napsal:

„Katolická církev se v právě zveřejněném prohlášení označila za církev jedině pravou, čímž zamítla zrovnoprávnění odlišných náboženských směrů. V prohlášení náboženské kongregace vedené kardinálem Josephem Ratzingerem Dominus Jesus (Pán Ježíš) se zdůrazňuje, že existuje pouze jediná církev Kristova, církev katolická, vedená papežem, nástupcem svatého Petra, a biskupy.“

Logicky rozmrzele zareagovala na tuto umíněnou jednostrannost Říma Řada evangelických církví Německa (EKD). Předseda EKD označil prohlášení za „ránu ekumenickému soužití“ a dodal, že „znamení z Říma ustala“. To ani v nejmenším nebránilo předsedovi Německé biskupské konference, katolíku Karlu Lehmannovi, trvat vzápětí na tom, že existuje jen jediná pravá církev, totiž „svatá církev katolická a apoštolská.“

Nekatolíci nebo nekřesťané si možná říkají: Co to všechno má společného se třetím tajemstvím z Fátimy? Co vůbec s tím, proč by nás měla zajímat teologická hašteřivost uvnitř křesťanských společenství? Zajímat skutečně nemusí nikoho, týká se ovšem celého lidstva, protože vyvyšuje-li se jedno náboženství nad všechna ostatní, týká se to prostě i ostatních konfesí. A tím i lidí, neboť jednotlivec je zapojen do daného státního systému a ten opět je napojen na hlavní náboženství. A náboženství vykonávají moc. Fátima stojí a padá s katolickou vírou a její Matkou Boží, protože je-li špatné náboženství, nemůže se zjevovat žádná Matka Boží a zvěstovávat světoborná tajemství. V hlavách současných teologických učenců ve Vatikánu vládnou představy, z nichž jde na člověka děs anebo nad nimi pouze nechápavě vrtí hlavou. Kardinál Joseph Ratzinger např. říká, že Kristus je i Mesiáš Izraele a že Židé musí Ježíše, a tím i katolickou víru uznat za jedině pravou.

Komu má utrápený věřící věřit? Katolický křesťanský svět je nicméně povinen věřit v Mariinu neposkvrněné početí, v její Nanebevzetí a v Matku Boží. Je takřikajíc nebeskou zástupkyní Ježíše, Syna Božího. A tato nejvyšší ženská bytost na nebesích se zjevila dětem z Fátimy, aby jim předala tajuplná poselství. U sta hromů! Ovšem v nebi nic není nemožné.

Co se vlastně stalo ve Fátimě? Vždycky 13. v měsíci od května do října roku 1917 zažili tři malípasáčky ve Fátimě (provincie Estremadu-ra, Portugalsko) mariánská zjevení. Zjevila se jim Růžencová Matka Boží jako bíle oděná žena s hvězdnou korunou kolem hlavy. Živě a s nadšením pak děti líčily své vize. V létě a na podzim 1917 to byla hlavní událost i daleko za hranicemi Portugalska. Samozřejmě že mariánská zjevení zaznamenali i jinde ve světě, ale zjevení z Fátimy byla jiná než všechna ostatní. Matka Boží totiž dětem přikázala, aby každý měsíc a ve stejnou dobu přišly na totéž místo. Což také dělaly a doprovázelo je při tom stále víc lidí. Ostatní účastníci sice nic neviděli, ale mohli sledovat, jak všechny tři děti vždy náhle klesly na kolena, jak se jejich tvář rozjasnila a jak zjevně mluvily s kýmisi „tam nahoře“.

Nesmíme se proto divit, že 13. října 1917 putovala na mariánské pole obrovská karavana asi sedmdesát tisíc osob i s dětmi, neboť Matka Boží ohlásila zázrak. V onen den přišlo jen se lilo, vlastně byly mizerné podmínky pro něco zázračného. Ale náhle se mraky roztrhly, ukázal se kus modrojasné oblohy a „sluneční zázrak z Fátimy“ začal.

Slunce se začalo chvět a poskakovat. Provádělo prudké pohyby doleva a doprava a nakonec se začalo jako gigantické ohnivé kolo otáčet velkou rychlostí kolem své osy. Z hvězdy tryskaly zelené, rudé, modré a fialové světelné kaskády a nořily krajinu do neskutečného, ba -jak se tvrdí-do nadpozemského světla. Zažilo to a později dosvědčilo sedmdesát tisíc lidí, mezi nimi i novináři. Slunce se na několik minut zastavilo, jako by chtělo lidem dopřát chvíli oddechu, a pak začal fantastický ohňostroj znovu. Podle svědků to bylo něco nepopsatelného. Po dalším zastavení začal sluneční tanec se stejnou nádhrou potřetí. Celkem trval tento sluneční zázrak necelých dvanáct minut a byl pozorován v okruhu čtyřiceti kilometrů.

Sluneční div teď znázorňují malby na skle v bazilice ve Fátimě. Navzdory počátečním protiopatřením ze strany státu se Fátima stala cílem mnoha poutí. Dnes patří k nejvýznamnějším poutním místům světa. V první a v poslední den Zjevení, vždy 13. května 13. října každého roku, je Fátima obrovskou zahradou nadějí. Tisíce lidí doufají, že se Zjevení a divy budou opakovat. Nejraději by znovu zažili sluneční zázrak. Týká se to dokonce i papežů, kteří Fátimu několikrát navštívili. Ne v nějaký běžný den - vždy 13. v měsíci.

Tři děti — Jacinta Martos, Francisco a Lucia Santos — zažily zjevení „milé paní z Fátimy“ a přijímaly její slova jakoby telepaticky do mozku. Chlapec Francisco zemřel 4. dubna 1919, bylo mu sotva jedenáct let. Jeho jménem se ve Fátimě dějí zázraky. Také dívka Jacinta zemřela mladičká, z dětí přežila jen Lucia. Vstoupila do kláštera Svaté Terezie v Coimbre; dnes je jí čtyřiaadvadesát let. Uvěříme-li informaci církve, jeptiška Lucia sepsala druhé tajemství z Fátimy až 13. července 1929, a třetí dokonce až 31. srpna 1941. Plných čtyřadvacet let po zadání tohoto úkolu od Matky Boží. Proč tak pozdě?

V prvním tajemství viděly děti údajně oheň pekelný. „Panna Maria nám ukázala obrovský požár, který se zřejmě nacházel v hlubinách země. Uprostřed plamenů jsme viděli d'ábla a duše jako průzračné, černé nebo hnědé žhavé uhlí v lidské podobě...“

Výpověď vizionářských dětí je v diametrálním rozporu s prohlášením papeže Jana Pavla II. Ten v červenci 1999 objasnil, jak je to s rájem a peklem. Uveřejněno v orgánu jezuitského řádu Civiltà Cattolica. Ráj podle Svatého otce není nějaký prostor nad oblaky, kde andělé hrají na harfu, nýbrž je to stav bytí nastupující po smrti. Na svatopetrském náměstí ve Vatikánu vysvětlil starý pontifex poutníkům, že ráj je živoucí a osobní vztah se svatou Trojicí. Je to „požehnané společenství těch, kdo během života zůstali věrni Ježíši Kristovi“. Po tomto objasnění musel papež logicky zaujmout stanovisko i k peklu. Není to „říše, kde se duše zatracenců smaží ve věčném ohni nebo jsou jinak mučeny. Ne, pravil Jan Pavel II., peklo je „stav bytí, v němž skončí ti, kdo Boha trvale odmítali a vědomě páchali zlo“. Tito jedinci jsou zatraceni a odsouzeni k tomu, že nikdy neprožijí rozkoš z Boží přítomnosti.

Jak mohly děti z Fátimy nahlédnout do pekla, které podle papežova vysvětlení vůbec neexistuje?

V druhém tajemství Panna Maria s hvězdnou korunou kolem hlavy zvěstovala, že bude zničena velká říše, pokud ji - Paní - konečně v celém světě neuznají, nezačnou uctívat a nezřeknou se své „bludné víry“. Papežové - nebo snad kardinálové, přesněji se to neví- učinili. z této „velké říše“ Rusko, přestože v originálním textu vizionářky Lucie se slovo „Rusko“ nikde nevyskytuje. Papež Pius XII. hovořil o říši, kde v dávných dobách uctívali „ctihodnou ikonu“. Jenže ikony uctívali

nejen v Rusku, ale už v prvních stoletích křesťanské církve. Tato věštba mi fatálně připomíná delfské orákulum ve starém Řecku. Tam se bohatý vládce Krésus otázal, zda má táhnout do boje proti Peršanům či nikoli. Výrok Pýthie z Delf zněl, že překročí-li řeku Halys, zničí velkou říši. V roce 546 př. Kr. překročil král Krésus se svým vojskem s pocitem vítěze řeku Halys — a byl Peršany na hlavu poražen. „Velká říše“, kterou tím zničil, byla jeho vlastní.

V druhém tajemství z Fátimy se také oznamuje, že za pontifikátu papeže Pia XII. vypukne nová, strašlivá světová válka. „Až uzříte noc ozářenou neznámým světlem, pak vězte, že je to velké znamení od Boha, že On ztrestá svět za jeho zlořády válkou, hladomorem, pronásledováním církve i Svatého otce.“

Je mi teď šedesát šest let a nevzpomínám si, že bych byl někdy uzřel noc ozářenou „neznámým světlem“, ani na to, že strašlivá druhá světová válka byla nějakým trestním soudem, který měl zničit bezbožníky. Rusko, tehdejší Sovětský svaz, patřilo k vítězným mocnostem a Německo bylo sraženo k zemi. Zničen byl i bezpočet katolických kostelů.

Teď máme k dispozici třetí tajemství z Fátimy a znovu začíná tanec se zastíráním. Řádová sestra Lucia si tajemství údajně poznamenala 31. srpna 1941 a 8. prosince téhož roku je doplnila. Ale teprve 3. ledna 1944 sepsala své poznámky načisto, a to „na pokyn Jeho Excelence, Nejdůstojnějšího pana biskupa z města Leirie a Nejsvětější Matky“. Biskup obálku s tajemstvím zapečetil a uložil ji na třináct let do trezoru. Teprve 4. dubna 1957 předal zapečetěnou obálku Tajnému archivu svatého oficia v Římě. Sestra Lucia o tom byla milostivým panem biskupem informována.

To je neuvěřitelné! Takže v roce 1917 získá nějaké dítě záhadné, leč významné poselství od Matky Boží, královny nebes a nejvyšší zastupitelky římské církve. Teprve po dvaceti čtyřech letech si dítě, které se mezitím stalo jeptiškou v klášteře, udělá poznámky a za další tři roky jsou tyto poznámky „na pokyn biskupa... a Nejsvětější Matky“ čistě přepsány na papír. Navzdory brizanci této písemnosti je biskup plných třináct let podrží u sebe a konečně ji předá Svatému officiu v Římě. A co s ní udělají pánové z tohoto tajného kroužku?

Az 1. srpna 1959 — za dalšího půldruha roku! — je tajemství předáno nejvyššímu šéfovi katolické církve, papeži Janu XXIII. Stane se tak se souhlasem „Nejdůstojnějšího pana kardinála Alfreda Ottavianiho a komisaře Svatého officia pátera Pierra Paula Philipe O. P.“ Kdo vlastně vládne ve Vatikánu? Papež, nebo nějaký duchovní Svatého officia? Proč je vůbec zapotřebí „souhlasu“ k předání tak důležitých dokumentů? A proč v roce 1959?

Protože „Panna Maria z Fátimy“ žádala, aby bylo tajemství lidstvu zvěstováno 17. října 1960 — třiačtyřicet let po Zjeveních ve Fátimě. Tak to sestra Lucia na zapečetěnou obálku s třetím tajemstvím osobně napsala. Stálo tam, že obálku smějí otevřít buď patriarcha lisabonský, nebo biskup z Leirie. Později sestra Lucia uvedla, že nikoli „Panna Maria“ stanovila datum roku 1960, nýbrž ona sama, „protože, jak jsem vycítila, před rokem 1960 by to nikdo nepochopil“.

Pokud je to pravda, rozhodla obyčejná klášterní jeptiška o tom, ve kterém okamžiku má být veledůležité poselství, předané osobně královnou nebes, vyjeveno jejím pozemským zástupcům. A co tito pozemští zástupci s tímto jedinečným poselstvím udělají? Papež Jan XXIII. pravil pánům ze Svatého officia: „Počkejme. Budu se modlit. Dám vědět, jak jsem rozhodl.“

A pak papež Jan XXIII. rozhodl obálku opět zapečetit, vrátit ji Svatému officiu a tajemství lidstvu nevyjevit. Nejvyšší duchovní římské církve se považuje za chytřejšího a moudřejšího než jeho vlastní Matka Boží, která snad musela vědět, proč pro děti z Fátimy uspořádala celé to divadlo.

Další papež, Pavel VI., si tajemství přečetl 27. března 1965 spolu se svým zástupcem Jeho Excelencí Msgr. Angelem Dell-Acqua a opět rozhodl vrátit obálku zpět Svatému officiu s pokynem text nezveřejnit. To přesahuje veškeré chápání! Kdyby bylo tajemství natolik prosté, jak se dnes tvrdí, neměli by papežové Jan XXIII. a Pavel VI. sebemenší důvod jeho text nezveřejnit. Verze, kterou jsem předložil na počátku této kapitoly, hovoří- údajně! - o utrpení církve a papeže v minulém století. Potud vysvětlení kardinála Ratzingera. Co by tedy dvěma papežům, kteří se s obsahem obálek seznámili, bránilo uveřejnit historii vztahující se k minulosti?

Kdy nynější papež Jan Pavel II. třetí tajemství z Fátimy četl poprvé, není známo. Muselo to však být před rokem 1980, jinak by o tom byl při své návštěvě ve Fuldě v témže roce nemohl mluvit. Podruhé - nebo potřetí? - si Jan Pavel II. vyžádal zapečetěnou obálku po atentátu 13. května 1981. Jeho Eminence, kardinál-prefekt kongregace Franjo Seper, předal 18. července 1981 Jeho Excelenci Msgr. Eduardo Marti-nézovi-Somalo obálky dvě: jednu bílou s portugalským původním tex-tem od sestry Lucie a druhou oranžovou s italským překladem. Papež brizantní obálky otevřel a vrátil je prostřednictvím Msgr. Martinéze zpátky Svatému officiu.⁵⁶

Ke zveřejnění opět nedošlo. Atentát na papeže byl spáchán před dvěma měsíci, Svatý otec jej přežil a zotavoval se ve svých vatikánských komnatách. Jaký naléhavý důvod mohl ještě teď existovat, aby se tajemství nepublikovalo? Všechno — pokud uvěříme později zveřejněnému textu - už se přece stalo tak, jak tajemství ohlašovalo. Ale teprve v roce 2000 dospěl papež k názoru, že je třeba tajemství prozradit světové veřejnosti. Proč až teď, když - jak se nakonec ukázalo - byl obsah natolik neškodný? Protože celá historie nesouhlasí. Už v roce 1983 k tomu napsal magazín Der Spiegel:

„Přitom v zažloutlých knihách existují už dávno důkazy o tom, že zveřejnění se musí obávat nikoli lidstvo, nýbrž Vatikán.“

Papežové podstatně napomohli tomu, aby se z někdejší vesničky Fátimy stalo fenomenální poutní místo. Uprostřed druhé světové války, 17. října 1942, zasněžil papež Pius XII. Fátimu „neposkvrněnému srdci Panny Marie“. Papež Jan Pavel II. navštívil Fátimu 13. května 1982 a před sto tisíci věřících sloužil mši, při níž vroucně uctil Nejsvětější Matku Boží, Neposkvrněné početí a Růžencovou Matku. A 19. dubna 2000 napsal papež Jan Pavel II. staříčké jeptišce Lucii do kláštera v Coimbře tento dopis:

„V radostné atmosféře svátků velikonočních Vás zdravím s přáním, které Vzkříšený adresoval učedníkům svým: „Pán s Tebou!“ Jsem rád, že se s Vámi budu moci setkat ve vytožený den Blahoslavení Francisca a Jacinty, jež se - dá-li Bůh! - bude konat nadcházejícího 13. května. Jelikož však v tento den nebude čas na osobní rozhovor, nýbrž jen na krátké pozdravení, požádal jsem Jeho Excelenci Msgr. Tarcisia Berto-neho, tajemníka náboženské kongregace, aby Vás vyhledal a aby s Vámi pohovořil. Tato kongregace těsně spolupracuje s papežem při ochraně pravé katolické víry a uchovává, jak víte, od roku 1957 třetí část tajemství, které bylo zjeveno 13. července 1917 v Cova da Iria ve Fátimě. Msgr. Bertone, doprovázený Jeho excelencí Serafimem de Sousa Ferreira e Silva, biskupem z Leirie, přichází mým jménem, aby položil několik otázek k výkladu „třetího tajemství“.

Ctihodná sestro Maria Lucie, mluvíte i Vy otevřeně a čestně s Msgr. Bertone, který mi Vaše odpovědi osobně přetluče.

Vroucně se modlím k Matce Vzkříšeného za Vás, za společenství v Coimbře a za celou církev. Maria, matka lidstva, necht' nás na naší Pouti vždy těsně pojí s Ježíšem, se svým milovaným synem a naším bratrem, pánem života a slávy.

Se zvláštním Apoštolským požehnáním - Jan Pavel II. "Uplynulo třiaosmdesát let ode dne, kdy byla dětem z Fátimy zjevena tajemství. Už nejméně osmnáct let zná papež Jan Pavel II. třetí z nich a teprve teď, v roce 2000, posílá Svatý otec vysokého emisara do kláštera v městě Coimbra, aby staré, ctihodné jeptišce Lucii „uložil několik otázek k výkladu třetího tajemství“.

Nikdo přirozeně neví, o čem v onom rozhovoru byla skutečně řeč. Z Vatikánu se pouze proslýchlo, že sestra Lucia papír, na němž tajemství vlastnoručně sepsala, identifikovala jako svůj pravý originál. A údajně řekla, že „Panna Maria“ (Matka Boží) během vize neuvedla jméno žádného papeže. „Nevěděli jsme, zda to byl Benedikt XV., Pius II. nebo Pavel VI. Anebo Jan Pavel II., ale byl to papež, který trpěl a nechal trpět i nás.“

Kdo tomu věří, podezírá Pánaboha nebo Matku Boží, že nejsou s to se jasně projevit. A že božská moc není schopna předat dětskému mozku jednoznačné představy a poselství. Aby bylo možno rozrhat mlhy z Fátimy, je třeba vyjasnit několik otázek:

1. Stalo se ve Fátimě vůbec něco, nebo bylo všechno jen výmyslem oněch dětí?
2. Proč by měla božská všemohoucnost předávat poselství do mozku dětí, nikoli dospělým anebo v naší době nikoli pomocí elektronických médií?
3. Kdo nebo co se tu projevilo?
4. Lže Vatikán?
5. Pokud ano — proč?

Jediná, kdo přežila události z roku 1917, je jeptiška Lucia. O její věrohodnosti se můžeme dohadovat, protože svůj velkolepý zážitek svěřila papíru až po dvaceti čtyřech letech. Ale o „slunečním zázraku“ z Fátimy pochybovat nelze, dosvědčilo to přinejmenším sedmdesát tisíc osob. Co tato masa lidí 13. října 1917 zažila, bylo součástí tiskových informací. Byly pořízeny i fotografie, i když tehdy jen černobíle. Slunečnímu divu se nelze vyhnout, nelze jej odbyť jen tak, neboť ve Fátimě se skutečně odehrálo něco mimořádného. Sedmdesát tisíc diváků nemohlo mít halucinace. Svědky byli skeptičtí vědci i kritičtí novináři a celé to divadlo trvalo nicméně plných dvanáct minut. Navíc děti z Fátimy tento sluneční zázrak předem oznámily. Na den a na minutu přesně. Jen na toto oznámení připutovalo oněch sedmdesát tisíc na tamní pole. Ergo musela Lucia nějaké poselství přijmout. Jenže co se stalo? A proč se to stalo prostřednictvím dětí? Abychom se dostali k jádru věci, musím nejprve objasnit několik věcí.

Bohužel jsem nikdy nebyl svědkem nějakého Zjevení. Ale poté, co jsem v roce 1964 poprvé navštívil Lurdy, pochopil jsem, že fenomén Zjevení skutečně existuje. Zažil jsem lidi v extázi, slyšel jejich oduševnělé zpěvy a sledoval jejich veliké bolesti. Před sto padesáti lety - dávno před Fátimou - zažila čtrnáctiletá dívka v Lurdech ve Francii zjevení bílé oděné dámy ve skalním výklenku. Od té doby putuje do Lurd ročně pět milionů lidí a modlí se vroucně k Matce Boží, díky jejíž přimluvě se událo bezpočtu vědecky prokázaných zázračných uzdravení. Jak je něco takového možné, když je Matka Boží pouhým výmyslem církve, o němž bylo poprvé rozhodnuto a který byl vyhlášen na koncilu v Efesu?

Na počátku je vždycky vize, divadlo, setkání jednotlivců nebo skupinek lidí s příslušníky božských rodin. Na křesťanském západě převážně s Marií, matkou Ježíšovou. Zjevení nejsou žádní neutrální duchové: Dávají pokyny, co směřují a mají lidé dělat a co jim v žádném případě dovoleno není. Každé personifikované zjevení ujišťuje, že je vyslancem nebes a Božím poslem, který je zmocněn lidstvu pomáhat nebo je zničit. Zjevení se vměšují do oblastináboženských i politických, ba dokonce se zahnížďují v mocích celých armád. Pro vysvětlení tohoto jevu musím nejprve nastínit některé z těchto vizionářů, míst a okolností.

Na jaře roku 1947 došlo ke zjevení v Montichiari, deset kilometrů na jih od italské Brescie. Mladá ošetřovatelka Pierina Gilliová uviděla v kapli nemocnice krásnou dámu ve fialovém šatě, vznášející se nad oltářem. Cizí dáma plakala. Z její hrudi trčely bez kapky krve tři meče. Neznámá smutně řekla: „Modlete se — přineste oběti — čirte pokání.“

Zbožná slečna Pierina byla pochopitelně zmatena. Šálí ji zrak i rozum? Anebo je to skutečně zjevení? A 13. července 1947 se mirákl opakoval. Tentokrát byla krásná neznámá celá v bílém, strašně meče chyběly, zato byla ozdobena třemi růžemi - bílou, rudou a žlutou - a opět vycházely z její hrudi. Zaraženě i odvážně zároveň se Pierina otázala: „Kdo jste?“ Dáma vlídně a s úsměvem odpověděla: „Jsem Matka Ježíšova a matka všech... Přeji si, aby byl 13. červenec každoročně svátkem na počest tajemné růže (Rosa mystica).“ 58 Pak se obraz Pozvolna rozplynul.

Nepochopitelná událost se opakovala 22. října, 16. a 22. listopa-du, přičemž cizí dáma tentokrát slavnostně slíbila, že se znovu objeví 8. prosince v poledne, ne však v nemocniční kapli, ale v místním vesnickém kostele. Zvěst o podivných zážitcích sestry Pieriny se mezitím už dávno rozšířila za hranice Montichiari po celé Lombardii. Nebyl to tudíž vskutku zázrak, že se 8. prosince dostavilo několik tisíc lidí. Hlavní osobu, Pierinu Gilliovou, se jen s námahou a s určitým násilím podařilo protáhnout davem do kostela. Spolu s věřícími a mnoha zvědavci se modlila růženec. Náhle hlasitě zvolala: „Ach, madona!“

Bylo ticho „jako v kostele“. Ale nikdo nic neviděl. To znamená, že několik lidí si nebylo zcela jisto, zda přece jen něco nezahlédlí. Nicméně se zraky všech upřely na Pierinu, aby jim nic neuniklo z jejího rozhovoru s Matkou Boží. Stručnými, šeptem předávanými slovy se informace dostávaly k davu shromážděnému před kostelem.

Pierina viděla, jak se říkalo, Matku Boží na vysokém, sněhobílém schodišti, opět ozdobenou bílými, žlutými a rudými růžemi. S nebeským úsměvem dáma pravila: „Jsem Neposkvřněná početí, jsem Maria milostivá, matka božského syna Ježíše Krista.“

Zatímco jako na divadle sestupovala Panna Maria po bílém schodišti, hovořila dále k Pierině: „Po příchodu do Montichiari si přeji, abyste mě nazývali ‚tajemnou růží‘.“ Když došla na dolní stupně schodiště, slíbila: „Kdo se na těchto schodech pomodlí a prolje slzy pokání, najde bezpečný žebřík do nebe a bude pod ochranou a v milosti mého mateřského srdce.“

Devatenáct let se pak nedělo nic. Pierina, jak už to bývá, se u části lidí setkala s posměchem, jiní ji uctívali jako světici. Od onoho 8. prosince 1947 byl kostel v Montichiari cílem lidí věřících v zázraky a hledajících uzdravení, neboť zázraky se tam děly jeden za druhým, o tom nebylo pochyb.

Tzv. „bílou neděli“ 17. dubna 1966 strávila Pierina v sousedním Fontanelle, pouhé tři kilometry odtud. Když si chtěla odpočinout na schůdkách u malého vodního pramene, spatřila zcela nečekaně „tajemnou růži“ vznášející se nad vodou. Ta Pierinu vyzvala, aby schůdky odshora dolů třikrát políbila, a dále přikázala umístit vlevo od posledního schodu krucifix. Všichni nemocní, pravilo Zjevení, nechť před načerpáním vody z pramene poprosí Ježíše o odpuštění za své hříchy a kříž políbí. Pierina učinila, jak jí bylo přikázáno.

Dne 13. května 1966, v 11 hodin a 40 minut, když se asi dvacet lidí modlilo s Pierinou vedle pramene, objevila se „tajemná růže“ znovu a projevila následující přání: „Přeji si, aby tu byla zřízena pohodlná. vodní nádrž, aby bylo možno do ní nemocné ponořit.“ Pierina, teď už důvěrnější s dámou ozdobenou růžemi, se zeptala: „Jak máme pramen nazvat?“ Dáma odpověděla: „Pramen milosti.“ Pierina pátrala dál: „Co si přejete, aby se tady ve Fontanelle dělo?“ „Činy lásky pro nemocné, kteří sem budou přicházet.“ Poté „tajemná růže“ zmizela.

Je 8. června 1966, odpoledne. Víc než stovka lidí klečí a modlí se u pramene. Krátce po 15. hodině přichází i Pierina. Prosí návštěvníky, aby se společně s ní pomodlili růženec. Pár okamžiků nato přerušuje modlitbu a volá: „Pohleďte k nebi!“ Tentokrát spatří několik věncích dámu v bílém šest metrů nad pramenem.

Ta má opět své tři růže a prosí, aby se ze zrna na nedalekém poli vyrobily hostie. Hostie pak mají být 13. Října přeneseny do Fátimy. „Tajemná růže“ už se chce vzdálit, když ji Pierina požádá, aby ještě zůstala. Dáma se skutečně otočí a vyslechne Pierinu, která předkládá problémy přítomných.

A je 6. srpna 1966, odpoledne. Víc než dvě stě lidí se modlí u pramene. Ve 14 hodin 30 minut přichází Pierina a opět všechny požádá, aby se s ní pomodlili růženec. V průběhu čtvrtého růžencového tajemství Pierina modlitbu přerušuje: „Panna Maria je tady!”

Hovor a modlitby umlkají. Všichni naslouchají Pierině, která rozmlouvá s bytostí pro ně neviditelnou. Požádána o bližší instrukce, co se má stát s podomácku vyrobenými hostiemi, „tajemná růže“ žádá, aby se část zrna poslala jejímu „milovanému synu papeži Pavlovi“ s informací, že je svou přítomností požehnala. Ze zbývajících zrna nechť upečou housky a rozdělí je ve Fontanelle na památku jejího příchodu. Od té doby se ve Fontanelle i v Montichieri lidé modlí a doufají. Ve dne v noci. Stejně jako na mnoha jiných místech, kde se udály podobné věci.

To je v kostce klasický případ jednoho zjevení. Člověk, až do chvíle zázračné události věci neznalý, něco uvidí, sdělí to ostatním, a kolo modliteb se roztáčí. Jak se však může projevovat Matka Boží, která z historického pohledu vůbec neexistuje? Jak může nějaké zjevení o sobě tvrdit, že je „neposkvrněné početí“ a „matka Božího syna Ježíše Krista“, když jedno ani druhé není pravda? Proč se cizí dáma zjevuje nejprve s meči v hrudi a pak s růžemi, které jako by vyrůstaly z jejího těla? Proč by měla Matka Boží tak velice trvat na tom, aby ji nazývali „tajemnou růží“? A proč předvádí „Rosa mystica“ svůj výstup vždycky tam, kde se zrovna zdržuje Pierina? Nejdříve v nemocniční kapli, pak ve vesnickém kostele a pak ve Fontanelle? Proč se devatenáct let neukázala, a co má božská moc z toho, když dívce Pierině přikáže, aby třikrát políbila schody? A nakonec: Proč se v posledních pětadvaceti letech už nic nestalo? Hraje si tam venku s námi lidmi nějaká mocnost? Metoda hledat u problému možnosti řešení není mým vynálezem. Vysvětlování kuriózních jevů vyžaduje metodický postup, je nutno zjišťovat skutkovou podstatu.

Jevy všeho druhu se zabývám už třicet pět let. Když jsem si zakládal archiv, netušil jsem, jak obrovské množství tištěného materiálu budu muset zvládnout. Musel jsem třídit, tzn. vybírat případy, které mohou reprezentovat bezpečet dalších, abych ze souhrnu charakteristik mohl nabídnout možné vysvětlení. Skutečnost, že jen v rámci křesťanského světa bylo napočítáno přes 40 000(!) zjevení, dává tušit, jak polyséman-tická tato materie je. Co mi při prohlídce tohoto materiálu bylo velmi brzy nápadné, je to, že zjevení nejsou jen problémem současnosti. Táhnou se celými lidskými dějinami. Tím je jakékoli psychologické vysvětlení bezpředmětné. Slychám totiž neustále, že zjevení se odehrávají v mozcích dětí jen proto, že děti si se současnými problémy nedokáží poradit. Je to naprostý nesmysl, dovolím si tvrdit z hlubokého přesvědčení.

Každoročně 16. srpna uctívají věřící ve španělském městečku Iborra krví nasáklou roušku. A to už od roku 1010. Tehdy údajně ctihodný pan Bernard Olivier ve chvíli, kdy se rozezněl zvon oznamující proměnu, zapochyboval, zda se rudé víno skutečně promění v Kristovu krev. Náhle se víno - nebo krev - záhadně zmnožilo a začalo stékat z oltáře na podlahu kaple. Věncích se zmocnilo zděšení. Několik rezolutních žen doběhlo pro hadry a začalo krev utírat. Papež Sergius IV. (1009— 1012) dovolil veřejné uctívání krvavé roušky z Iborry. Děje se tak dodnes. Z toho lze usuzovat, že zjevení způsobují nejen postavy svatých.

Zbožný monsieur Thierry, rektor pařížské univerzity, byl roku 1073 v brabantském Pirllemontu zavražděn. Krutí vrahové hodili jeho mrtvolu do tůně s kalnou vodou. Když lidé prohledávali celé okolí a pátrali po panu Thierryym, zazářilo náhle z tůňky podivné světlo. Jako poděkování za tento zvláštní úkaz namaloval jeden tamní lidový umělec na dřevěnou desku Matku Boží vznášející se nad vodou. Roku 1297 byl obraz přenesen do nové kaple. Během slavnosti jejího zasvěcení se obraz nečekaně rozjasnil a obklopila ho záře skutečných ohnivých plamenů. Viděly to a podrobně popsaly stovky lidí. Postava nějakého světce se však přitom nikde neobjevila.

Na pahorku Codol, pět kilometrů od Javity nedaleko Valencie ve Španělsku se 23. února 1239 bránil malý oddíl křesťanských bojovníků silně islámské převaze. Před bitvou prosilo šest křesťanských velitelů o udělení svatého přijímání. Stačili se sotva vyzpovídat, ale svátost už nepřijali, protože právě v tom okamžiku se od blízkého hradu Chio ozval bojový pokřik nepřítel, který bylo slyšet až v kostele. Velitele spěchali ke zbráním. V obavě, že by muslimi mohli kostel zničit, ukryl kněz oltářní roucho a hostie pod hromadou kamení. Když pak farář oltářní roušku z úkrytu zase vytáhl, bylo na ní přilepeno šest krvavých hostií. Tím však zázrak nekončil! Příštího dne přitáhli muslimové s velkou posilou. Situace se zdála beznadějnou, křesťané se museli stáhnout na dobytý hrad Chio. Poslušen náhlého vniknutí uvázal kněz roušku s šesti krvavými otisky na tyč a mával s ní od cínového kříže hradu vstříc nepřítelům. Podle pověsti vycházely z oltářního roucha světelné paprsky takové intenzity, že značně silnější nepřítel se dal na útek.

Je to důkaz, že zjevení dokáží přemoci i celá vojska? Nebo je to jen zbožná legenda? Od 13. století může každý, kdo cestuje do Španělska, spatřit v městě Daroca v tamním kostele oltářní roucho se šesti krvavými skvrnami. Zde je ovšem třeba upozornit, že se traduje i opak: že totiž křesťanské oddíly před muslimskou převahou takřkajíc „vzaly roha“. Pomáhají božské mocnosti jednou té, a jindy druhé straně? A existují tyto báje události jen v křesťanském a muslimském světě?

Podle pověsti byl Řím založen Martovými dvojčaty Romulem a Remem. K Romulovi, který vládl v Římě v letech 753 až 716 př. Kr., se jednoho dne přitočilo zjevení v podobě Servia Tullia (šestého římského krále, 578-534 př. Kr., syna Vulkánova), který měl kolem hlavy „ohnivou zář“. 62 v chrámu v Epidauru, v Řecku, se zjevovál bůh léčby Aeskulap tak často jako primář u lůžek našich pacientů na klinikách. Přirozeně se v Epidauru odehrál bezpečet zázraků - dlouho předtím, než se objevilo křesťanství. Římský zákonodárce Numa Pompilius, Mínos, král v Knóssu, a Lykurgos, zákonodárce ve Spartě, přijímali své tvůrčí myšlenky většinou přímo od zjevujících se bohů. Aeneas, hrdina trojského okruhu řecké mytologie, se po smrti zjevil svému synovi Ascaniovi v plné zbroji i se svou družinou. Staroíránský náboženský myslitel a zakladatel zoroastrismu Zarathuštra (Zoroaster), který kolem roku 600 př. Kr. vystupoval i jako prorok, obdržel rozhodující pasáže svých náboženských textů (Avesta) během několika zjevení. Mohamed, zakladatel islámu a Alláhův prorok, získával bezpečet svých moudrých výroků, později zakotvených v koránu, prostřednictvím božských zjevení.

A tak to pokračuje. Zjevení všeho druhu ovlivňovala myšlení napříč lidskými dějinami až k dnešní Fátimě. Přitom je nápadné, že v devadesáti procentech byly nebo jsou příjemci či zprostředkovateli těchto transcendentálních jevů děti. Zdá se mi to celkem logické. Dětské myšlení v předpubertálním věku nemá ještě příliš velké starosti. Náznaky dětí nejsou dosud tak „zacementovány“, jejich vědomí ještě neprošlo vypíráním mozku v každodenním myšlenkovém chaosu. Je jim dosud vlastní naivní zvědavost a dětská fantazie.

Umím si docela dobře představit, že do mozku dítěte lze promítat obrazy a přenosem myšlenek k tomu dodávat vhodné informace. Zjevení by tak nebyla objektivní, nedala by se vyfotografovat ani změřit. A přesto - z pohledu dítěte - jsou subjektivně, a tím i naprosto jasně vnímatelná prostřednictvím limbického systému. Dítě zcela neomylně přísahá, že zjevení zažilo, kdežto všichni ostatní přítomní neviděli zřehla nic. Jak ovšem může v něčí hlavě vzniknout absurdní myšlenka, že jakási záhadná dáma chce být nazývána

„tajemnou růží“? Jsou lidé s takovými představami prostě jen psychicky zvláště citliví, nebo je dotyčné zjevení se vším všudy jen výplodem fantazie? Pokud je to čistá fantazie, odkud se berou pak další doprovodné vnější jevy jako zázračná uzdravení z nemoci a tělesného postižení anebo onen „sluneční zážrak“ z Fátimy, který nicméně sledovalo sedmdesát tisíc lidí? A jde-li o nějakou „projekci obrazů přímo do mozku plus telepatii“, kdo ji provádí? Kdo je odesílatelem tohoto přenosu myšlenek?

Všechna zjevení jsou plna rozporů. Při mariánských zjeveních se Matka Boží neustále odvolává na moc, kterou jí propůjčil její syn. Jestliže takovou mocí disponuje a má vroucí přání být uctívána věřícími na celém světě, proč se zjevuje vždy na odlehlých místech a navíc většinou jen nějakým malým chudinkám, které přece ke splnění jejích přání mohou udělat jen velice málo? Poutní místa jako Fátima, Lurdy nebo Guadalupe v Mexiku, v celém světě známá jako mariánská střediska, jsou výjimky — většina ostatních zjevení se odehraje bez zvláštní publicity. Kromě toho jsou mariánská zjevení převážně katolickou záležitostí. Věřící ostatních náboženství vědí o Marii jako Matce Boží málo anebo její fyzické nanebevzetí neuznávají.

Rok co rok pronáší papež o významných církevních svátcích z balkonu svého paláce v Římě své požehnání urbi et orbi (městu Římu a světu). Televizní stanice přenášejí toto nejvyšší papežské žehnání do celého světa a na svatopetrském náměstí ve Vatikánu jása Svatému otci vstříc dav dvou set tisíc věřících. Pokud by si nějaká božská moc skutečně přála, aby se jí dostalo větší úcty než dosud a aby lidé v nějakém směru činili pokání, proč — prosím pěkně! — nenastane zjevení přímo na náměstí svatého Petra?

Je to čím dál zmatenější. V září roku 2000 informoval německý list Welt am Sonntag o mariánských zjeveních v Egyptě. Několikrát se údajně svatá Panna zjevila nad kostelem sv. Marka v městě Adjut v Horním Egyptě. Nejprve se objevily bílé holubice, poté světelný paprsek, který byl podle svědků tak nadpřirozený, oslnivý a silný, že diváci museli odvracet hlavu. Oficiální týdeník ortodoxní koptské církve Wa-tani zaslíbeně informoval, že se nad kupolí chrámu náhle ve vzduchu zastavila celá hejna bílých holubic. Holubice měly neobvykle dlouhá pera. Po holubicích se pak rozzářil onen oslnivý světelný paprsek a potom se zjevila „Svatá Panna Maria“. Od té doby se v Asjútu netrhne proud návštěvníků. Věřící putují k chrámu sv. Marka, aby si vyprosili požehnání Matky Boží. Podle mnoha pověstí jsou mariánská zjevení v Egyptě údajně poměrně častá. Jen ve dvacátém století tři z nich oficiálně potvrdila i koptská církev.

Do jak velké kategorie tato mariánská zjevení patří? Matka Boží „nanebevzatá“ je koneckonců dogma římsko-katolické církve. Nedrží se tedy nejvyšší ženská představitelka katolíků v nebi své prapůvodní církve? Nemají katolíci exkluzivní právo na svou Matku Boží? Ukazuje se i jinověrcům? A proč? V Asjútu nicméně žádná telepatická poselství předána nebyla.

První zjevení Matky Boží v Americe se odehrálo 9. prosince 1531. Tehdy Španělé dobyli Střední Ameriku. V Mexiku zuřila náboženská válka, kterou vyhráli Španělé. Státnice Mayů a Aztéků byly zmasakrovány, jakékoli smíření kultur se zdálo nemožné. Tu uslyšel v prosinci roku 1531 Juan Diego, jedenapadesátiletý Indián, časné ráno zvláštní hudbu přicházející jakoby odnikud. Juan zíral k nebesům a shora zaslechl hlas, který jej vyzýval, aby vyšplhal na pahorek Tepeyac. Když dospěl na vrchol, spatřil divukrásnou dámu, jejíž roucho zářilo jako Slunce. Kamení kolem, ale i skála, na níž neznámá stála, se třpytily a blýskaly jako zlato a smaragdy. „Poslyš, Juanito, nejmenší z mých synů, kampak chceš jít?“ otázal se hlas. Juan chtěl jít vlastně na druhou stranu pahorku, ale dáma mu přikázala jít k mexickému biskupovi a setkání mu vylíčit. Biskup Indiánovi přirozeně nevěřil ani slovo. Juan šel tedy zpátky k pahorku a poprosil dámu, která se okamžitě zase objevila, aby mu dala nějaký důkaz. Dáma mu poručila, aby natrhal květiny, zahalil je do svého ponča a donesl biskupovi.

Juan poslechl. Přestože ho palácová stráž zprvu odháněla, Juanovi se nakonec přece podařilo dostat se znovu k biskupovi. V místnosti byly přítomny ještě další osoby. Juan vylíčil, co mu dáma nařídila, a rozhalil pončo. V tom okamžiku se rozzářilo oslnivé světlo a Juanovo pončo se před očima přítomných proměnilo v obraz neznámé dámy. Měla na sobě jasně modrý plášť posetý zlatými hvězdami, z něhož šlehalo rudé a bílé paprsky. Na pahorku Tepeyac stojí dnes největší mariánská svatyně celé Ameriky - Nacional Basílica de la Santísima Maria de Guadalupe. Miliony věřících se tam modlí k Matce Boží a zírají přítom na barevnou roušku z roku 1531, která vlastně nemůže existovat. Rouška je totiž vyrobena z rychle se rozpadajících vláken agáve, která vydrží v nejlepší případě dvacet let. Ale nad hlavním oltářem baziliky rouška visí už skoro pět set let. A to není všechno. Látka, kterou prozkoumali odborníci z několika vysokých škol včetně malířů, je ve skutečnosti bezbarvá. Není na ní ani stopy po barvách. Přesto dvacet milionů lidí ročně vidí že rouška je barevná. Hvězdná konstelace na modrém plášti neznámé dámy odpovídá čtyřiceti šesti hvězdám, jak se jevíly nad Mexikem v roce 1531. A jak dokazují mikroskopické snímky, v očích dámy se odráží obraz biskupa a všech přítomných, kteří se tehdy nacházeli v místnosti ve chvíli, kdy Juan Diego rozhalil své pončo s květinami ukrytými pod ním.

Byl jsem v bazilice v Guadalupe, jel jsem s mnoha dalšími věřícími na pohyblivém pásu a stejně bohabojně jako ostatní jsem hleděl na barevný obraz bez barev. Zážrak. V Guadalupe se žádné vysvětlení nenabízí. Tady se prostě zjevila nebeská dáma a zanechala tu hmatatelný důkaz své existence. Ostatně: Po jejím zjevení padly sexuální zábrany mezi španělskými dobyvateli a původním indiánským obyvatelstvem, čímž vznikl zcela nový lidský typ. A došlo k naprostému usmíření znepřátelených náboženství.

Papež je - i to je dogma katolické církve - neomylný. Přesně podle úkolu, který Ježíš uložil apoštolu Petrovi, bude v nebi „svázáno vše, co na zemi svážeš, a rozvázáno vše, co na zemi rozvážeš“. Římská papežovna se považují za přímé nástupce apoštola Petra a nemohou logicky v církevních věcech nic udělat špatně, neboť i kdyby hlásali něco scestného, v nebi se tomu dostane požehnání. Z historie ovšem víme, že papežové nebyli neomylní ani ve věcech církevních. Můj krajan, katolický teolog profesor dr. Hans Küng k tomu řekl: „Omylů církve existuje bezpočet a jsou velmi závažné; dnes, kdy už nelze zakazovat otevřenou diskusi, je nemožno zpochybňovat už ani konzervativní teologové či jiní církevní představitelé.“⁶⁴ Odsouzení Galilea Galileiho, který učil, že Země se otáčí kolem Slunce, a ne naopak, zavržení Darwinovy evoluční teorie a exkomunikace patriarchy konstantinopolského byly nejznámější z těchto církevních omylů. O katolické regulaci porodnosti nemluvě. Seznam chybných rozhodnutí by byl dlouhý-

Jenže papežové věří, že v jejich učení je řídí Duch svatý. Jakže — při tolika omylech? Duch svatý je podle katolického učení roven Bohu, neboť Otec, Syn a Duch svatý jedno jsou. Podle toho by Bůh prostřednictvím Ducha svatého a jeho pozemských zástupců hlásal bludy. Nelogičnost se tu kouše do vlastního ocasu. Profesor dr. Hans Küng byl pro své kritické dotazy zbaven možnosti vykonávat profesi církevního pedagoga. Stal se poté profesorem ekumenické teologie na univerzitě v Tübingenu a směl přitom přemýšlet o moralce světa. Nejnak se vedlo jeho současníkovi Eugenu Drewermannovi. I tomuto doktoru teologie zakázali učit, protože přemýšlel nahlas. Drewermann dupal o všeobjímajícím, laskavém a milosrdném Bohu a už to nevydržel:

„Bůh, který může všechno, a přesto nedělá nic, si nezasluhuje při tolika neštěstích a pohromách, kterým jen nečinně přihlíží, být považován za laskavého; neboť kdyby tomu sám nedokázal zabránit, pak asi není všemocný. Obě vlastnosti jsou neslučitelné, dokud je svět takový, jaký je: slavné údolí. Obě vlastnosti, všemocnost stejně jako laskavost, však podle křesťanské teologie k božství nevyhnutelně patří. Neexistuje tudíž jiný závěr: je to sám svět, který křesťanského Boha jako svého tvůrce popírá. Jinými slovy: Požadavek morálky ztělesněný v křesťanské myšlence božství je realitou světa sám dováděn ad absurdum.“⁶⁵

Není to Erich von Däniken, kdo tyto kritické a logické otázky klade. Kladlo je v průběhu času mnoho jiných, mezi nimi řada profesorů teologie, kteří nakonec museli vzít klobouk a jít. Církev nestrpí inteligenci. Na rozdíl od oněch profesorů však já o žádný pedagogický úřad přijít nemohu.

Také otázku týkající se Matky Boží zjevující se ve Fátimě i jinde a mající zjevně moc produkovat sluneční divy, položili už jiní. Kdo se tu zjevuje? Kdo ovlivňuje lidi - nebo se o to přinejmenším pokouší? Ze se některá zjevení skutečně udála a nejen v hlavách jednotlivců, je pro znalce této materie absolutně jisté.

Předčasně zemřelý dr. Johannes Fiebag, brilantní myslitel, jehož lze klidně přiřadit k Hansu Küngovi a Eugenu Drewermannovi, vyslal před lety do světa hypotézu, která některé z těchto jevů pomůže vysvětlit: Hypotézu mimikry. Pod pojmem „mimikry“ chápe věda přizpůsobení živočichů a rostlin okolnímu prostředí. Mimikry je také něco jako ochranné zbarvení nebo maskování. Existují motýli, kobylky nebo chameleóni, kteří se svému okolí dokáží přizpůsobit tak perfektně, že je nepřítel neobjeví. Nabývají tvarů a barev, které je činí doslova neviditelnými. Příroda je plná mimikry. Vycházejí z této skutečnosti jsem se dr. Fiebaga zeptal, zda lze mimikry použít i na mimo-zemšťany: „Oblékněte si kompletní datový oblek (jak jej známe z kybernetického světa), vstupte do světa stvořeného programátory z bitů a bytů zvolte si tvar či podobu, jaká vám vyhovuje nebo o kterých si myslíte že by se obyvatelům tohoto světa líbily. Víla nebo skřítek, Bůh nebo ďábel, cestující ve vzducholodi anebo malý šedivý mužíček. Lhostejný Popust'ťte uzdu fantazii. Anebo použijte programově instalovanou fantazii spoluobyvatel svého umělého světa.

Virtuální postavy, které potkáváte, věří ve vyšší bytosti, které se prezentují jako létající lidé z Magonie? Žádný problém: jediný pohyb rukou, natáčení zvoleného menu - a už jste vesmírný cestovatel z Magonie. Objevíte se o pár století později. (Staletí pro vás jako pro někoho kdo je mimo celý systém, neznamenají nic.) Dovidáte se, že si tam cizí inteligence představují jako malé šedé nebo zelené mužíčky řítící se v zářivých hvězdných korábech prostorem, kteří těhotným ženám kradou jejich nenarozené děti? Žádný problém. Opět natákáte příslušný sled menu a jste takovým ufonautem.

Proč to děláte? Snad je to jen hra. Možná test. A možná experiment. Anebo snad nějaký nadřazený program. Možná slouží k tomu, aby pozvedl vzniklé obsahy vědomí na vyšší úroveň, aby je rozvíjel, podnítil je přesunout se přes fáze regrese, klidu, dál k fázím dalšího rozvoje.

Vy samozřejmě víte, že nejste žádný bůh. Dopouštíte se chyb. Musíte obsahy vědomí, které se vyvinuly v umělém prostředí vašeho počítače, klamat. Nesmějí se dozvědět pravdu - ať už je jakákoli. Ještě ne. Všechno má svůj čas. Něco těm „bytostem“ předstíráte: hrajete. Vyprávíte jim pohádky, nejlíp přesně takové, jaké chtějí slyšet: že jste skutečně víla, že opravdu přicházíte z Magonie, že skutečně kradete embrya. Podle situace. A případné „důkazy“ necháte prostě opět zmizet...

Úkazy UFO, mariánská zjevení, výskyt stvoření zvaného „big foot“ - lesního muže, vzducholodi, které se rozplynou, vesmírná plavidla, která havarují, mrtvolky mimozemšťanů a zárodky nezemských tvorů: to vše je přesně tak reálné nebo nereálné jako celá naše skutečnost. Ti druzí, jiní přitom postupují velice chytře, ba dokonce s jistým lživým smyslem pro humor. Setkávají se s našimi předky, kteří je považují za bohy, nejen v podobě světlem zalitých bytostí, ale jako astronauti: používají kosmické lodi, jaké lze dnes zkonstruovat, představují chrámy na své pozemské základny, jejichž účel poznáváme teprve dnes, zanechávají po sobě technická zařízení a jiné artefakty, s jejichž pomocí lze podnikat dobrodružné cesty dějinami, a dávají vybudovat stavby a konstrukce, z nichž se nakonec vyklubou datové nosiče časově neměnných informací."

A k čemu to všechno? Fiebag: „Měli bychom opět začít zpochybňovat sebe, svůj původ a své pojetí světa. Je to změna úhlu pohledu vedoucí k novým pohledům i rozhledům."

Skrývá se v „hypotéze mimikry“ řešení všeho nevysvětlitelného, co se odehrává ve světě náboženství? Dokáže tato hypotéza vysvětlit, proč se jistému Josephu Smithovi (zakladateli mormonské víry) zjevil anděl jménem Moroni a nadiktoval mu knihu Mormon? Pocházejí poselství přijatá řadou zakladatelů různých náboženství z nadpozemského světa? Jsou skřítkové, které údajně potkalo na svých osamělých toukách po horách mnoho lidí, totéž co džinové (duchové), kterými se to jen hemží v arabské literatuře? Nejsou zjevení ničím jiným než projevy cizí, nám vysoce nadřazené technologie? Kdo tvrdí, že je za tím Pánbůh nebo božská všemohoucnost, musí mít o Bohu naprosto jinou představu než já. Pokud by četná náboženství, která si - jak každý ví — autoritativně vjíždějí do vlasů, byla inspirována Bohem, musel by tento božský duch hrát náladovou a navíc i nepěknou hru, protože kvůli této autoritativnosti ztratily miliony lidí své životy a statisíce jich byly mučeny. Významní křesťanští teologové, kteří zaujali odmítavý postoj k tomuto pseudo-Bohu, byli do posledního ze svých postů vyhozeni. Ve jménu víry. A v islámském světě se pro jistotu nikdo kritické otázky klášť neodváží.

Nejméně deset procent všech známých případů zjevení jsou skutečná fakta. Fátima se svým slunečním zázrakem k nim patří. Zásadně existují tři možná vysvětlení:

a) Z historického pohledu žádná Matka Boží neexistuje. Je výmyslem mladé církve. A matky bohů existovaly už dávno v mnoha předkřesťanských náboženstvích. Proto se nemůže ani žádná Matka Boží zjevovat. Takováto zjevení musejí mít jinou příčinu.

b) Je sice pravda, že je Matka Boží výmyslem mladé Kristovy církve, ale papežové udělali z tohoto výmyslu skutečnost. Přesně podle slov evangelisty: „...co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi." (Mat. 16, 19) Z vymyšlené Matky Boží se tak stává skutečná Matka Boží.

c) Kdosi tam venku si s námi hraje. Moc těchto cizinců daleko předčí pozemské technologie (hypotéza mimikry). A přesně tak, jak si s námi hrají, by nás mohli kdykoli zničit. Pak je nutno se ptát, kdo je tímto univerzálním hráčem? Existuje mezi hráči nějaká hierarchie, podle níž méně rozvinuté civilizace jako my nejsou ničeny? A kdo nebo co by pak bylo nejvyšším bohem mezi těmito hráči? I civilizace duchovních bytostí, jaké si ani nedokážeme představit musela mít nakonec někde nějaký začátek.

Varianta a) je vcelku rozumná. Nepříjemné pouze je, že mariánská zjevení existují.

Varianta b) je nejméně pravděpodobná. Proč? Protože pak by musel být Ježíš skutečně „jednorozným Synem Božím". Ovšem každý odborník s několika doktoráty, který se touto otázkou v naší době zabýval a ví, jak vznikla evangelia, toto synovské božství odmítá. A kdyby za evangelii stál Duch svatý stejně jako za koránem, jak by mohl ústy proroka Mohameda hlásat: „Není Boha důstojno, aby si bral syna nějakého." Tento syn Boží byl však nakonec poslán k lidem, aby je vykoupil z dědičného hříchu. Čímž jsme opět skončili u rozporů Starého zákona.

Varianta c) je možná, nemáme však v ruce žádné důkazy. Jsem ovšem jedním z těch, kdo se neustále ptají po příčině. (Kdo nebo co by bylo nejvyšším bohem mezi hráči?) Každou událost způsobila nějaká událost předchozí. V nevýslovně složitě kvantové fyzice však tento předpoklad už neplatí. Princip kauzality, příčina rovná se účinek, je zrušen. Kvantová fyzika žije v jakémsi světě duchů, kdy se ptáme, odkud se bere něco tak zvláštního jako informace. Anebo stavby jako vědomí, fantazie, tvořivost. Fantazie v mé hlavě

sice je a já také do určité míry vím, jak fungují neurony a jejich spínací obvody v mozku. To mi však fantazii jako takovou neobjasňuje. Pokud vzniká kvantově-fyzikálními efekty, nelze tyto jevy změřit a kromě teorie o nich nemám žádný poznatek. Jestliže děti z Fátimy prožívaly svá zjevení jen v hlavě, kde se pak vzal reálný sluneční záraz? A pokud by základem zjevení ve Fátimě byly jen kvantově-fyzikální jevy, jak mohli „duchové“ v pozadí kvantové fyziky měsíc před událostí jasně a přesně předpovědět, že se 13. října 1917 odehraje sluneční záraz?

Člověk se v tomto světě cítí velice osamělý, ponechán sám sobe a hnán od jednoho rozporu k druhému. Sluneční div z Fátimy 13. října 1917 byla skutečnost. Skutečnost vyvolaná nějakou Matkou Boží, která historicky nemůže existovat. Je však potvrzena náboženstvím, které se vydává za jedině pravé, přestože si jiná náboženství činí stejný nárok. Má za tím vézet jakýsi Duch svatý, který je současně Bohem a řídí papeže, kteří hlásali jednoznačně bludy. Při veškerém zmatku se mi varianta c) líbí nejvíc. A tři papežové od roku 1960 učinili vše, aby varianta c) byla pravděpodobná. Připomeňme si:

Fátima 1917. Teprve v roce 1941 přepisuje jeptiška Lucia třetí tajemství z Fátimy načisto a předává obálku biskupovi z Leirie. Ten ji na třináct let zavře do trezoru, poté ji dostává do rukou Svaté oficiu. Tam zůstane obálka ležet dalších osmnáct měsíců, než ji papež Jan XXIII. 1. srpna 1959 otevře. Jan XXIII. pak obálku zapečetí a vrátí ji Svatému oficiu s příkazem poselství nezveřejňovat. O šest let později se za Pavla VI. děje totéž a po dalších čtrnácti letech za Jana Pavla II. znovu. Vše se 18. července 1981 - po atentátu na papeže - opakuje, už počtvrté. Všichni papežové zveřejnění odmítají a argumentují hlavně tím, že „se to týká naší víry“. Třiasmdesát let po Fátimě (19. dubna 2000) vysílá papež ke staříčké jeptišce Lucii vysoce postaveného vyslance, aby s ní vyjasnil několik otázek k výkladu třetího tajemství. Tudiž věc nebyla úplně jasná, svatá Matka Boží se před osmdesáti třemi lety zřejmě vyjádřila nejasně. Navíc rozum řádové sestry Lucie neřídil Duch svatý, když v roce 1941 sepisovala načisto předané poselství. V polovině roku 2000 se Svaté oficiu náhle rozhodne text s tajemstvím uvolnit - a nic nesouhlasí. Kdyby byl text zveřejněn v červnu 2000 a dlouze a široce komentovaný kardinálem Ratzingerem totožný s textem originálním, neměli by papežové žádný důvod, aby jej už dávno nezveřejnili. Také tvrzení papežů, že tajemství zveřejnit nemohli proto, že se týká „víry“ a že by „mezi lidmi vypukla panika“, je u verze publikované v létě 2000 naprosto absurdní. Vatikán švindluje. Sestra Lucia původně vyprávěla, že nikoli „Paní“, nýbrž ona sama stanovila datum zveřejnění, „protože, jak jsem vycítila, by tomu před rokem 1960 nikdo nerozuměl“. Dokonce i kdyby toto tvrzení bylo pravdivé a nebylo — jak mi říká mé podezření - jeptišce podsunuto, nerozuměli by papežové poselství ani v roce 1960, protože i pak všichni vespolek jeho zveřejnění bránili. Obávám se, že se tím Vatikán vmanévroval do ošidné situace, ze které už se nedokáže vykroutit. A to z pádných důvodů:

Už 17. října 1942 zasvětil papež Pius XII. Fátimu „neposkvěněnému srdci Panny Marie“. Pius XII. tajemství neznal! (Obálka byla otevřena až v roce 1959.) Zasvěcením se Fátima definitivně stala katolickým Poutním místem na počest Matky Boží. To už se nedalo vzít zpátky, protože papežové jsou neomylní. Fátima rostla a vyrostla v neuvěřitelné středisko katolického mariánského kultu. V roce 1959 si Jan XXIII. poselství z Fátimy přečetl poprvé a musel se zřejmě strašně vylekat, protože tam vůbec nestálo nějaké zvěstování Panny Marie. Totéž se přihodilo dalším papežům. Logicky už nemohli poselství z Fátimy uveřejnit, protože Fátima se mezitím stala jedinečným poutním místem. Výpověď papežů, že tajemství se týká „naší víry“, bylo absolutně správné. Stejně jako výrok papeže Jana Pavla II., který v roce 1980 v německé Fuldě řekl: „Pro závažný obsah poselství dali mí předchůdci v Petrově úřadě přednost diplomatické verzi.“ Správně. Týkálo se to v pravém slova smyslu víry a bylo to velmi „závažné“, neboť jak by se bylo dalo věřícím vysvětlit, že vůbec nejde o poselství „Milé Matky Ježíšovy“? To také vysvětluje, proč biskup z Leirie toto poselství třináct let zdržoval u sebe. Přirozeně je četl a nevěděl si s ním rady. Možná že doufal, že kolo času se bude jednou otáčet jinak, a možná, že malá Lucia si v roce 1917 jen něco vybájila. (Podle výpovědi sestry Lucie směli obálku otevřít jen patriarcha lisabonský anebo biskup z Leirie.)

Co by vlastně mohlo být psáno v originálním textu třetího tajemství z Fátimy? Kromě zasvěcených to nikdo neví. Ale sedmdesát tisíc lidí zažilo sluneční záraz, rotující světelný kotouč, po dobu dvanácti minut. Považuji to za jasné upozornění na skupinu mimozemšťanů. Možná ve svém poselství lidstvo pozdravili a oznámili, že nejsme ve vesmíru sami. A třeba také sdělili, že se zase vrátí a že by bylo rozumné, aby se lidstvo na takovou událost připravilo. Dokud Vatikán nezveřejní holou pravdu, je každá víceméně přijatelná myšlenka oprávněná, protože tak, jak to vykládají papežové a kardinál Ratzinger, to určitě nebylo. Quod erat demonstrandum.

Jelikož papežové a členové Svatého officia obecně vědí jen málo o letech vesmírem a ještě méně o tvorech typu E.T., o mezihvězdných vzdálenostech nebo o rozmanitosti mimozemských forem života, o technologiích vzdálené budoucnosti nemluvě, lze se obávat, že — jak řekl Jan Pavel II. - „závažný obsah“ poselství z Fátimy sami nepochopili. Při své neotřesitelné víře se mohli domnívat, že poselství přichází od nebeského protivníka - od ďábla. To by bylo stejně zlé jako poselství od mimozemšťanů, neboť Fátima přece byla katolickým poutním místem.

Mně osobně se celý tento vývoj líbí stejně málo jako mnoha věřícím katolíkům. Já sám jsem byl vychován katolicky. I pro mne je velice bolestné loučit se s krásnými představami z dětství. Znáám nádherné písně k počtě Matky Boží. Znáám ten příjemný pocit souznělosti s ostatními věřícími v kostele, znám gregoriánské zpěvy, varhanní hudbu, vůni kadidla a mihotání plamenů svíček. A když jsem teď nastolil otázky, jaké kladou i vynikající teologové, a nabídl možné odpovědi, ke kterým teologické společenství ještě nedospělo, neměly by se za tím vším hledat nějaké psychologické příčiny. Já tady neúčtuji s nějakou minulostí, ani nechci mást věřící (kteří tuto knihu stejně číst nebudou). Proč tedy tyto úvahy o Fátimě a o Starém zákoně? Protože tak, jak se

to k věření předkládá, to není pravda. Protože lidé se neradi dávají obelhávat. Protože ostatní lidé by se také měli zamýšlet nad svým Bohem a svým náboženstvím a neměli by jen slepě něčemu věřit. Víra nepotřebuje důkazy - a činí člověka šťastným. A právě v tom je nebezpečí. Neboť každá církev nebo sekta nakonec tvrdí, že jen ona jediná vlastní platnou pravdu. Bojuje tedy za tuto (údajnou) pravdu a sahá po meči a po automatické pistoli. Mohla by to — ve jménu Boha — být i atomová bomba nebo chemické bojové prostředky, abychom jinověrce vyhladili? Počet konfliktů s náboženským pozadím celosvětově rok od roku stoupá. Na naší planetě se to hemží zbožnými fanatiky a bezohlednými božími bojovníky. Dobří a rozumní lidé se vůči druhým lidem chovají slušně — at' už jsou nábožensky založeni či ne. Aby dobří a slušní lidé spáchali něco zlého a strašného - k tomu je třeba náboženství. Jeho jménem lze ospravedlnit jakoukoli brutalitu. To je důvod, proč činím, co činím. Bráním se proti náboženské zatvrzelosti a považuji se spíše za „dělníka na vinici Páně“, neboť většina toho, co Pánu-bohu přisuzujeme, je urážka grandiózního díla stvoření. Cesta poznání byla vždy trnitá a naše pozemské představy o morálce a etice nemusí být bezpodmínečně totožné s myšlením mimozemšťanů.

Matka Boží se však zjevila (a nejen ve Fátimě), což je pro věřící aspoň chabé východisko z dilematu, kdy má být svět opět víceméně v pořádku. Vezměte si variantu c), hypotézu mimikry. Kdosi tam venku si s námi hraje. Tento Kdosi zná samozřejmě lidi a

jejich náboženství a ví, že stamiliony z nás pevně věří v Matku Boží. A tak vklouzne do role této Matky Boží, nazývá se tak a zjevuje se tak. A svět je opět v pořádku. Ave Maria!

3) Lesy plné stup

Za myšlenky se sice neplatí clo, ale i tak jsou s nimi potíže.

(Karl Kraus)

Ulice ležela v polotmě. Všude plápolaly malé ohýnky pouličních ku-chyněk. Bylo tu hotové mraveniště snědých lidí, posedávajících na stoličkách a nízkých sedátkách sotva patnáct centimetrů nad zemí. Dokonce ani stolečky nebyly vyšší než v zemi trpaslíků. Byl jsem snad mezi liliputány? Kdepak, lidé kolem mne byli normálního vzrůstu a při sezení na přízemních stoličkách jim kolena sahala až k hrudi. Při myšlence, že bych se tu měl posadit, jsem si připadal značně nesvůj. Jako obr v mateřské škole. A přitom měřím jen metr šedesát osm. Podobny pestrým vlaječkám mi vynikaly do nosu nejrůznější vůně: od nasládlých až po nakyslé, od pachu žluklého tuku až po zápach spáleniny tu bylo všechno.

Nejbližší křižovatka na této pestré šachovnici města mě přivedla k hlavní dopravní tepně. Předchozí vůně se smísily se zplodinami aut. I po okrajích hlavní třídy byly stovky stoliček, židliček a stolečků. A mezi nimi, rozloženo na zemi, nepřeborné množství nejrůznějšího zboží: plastický kýč pro nejmenší, sandály a boty vedle košil a štůčků látek všech barev a vzorů a pak, asi na šedesátí metrech, brýle pro všechny tváře a nosy této planety. Měl jsem co dělat, abych na ně nešlápl.

Asijská města vypadají všechna stejně, chutnají stejně a na první pohled jsou si tam i lidé navzájem podobní. A přece bylo město, kterým jsem právě procházel, úplně jiné.

Přímo přede mnou, ve vzdálenosti sotva tří set metrů a navíc uprostřed křižovatky, se k nebi tyčila kosmická raketa, ozářená mnoha reflektory a zdola až nahoru ke špičce potažená ryzím zlatem. Pohled vzbuzující respekt. Respekt před velkolepým dílem k poctě náboženství. To, co vypadalo jako raketa, byla jedna z mnoha tisíc pagod v této zemi zlatých stúp. Tato země se původně nazývala Barma, dnes si říká

Myanmar. Legenda ležící mezi Thajskem, Čínou a Indií. Město, kterým jsem procházel, se jmenuje Yangon (dříve Rangún). Mezi automobily, obchůdky a chodci, ale i podél břehů řeky Iravádí je bezpočet nepopsatelně krásných pagod. V této zemi jsou bohatí jen Buddha a vláda. Nikde na světě není Buddha tak uctíván jako v Myanmaru. Už celá tisíciletí mu věří každý rok obětují tony lístkového zlata a drahokamů, kterými zdobí pagody, aby tak získali nějakou úlevu v tomto nebo v některém z příštích životů. Stál jsem před pagodou Schule, kterou nazývají „srdcem města“. Přestože už dávno byla noc a provoz kolem pagody stále ještě neustál, a páchl, objevil jsem tu a tam v bezprostředním okolí pagody před malými svatostánky věřící, oddaně hledící k soškám a světýlkům za mřížemi. Vládlo tu kouzlo, jaké svět za hranicemi Myanmaru nedokáže napodobit.

Tato země je proscena náboženstvím a astrologií. Děti tu nemají skutečná křestní jména, ani nepřejímají jména svých otců. Navíc z jejich jmen nelze odvodit, zda jde o děvče, nebo o chlapce. Chlapci i dívky se mohou jmenovat Kyan Kyan, Zan Zan, Maung Maung nebo třeba Cho Cho. Rozdíl mezi mužem a ženou se později vyjadřuje oslovením „pane“ nebo „paní“. Všechna jména mají něco společného s dnem v týdnu a s měsícem narození, ale v průběhu života je lze změnit. Tak smí člověk prvních pět písmen z názvu měsíce použít jen tehdy, jestliže se narodil v pondělí. Kromě toho musí být ve jméně znaky z abecedy, která čítá třiatřicet písmen, seřazeny vzestupně anebo za sebou tak, jak jdou úterý, středa nebo čtvrtek. Neboť vzestupný je i život. Zakládá-li někdo firmu, stanoví její název astrolog. Pouze lepší astrolog může jméno firmy změnit, pokud podnik neprosperuje. Člověk narozený v pátek bude průběžně přinášet oběti věnované pátku. V této zemi není nijak překvapivé, že tisíce pagod jsou nasměrovány astronomicky. Pa-goda Schule, před kterou jsem stál, je přiřazena planetám, zvířecím souhvězdím a osmi světovým stranám.

Než přišli Britové, byl Myanmar monarchií. Přesně ke 2400. výročí Buddhova úmrtí, v roce 1861, převedl tehdejší král Mindon (1853—

1878) svou rezidenci do Mandalaje, pohádkového města v centru Myanmaru. Už jméno Mandalaj zní západním uším jako hudba. Man-

dalaj bylo město Buddhovo a vzhledem k britskému ohrožení svolal král Mindon v Mandalaji „pátý velký synod“. Shromáždění srovnatelné s koncily křesťanské církve. Tehdy v roce 1872 se v Mandalaji sešlo 2400

buddhistických učenců a vypracovali kánon Tipitaka, buddhistické "učení tří košů". Předtím tento soubor pravidel a příkazů existoval jen na palmových listech. Teď je král Mindon dal vytesat do 729 mramo-rových tabulek, aby se v nezničeném stavu uchovaly do příchodu příštího Buddhy. Podle tohoto učení přichází Buddha vždy po 5000 letech A protože (v r. 1861) uplynulo už 2400 let od posledního Buddhy musely tabulky vydržet ještě dalších 2600 let. Proto dal král Mindon navíc nad každou mramorovou tabulkou postavit pagodu. Výsledkem je areál označovaný jako „největší kniha světa“. Právem. Dnešní papírový opis díla tvoří 38 svazků, každý o 400 stranách. S tím se křesťanství nemůže měřit.

Přirozeně v boji proti králům z Mandalaje zvítězili Britové, při jejich zbrojní technologii není divu. Vybudovali tam pevnost a ovládli zemi a řeku až k severu na čínské hranici. Literární kronikář a protagonistu anglické koloniální nadvlády Rudyard Kipling zvěčnil Manda-laj v jedné své básni:

Na cestě do Mandalaj,
létajících ryb je rej...
Vrat' se sem do Mandalaj,
ke staré flotile se dej...
Větru ve stromech
a zvonkům v chrámu naslouchej,
ó, britský vojáku,
vrat' se sem do Mandalaj.

(R. Kipling: Cesta do Mandalaj, 1887, překlad Petr Mikeš)

Britové nazývali Myanmar ještě Barmou, od roku 1989 přijala země opět svůj původní název. Jako historie každé země začínají i tamní dějiny v mýtických dobách. Kdysi dávno slétli z nebe na zem draci nebo létající hadi a vyučovali první lidi.71 Také lidem ukázali, jak lze ze země získávat zlato a drahokamy i vodu. Dodnes považují obyvatelé Myan-maru 2170 kilometrů dlouhou řeku Iravádí za „dračí šňůru“, ba dokonce obrysy země mají údajně tvar draka. Reka Iravádí je tepnou života Myanmaru, srovnatelnou s

Nilem v Egyptě. Dračí motiv je dobře známý po celé Asii a je jednou z prehistorických záhad lidstva. Žádný člověk nikdy neviděl létajícího a oheň dštícího draka, protože v celém vývoji lidstva takoví tvorové neexistovali. Už jsem slyšel, že jde údajně o prapůvodní vzpomínky na období dinosaurů. Ale ani to nemůže souhlasit. Když před víc než šedesáti miliony let sauri ovládali zemi, nebyl tu ani náznak pračlověka. V Číně, v sousední zemi Myanmaru, byli „dračí králové“ původními nositeli kultury a zakladateli 1. dynastie tamních vládců. Rada čínských panovníků se těšila výsadě, že spolu s celou rodinou a domácností prožil na křídlech draka cestu do nebe. Čínská mytologie líčí tohoto nebeského draka při letu nad zemí jako tvora nadmíru hlučného a vzbuzujícího strach, přinášejícího však lidem i kulturní statky a poučení v mnoha oblastech. Ještě za vlády dávného čínského císaře Chuena dal božský stavitel Jü uprostřed jezera vybudovat vysokou věž, odkud by mohl lépe sledovat let draka po obloze. 74 Nebeský drak je v mytologiích všudypřítomný - až do období křesťanství, i když ani tehdy docela určitě nikdy žádný drak spatřen nebyl. Ve spojení s drakem jsou uváděni svatý Jiří, Silvestr a Michael, drak se vyskytuje i v „tajném zvěstování“ Nového zákona a samozřejmě i u proroků Starého zákona. Dračí byli zobrazováni už na sumerských válečkových pečetích, na egyptských kosmetických tabulkách nebo jako létající hadi na hrobech faraónů v Údolí králů. Nemluvě o (mnohem pozdějších) středoamerických národech. Tam je okřídlený had symbolem bohů, kteří kdysi sestoupili z nebe. A - jen tak na okraj - u severoamerických Indiánů je to motiv „Thunderbirda“ (hromovládc).

Nikdo nemůže popřít, že létající drak má v mnoha mýtech o stvoření pevné místo. Proč? Psychologové se domnívají, že naši předkové upozorovali nějakého neobyčejného ptáka. Jenže ten neplive oheň, nedělá kravál, neděsí zvířata, nebere s sebou žádné pasažéry, neprodí děti (což se mělo stát v Číně) a už vůbec nezačíná lidi. Lidé doby kamenné ptáky znali a měli pro ně dokonce i zvláštní výraz. Ale to, co bylo spatřeno v mnoha částech světa, nemohl být pták. Svědkové hledali namáhavě slova o srovnání, neboť něco tak nepopsatelného dosud neznali. Pak se z toho jednou stal oheň plivající had a v asijském prostoru drak. Šokování tímto zážitkem o tom vyprávěli otcové svým synům a ti pak svým vnukům. V průběhu času ztrácela reálná fakta stále víc ze svých původních obrysů a nakonec se uhnízila v mýtech. Mýtus je nepřesná paměť lidu.

Tak je tomu i v Myanmaru. Protože v době kamenné neexistovaly hranice zemí, bylo to, co platilo v čínské mytologii, určující i pro sousední (dnešní) Myanmar. První historicky doložená etnická skupina v zemi řeky Iravádí byli Mónové. Přišli z centrální Asie a jazykově patřili k mónsko-khmérské kultuře. To víme z jejich nápisů. Mónové Přijali buddhismus a podle legendy už před 2500 lety vybudovali první pagodu. Sweitagoumskou pagodu v Rangonu (Yangonu).

Dnešní Sweitagoumská pagoda je nepopsatelně nádherná. „Říká se, že na této pagodě je víc zlata než v sefju Bank of England.“ Tento citát pochází z jedinečného průvodce Myanmarem od Wilhelma Kleina a Güntera Pfanmüllera. Oba jsou vynikajícími znalci země. „Už sama masivní, zvonovitá stúpa je jedinečnou, sto metrů vysokou pokladnicí. Uvnitř se podle legendy nachází osm vlasů posledního Buddhy a další relikvie tří Buddhů, kteří žili před ním a kteří, jak se praví, přicházeli vždy po 5000 letech. A zvenčí... je stúpa obložena celkem 8688 zlatými deskami, z nichž každá má dnes hodnotu v přepočtu asi pět set EUR. Vrchol stúpy je ozdoben 5448 diamanty, 2317 rubíny, safíry a topasy; dílo korunuje obrovský smaragd, zachycující první a poslední paprsky slunce každého dne.“

Když jsem Sweitagoumskou pagodu navštívil, měl jsem co dělat abych rozlišil minulost od přítomnosti. Často jsem si připadal jako v nějakém neskutečném fantastickém filmu. Nejprve je nutno absolvovat nekonečný výstup od jedné terasy ke druhé, než konečně — po stovkách schodů — dospějeme do bezprostřední blízkosti kruhového, zlatého centra. Je doslova přecpáno svátostmi. Za hlavami Buddhy jsou elektronicky ovládané miniaturní lampičky, jejichž působením vystřelují světelné kruhy a paprsky z Buddhova mozku. Kruhy a paprsky naopak zase zdánlivě směřují z vesmíru k Buddhovi. Totální osvětlení. (Zní to možná posměšně, ale vůbec to není tak myšleno.) V našich poutních místech je tomu nejinak. Pouze ve Sweitagoumské pagodě má člověk pocit, že ho trýpytí ze zlata a diamanty bezmála zavalí a rozdrtí. Musel jsem bezděčně myslet na španělské dobyvatele, kteří se vylodili ve Střední a Jižní Americe a povraždili tam kvůli zlatu bezpočet Mayů a Inků. Nebesům patří dík za to, že evropští dobyvatelé nevěděli nic o zemi zlata Myanmaru, která existovala už před mnoha tisíci lety. Ve jménu kříže by byla tato jedinečná kultura zřejmě zničena.

Dlouhé hodiny jsem procházel zdejší pagodou a často jsem jen s námahou dokázal odtrhnout pohled od nádherných sošek a soch. Některé byly z nerozpoznatelných slitin zlata a stříbra, jako by právě vyskočily z filmu „Hvězdné války“. K tomu mýtičtí pomocníci, Buddhovi strážci, kteří přinejmenším za života posledního Buddhy nemohli existovat. Zde byla mytologie zalita do zlata a stříbra. Nerezavějící a na věčnost. Jedinečná názorná výuka. Přirozeně tu nechyběl ani motiv draka.

Nejvyšší terasa je vyložena deskami z bílého mramoru. Uprostřed trůní zlatá stúpa o objemu 433 metrů krychlových. Stojina osmihranne desce, přičemž v každém z osmi úhlů je umístěno vždy osm malých stúp, celkem tedy šedesát čtyři. A před nimi několik tvorů z rodu mí-šenců podobných sfingám. Mytologie v ryzí podobě. Hlavní stúpa, asi sto metrů vysoká, se tyčí k nebi jako zářící prst trčící do vesmíru, obalena barevně fosforeskujícími diamanty a úplně nahoře zakončená kouli z masivního zlata o průměru dvacet pět centimetrů. A na jejím temeni blýskavý sedmdesátišestikarátový smaragd, jenž se od prvního do posledního slunečního paprsku neustále nabíjí energií. Laseroví odborníci by se zaradovali.

Náš planetární systém a vesmír lze ve Sweitagoumské pagodě potkat na každém kroku. Podle myanmarských pověstí jsou i Slunce a Měsíc považovány za koule. Proto je v pagodě i stánek pro uctívání Slunce, zasvěcený neděli a božskému ptáku Garudovi. Ke stánku pro uctívání Měsíce patří pondělí a tygr. Každá planeta má své dny a svá zvířata. Podle toho má i každá planeta v pagodě své místo uctívání.

- Marsu přísluší pondělí a jako zvíře lev.
- Venuši patří pátek a zvířetem je morče.
- Jupiter a čtvrtek je další dvojice a k ní se přidává krysa.
- Saturnu je přiřazena sobota. Zvířetem je mýtický had Naga.
- Merkuru patří středa a slon.

K tomu se řadí místa uctívání pro neznámou planetu, pro osm dní v týdnu a pro krále z dynastie Saků, kteří přišli z nebeských končin hory Méru. Protože všichni obyvatelé Myanmaru jsou svými jmény spjati se dny v týdnu, a tím i s planetami, modlí se věřící na místech jim přidělených. Ti, kdo se pojí s pondělím, u Marsu, věřící spjatí se čtvrtkem u Jupitera atp. Myanmarci mají přirozeně i vlastní kalendář. Týden tu má osm dní. A rok 1999, kdy jsem Myanmar navštívil, odpovídal v této zemi roku 1361.

Stejně jako se v křesťanských poutních místech dějí zázraky, jsou zázraky i tady. Určité body či místa ve Sweitagoumské pagodě jsou výslovně vyhrazena zázrakům. Tady se věřící modlí zvláště vroucně a vyprošují si ulehčení současného i příštího života. Před kamenem „splněných přání“ se věřící klanějí, zvedají kámen do výše a k tomu říkají: „Nechť se tento kámen stane lehkým, splní-li se

mé přání." zůstává-li kámen stejně těžký, musí se na zázrak čekat anebo dotyčné přání zůstane z vůle nebeské prozřetelnosti nesplněno. Mnoho zázraku se událo zde i v jiných pagodách země. A kdo to způsobil? Velkolepý duch univerza? ONO, které je v nás a kolem nás a jehož jsme mikroskopickou částičkou? Ve Sweitagoumské pagodě je dokonce i jaká-si zvýšená platforma vyhrazená výlučně mužům. I tady se dějí zázraky.

Nastal večer. Zlato pagody zářilo temně žlutě. Nahoře na vrcholu stúpy se blýskal smaragd. Náhle se na mramorové platformě objevila skupina lidí, každý z nich vyzbrojený koštětem. Na povel se úklidová četa začala pohybovat v kruhu po plošině, zanechávajíc za sebou malou hromádku nečistot, kterou druhá četa smetla do nádoby na odpadky. Dověděl jsem se, že tyto dámy a tito pánové konají svou práci dobrovolně, smí ji však vykonávat pouze ten, kdo má v uvedený den narozeniny

Tak je tomu v Myanmaru. Astrologie určuje život tamních lidí od narození až po závěrečný gong smrti a dál zas v dalším kole.

O původním vzniku Sweitagoumské pagody existuje legenda sahající dál do minulosti, než vznikl buddhismus. Jenže co je vlastně buddhismus?

Buddha znamená ve starohindštině „Probuzený“, „Osvícený“. Občanským jménem se Buddha nazýval Siddhártha, což v sanskrtu znamená „ten, kdo dosáhl cíle“. Buddhovo narození se datuje přibližně rokem 560 př. Kr. Pocházel ze šlechtické rodiny Šákjů a vyrůstal v knížecím paláci svého otce v předhůří nepálského Himaláje. Indické šlechtické rody si obvykle dávaly jména z posvátných védských textů, a tak i mladý Buddha přijal osobní jméno Gautama. Ve věku dvaceti devíti let měl už dost nudného, neužitečného luxusního života. Opustil vlast, potuloval se jako žebrák a po léta se cvičil v umění meditace. Hledal novou cestu, která by jeho životu dala nějaký smysl. Kdy se to všechno dělo, nikdo přesně neví. Jednoho dne dosáhl při meditaci pod fíkovníkem v Bodhgáji prozření: otevřel se mu vesmír. Den osvětlení nastal. Náhle cítil sám sebe jako inkarnaci nějaké nebeské bytosti. Začal kázat, obstaral si žáky a hlásal a chválil cestu poznání, kterou má kráčet vše fyzické na této zemi. Založil mnišský řád šangha, prošel severní Indií a zemřel u nepálských hranic.

Buddha sám - podobně jako Ježíš - nezanechal jedině písemné svědectví. Jeho kázání zaznamenávali a šířili jeho žáci. Tak Buddha učil např. „čtyři pravdy“, cestu, na níž se každý člověk může stát „Osvíceným“. Buddha přitom předpokládal existenci minulých i budoucích Buddhů (Osvícených). V prosloveh na rozloučenou, v Mahaparinibhāna-Sutta hovořil o příchodu příštích Buddhů. Jeden z nich, hlásal, přijde v době, kdy bude Indie přelidněna. Vesnice a města budou osídlena tak hustě jako drůbežárny. V celé Indii bude existovat 84 000 mest. Ve městě Ketumati (dnešním Benáres) by měl žít král jménem Sankha, který ovládne celý svět, a to nikoli silou, nýbrž výlučně spravedlností. Za jeho vlády se na zemi objeví vznešený Metteyya (zvaný též Maitreya). Metteyya je zcela neobyčejný „vozataj a znalec světů“, učitel bohů a lidí. Perfektní Buddha.

V protikladu ke křesťanství, kde byl zakladatel náboženství Ježíš postaven na roveň Bohu, Buddha bůh není. Věřící neuctívají přímo jeho, nýbrž chtějí prostřednictvím Buddhova učení a ducha získat pomoc a dosáhnout osvětlení. V průběhu 2500 let se vyvinuly nejrůznější buddhistické školy. Každá z nich se odvolává na ústní podání prvotních Buddhových žáků a na poznatky získané osvětlením. V hlavních bodech jsou však všechny zajedno.

Myanmarští buddhisté věří, že ve středu světa se tyčí posvátná hora Méru. Kolem ní se rozprostírá sedm moří a v nich sídlí různé úrovně bytí. Je tam například říše smyslů, říše beztvárnosti nebo říše jemných substancí. Celkem je takových úrovní bytí třicet jedna. Z hory Méru vedou tyto úrovně daleko do vesmíru. Tam venku existuje bezpočet světů a nebi vzájemně od sebe velice vzdálených. Dokonce i hvězdné galaxie přicházejí a zase zanikají. V současné době údajně existuje 10 100 000 vesmírů, podobných jako je náš. S nejrůznějšími formami života.

Podle představ myanmarského buddhismu přichází na zem každých 5000 let nový Buddha. Legenda o Sweitagoumské pagodě praví, že pahorek, na němž byla tato pagoda později budována, byl už dávno předtím posvátným místem, neboť zde byly uchovávány ostatky Budd-hy ještě dřívějšího. A to jeden kus oděvu, naběračka a hůl. Když uplynulo bezmála už 5000 let, čekal král jménem Okkalapa na nového Buddha. A to v době, kdy dotyčný Buddha žil ještě jako princátko v luxusním paláci svých rodičů. Tisíceletí už téměř prošlo, když aktuální Buddha zažil pod fíkovníkem v Bodhgáji osvětlení a zjevil se králi Okkalapovi právě na onom místě v Myanmaru, kde dnes stojí Sweita-goumská pagoda. Její stanoviště se od té chvíle stalo posvátným místem, neboť se tam už nacházely ostatky Buddhy předchozího.

Čím je pro křesťanství kostelní věž a pro islám minaret, tím je pro buddhismus stúpa. Zvonovitá architektura zakončená štíhlou věží. Pro buddhisty má stúpa mnoho významů: může být symbolem konce pozemské pouti, může být hrobem anebo centrem tvořivé síly. Stúpa ve své trojjedinosti - základna, chrám, věž - odráží buddhistickou Trojici. Číslo tři je v buddhismu považováno za charakteristickou prostorovou dimenzi. Stúpa je také chápána jako „dopravní prostředek do světa bohů“. Proto v některých stupách sedí Buddha a provádí rituální pohyby rukama. Původně měla stúpa údajně tvar polovičního vejce se stožárem na vrcholu. Z vejce vystupovali učitelé. Ale stúpa je považována i za obraz kosmu, její tvar symbolizuje i kosmickou horu Méru. Při studiu stúp mi jako světoběžníkovi a „dělníku na vinici Páně“ přišla okamžitě na mysl paralela z kontinentu na opačném konci světa. Malá oklika mě zavede zpátky ke stúpám: Jižní Amerika. V Santa Martě na úpatí Sierry Nevady v Kolumbii žil kdysi kmen indiánů Kogi (nebo Kagaba), který v 16. století Španělé téměř úplně vyhubili. Přežila jich jen hrstka. Teprve ve 20. století byla jejich džunglí zarostlá města znovu objevena a alespoň zčásti odkryta Prvním evropským badatelem, který se o indiány Kogi začal zajímat byl rakouský profesor Theodor Preuss.77 Preuss objevil, že Kogiové připisují akt stvoření jisté pramáti jménem Gauteovan. Od ní pocházeli i čtyři patriarchové, praotcové kněžského pokolení. Tito patriarchové sídlili v kosmu, zákony přicházely ke kmenu Kogiů „zvenčí“. Když praotcové sestoupili na zem, měli na tvářích masky, které odložili až mnohem později. Kněží pak předávali úřad svým synům. Ti byli v devět let trvajícím noviciátu vychovávaní v chrámech, aby mohly být znalosti otců bez vnějších vlivů předávány z generace na generaci. Výchova se navíc odehrávala po devět let ve tmě.

V mytologii Kogiů se vypráví o bojích čtyř patriarchů proti démonům a zvířatům. Šlehaly blesky, létalo se do všech světových stran a k zemi se snášela semena různých rostlin. Bohové nosili masky, jedna z nich je údajně ukryta v nějaké hoře. Uplynul drahý čas a svět zplodil lidi s nepřírozenými sklony, a to natolik, že obcovali s nejrůznějšími zvířaty. Nato dal nejvyšší náčelník otevřít brány nebeské a nechal čtyři roky nepřetržitě pršet. Kněží však postavili zázračnou loď a naložili na palubu všechny druhy zvířete a ptactva, ale i rostliny a semena. Po čtyři léta pršela rudá a modrá voda, všude po světě se rozlila jezera. Nakonec zázračná loď ztroskotala na hřebeni Sierra Negra. „Tak všichni zlí zahynuli a kněží, starší bratři, sestoupili z nebe, poté Mulkueikai (jeden z kněží) otevřel bránu a všechny ptáky a čtyřnohá zvířata, všechny stromy a rostliny vysadil na zem. Toto dokázaly bytosti, jež otec Kal-guziza nazval božskými. A ve všech chrámech zanechal památku.“

Je to skutečně zvláštní: Legenda Kogiů hovoří o sodomii. Totéž najdeme i v 1. knize Mojžíšově, v kapitole 19, pojednávající o zničení Sodomy a Gomory. „Všichni sestoupili z nebe," praví se v legendě indiánu kmene Kogi. V sumérském královském textu čteme: „Poté, co potopa ustala, království opět sestoupilo z nebe." A když teď někdo řekne, že tyto znalosti přinesli do Kolumbie křesťanští Španělé, je na omylu, protože mýtus Kogiů existoval už před jejich příchodem a sumerský královský text byl objeven teprve v minulém století. A co to má všechno společného se stúpami v Asii?

Profesor dr. Reichel-Dolmatoff byl nejlepším znalcem kultury Kogiů. Studoval ji dlouhá léta. Přitom zjistil, že stavby Kogiů měly tvar stúp a pochopit je bylo možné jen spolu s děním ve vesmíru. Kogiové chápali kosmos jako vejčitý útvar určený sedmi body: severem, jihem, západem, východem, zenitem, nadírem (bodem nebeské sféry, ležícím svisle pod pozorovatelem proti nadhlavníku, resp. zenitu) a středem. Uvnitř takto definovaného prostoru leží devět vrstev, devět světů, z nichž střední, pátá vrstva, představuje náš svět. Podle tohoto vzoru jsou postaveny všechny domy Kogiů. Všechny jsou zároveň modely kogijského kosmu.

Čtyři úrovně leží pod zemí, na páté existují lidé a další čtyři jsou nad ní. To vytváří tvar vejce, přičemž čtyři úrovně, resp. vrstvy nad lidmi tvoří stúpu. Ze střechy mužské stúpy ční k nebi mohutný sloup jako vlnkový stožár. Síkmo naproti stojí ženský dům, z jehož stúpové střechy trčí dva zkřížené trámy. Každoročně 21. března (začátek jara) vrhá sloup ze střechy mužského domu dlouhý stín na stín zkřížených trámů domu ženského. Oba stíny splývají. Falus vniká do vaginy, což je symbol jara: semeno je třeba vložit do země.

Všechny stavby Kogiů byly terasovitě nad sebou jako pagody v Myan-maru. Největší město indiánů z kmene Kogi, které jsem před dvaceti lety navštívil, se nazývá Burritaca. Ale dosud nikde jsem nezjistil spojení mezi stavbami a znalostmi Kogiů v Kolumbii a dávných asijských národů. Ale spojovací linie je tu očividná.

Zvonovitý tvar stúp je mnohem starší než současný buddhismus. Není divu, jestliže podle buddhistické tradice žilo na zemi už několik jiných Buddha před Buddha posledním. Konečkonců každých 5000 let přichází Buddha nový. Staletí před osvěcením posledního Buddha vládl na celém indickém subkontinentě náboženství džinistů. Ve svých písemnostech příznivci džinismu tvrdí, že vznik jejich vyznání sahá do doby před několika sty tisíci lety a že jejich vědění pochází původně od nebeských bytostí. (V jedné své dřívější knize jsem se tím zabýval.)

Zbývá stúpa, zvonovitý, k nebi se zvedající stavební útvar, který existoval už před současným buddhismem. A Myanmar je kulminač-ním bodem všech stúp, zemí s „lesy plnými stúp". Jen v okolí Paganu (dříve Pugam), města na řece Iravádí, jsou jich víc než dva tisíce. Některé menší působí staře a začínají se rozpadat, jiné pocházejí z posledních století a neustále se obnovují. V průběhu dvou set let, v období 1075 až 1287, bylo v oblasti Paganu vybudováno 13 000 chrámů, pagod a stúp. „Nikde na světě neexistuje takový pohled jako na paganskou nížinu - jedna pagoda cihlové barvy vedle druhé, občas s bílou špicí, která se z oparu na březích největší myanmarské řeky zvedá k nebi."

Cestou za nejvelkolepějšími stavbami Paganu, chrámem Ananda a pagodou Šweischanto, jsem procházel kolem řady prodejních stánků, kde jsem si všiml kulatých plechů zaplněných svinutými zelenými listy. Domorodci si strkali zelené svitky do úst a pak vyplivovali jakousi rudou tekutinu. Co to žvýkali? Nejprve mne napadlo, že je to katha, droga konzumovaná převážně v Jemenu, ale mohly to být i listy koky z Peru a Ekvádoru. V případě svinutých zelených listů šlo skutečně o národní drogu Myanmarců rostoucí na štíhlé palmě arekové. Daří se tam betelovým oříškům, plodům malé palmy betelové s velice tvrdou slupkou, které jsou srovnatelné s naším muškátovým oříškem a které jsou velmi podobné i uvnitř. Myanmarci oříšky rozbíjejí na menší kousky, kladou je na betelové listy podobné listům pepřovníku, přidají trochu vápna a přimíchají různá koření. Poté se vše sbalí do malých ruliček a strčí rovnou do úst. Trísloviny arekových listů vyvolají zvýšenou produkci slin, které působením betelového oříšku nabudou rudé barvy. Vyzkoušel jsem to také, ale rudou šťávu, které jsem měl plná ústa, jsem brzy zase vyplivl.

Stejně jako ke Šweitagoumské pagodě v Rangúnu vede i k chrámu Ananda v Paganu bezpečet schodů. Původní stavba byla ještě dílem Mónů a na posvátném místě s mýtickým významem - jak jinak - v roce 1091 dokončena. Kronika Skleněného paláce myanmarských králů je his-toricko-mytologické dílo sepsané v předminulém století. Podle této kroniky se jednoho dne před palácem krále Kyanzitty objevilo osm mnichů. Vyprávěli králi, že přicházejí ze vzdálené země a že kdysi obývali jeskyni Nandamula. V této jeskyni žil údajně i jeden z dřívějších Buddha. Král mnichy požádal, aby mu posvátnou jeskyni ukázali. Pomocí meditace dokázali mníši před královými očima vyvolat překrásnou krajinu i s jeskyní Nandamula. Král se rozhodl posvátnou jeskyni kdesi v zasazeném Himálaji v Myanmaru napodobit. A nad touto jeskyní se dnes zvedá chrám Ananda. Tudíž, pro demonstraci nekonečnosti času, představují čtyři obří zlaté Buddhovy sochy v chrámu Ananda čtyři poslední Buddha v průběhu světového dění. Jsou to: Kakusandha, Konagamana, Kasapa a Gautama. Jedna ze soch se pro sebe tiše usmívá, přijdeme-li však blíž do vzdálenosti několika metru od ní, nabude její tvář vážného výrazu. Skvěle vymyšleno. Chrám sám je fantasticky nádherným výtvozem mistrovské architektury s obrovskou stúpou uprostřed. Buddha se vyskytuje v tisíci obměnách a s ním i nadčasoví duchové a démoni z předbuddhistických dob. K tomu i symboly planet a „planetové oltáře" podle myanmarské astrologie. Pn lehkém oparu nebo v rozptýleném světle se stúpa s vysokým stožárem tyčí až do nebe. Stejně jako dům Kogiů ve vzdálené Kolumbii se střechou z listů okolní džungle.

V Paganu je pagodový vesmír se svým věčným kruhovým pohybem všudypřítomný. Každá pagoda upozorňuje na jiná těžiska mytologie, představující pro věřící obyvatele Myanmaru nikoli mýtus, nýbrž vzdálenou skutečnost. Zde jsou prehistorické vzpomínky na něco, co západní svět nechápe, pevné jako kámen. Na každém kroku se návštěvník setkává s jejich nejnemožnějším ztvárněním. V pagodě Sweischanto je údajně jako relikvie uchováváno několik Buddhových vlasů. Pagoda má druhé jméno Ganéša, což je vlastně hinduistický bůh s lidským tělem a sloní hlavou. Co má společného s Buddhou? Protože buddhis-mus je nadčasový, jsou postavy hinduistických bohů s buddhismem spjaty. Ganéša je v hinduismu jeden z pěti významných bohů, syn boha Šivy. Byl to on, kdo odstranil na zemi všechny překážky. Slovo „Ganéša" je složený sanskrtský pojem. „Ganas" znamená „zástupy", „isa" je „Pán". Logicky je to tedy „Pán zástupů". Je považován za „spojku" mezi lidmi a všemohoucím. Hinduismus věří, že Ganéša nebyl svými rodiči - Sivou a Párvatí- zplozen jako tvor, nýbrž vytvořen jako mozek. Nebeské bytosti se totiž před návštěvou na zemi radily, jak by mohly na nové planetě odstranit z cesty překážky. Přitom vymysleli Šiva a Párvatí bytost s lidským tělem a sloní hlavou, která vidí do všech stran a může zasahovat rukama, nohama i chobotem. Tento potomek bohů, často zobrazovaný i se svatozářím, byl syntetický produkt vzniklý z genetického designu.

S vědeckým zaujetím byla v této disertaci sestavena všechna jména a všechny vlastnosti přisuzované Ganéšovi. 80 Pán zástupů, vítěz nad překážkami, dárce úspěchů, tvor s převíslým břichem, se zakrouceným chobotem atd. Jako robot je umístován přede dveře a vchody coby strážce, který zbije každého, komu je vstup zakázán. V Indii se s ním setkává na každém kroku. Staví-li si Ind dům, umístí na stavenišťe nejprve obraz Ganéši. Má odstranit očekávané překážky. Píše-li Ind knihu, pozdraví nejdříve Ganéšu. Buď

pozdraven, Ganěšo! Bud' vítán! Ganěšu vzývají i na počátku cesty, a je proto umístován i u vstupních bran či vrat indických nádraží. Tak má všechno svá brávdla a nikdo nevnímá, že je za tím skryta prastará pravda. Nepochopená v průběhu tisíciletí, avšak v proudu náboženství nadále živá. Až donedávna byl Myanmar pro turisty nepřístupný. Pak však potřebovala vojenská vláda devizy a zemi otevřela. Dnes už zde existuje turistický průmysl a hotely všech kategorií. Po řece Iravádí jezdí luxusní loď s klimatizovanými kabinami a bohatě vybavenými bufety, která musí prostým lidem v povodí řeky připadat jako vesmírný koráb z jiného světa. Loď má název Road to Mandalay a zahajuje několikadenní plavbu vždy v neděli, v den Slunce, který je zasvěcen božskému ptáku Garudovi.

Všude v Myanmaru narazíte na čerstvě vykoupané malé mnichy a mladíky v rudých a oranžových hávech, neboť každý buddhista v Myanmaru si musí určitý čas odsloužit v klášteře. Při pohledu na zdejší obyvatele nemáte dojem, že lidé tu jen tak obyčejně pobíhají sem a tam, spíše se zdá, že se vznášejí. S nehybnou horní částí těla jako by se pohybovali na kolečkách. Platí to zvláště pro graciézní ženy nesoucí na hlavách břemena. A každé ráno se auta vyzdobí čerstvými květinami — aby voněla.

Pagodový a stúpový kosmos straší v celé zemi. V neděli vládne Garuda, podle indických pověstí kníže všech ptáků. Zobrazován bývá s křídly a zobákem orla, který však může mít i dračí tlamu, a s lidským tělem. Sloužil bohovi Višnu jako jezdecké zvíře a vyznačoval se pozoruhodnými vlastnostmi: Garuda byl vysoce inteligentní, jednal samostatně a dokonce zcela sám vyhrával i bitvy. Také jména jeho rodičů znějí důvěrně: Kašjapa a Vinata. Matka Vinata nejprve snesla jedno vejce, z něhož vylezl Garuda. Zdá se tedy, že všechno začalo normálně.

Garudova tvář byla bílá, jeho tělo rudé a jeho křídla měla barvu zlata. V ornitologické příručce by se dobře vyjímal. Když však Garuda roztáhl křídla, země se chvěla. Podnikal i cesty do vesmíru a kromě jiného nenáviděl hady. Pro tento vrtoch měl pádné důvody:

Jeho matku Vinatu poté, co prohrála nějakou sázku, drželi v zajetí právě hadi. Slíbili, že maminku opět propustí, obstará-li jim synáček misku plnou božského pokrmu, který je učiní nesmrtelnými. Vychytralý Garuda dělal vše, aby podmínku splnil, leč jako na potvoru se božský pokrm skýtající nesmrtelnost nacházel jen uprostřed moře plamenů. Chytrý Garuda tedy natankoval své zlaté tělo až po okraj vodou, kterou nasál z okolních řek. Podařilo se mu plameny uhasit. Jenže -jaká hrůza! - na hoře bohů se to jen hemžilo dalšími hady dštícími oheň. Garuda proto rozvířil mračna prachu, takže hadi ho ztratili z očí. Nakonec vhodil mezi hadí plémě „božská vejce“, která hady roztrhala na tisíc kusů. Některým z nich, kteří se připlazili příliš blízko k němu, rozštípl jazyk. Pochopitelně.

Hned po matčině osvobození odstartoval Garuda k Měsíci. Ten byl však v majetku cizích bohů, kteří mu odmítli povolit přistání. Stříleli po něm žhavými šípy, on byl však vůči nim imunní. Jeho tělo bylo nezranitelné. Když to měsíční bohové pochopili, nabídli mu kompromis. Garuda měl získat nesmrtelnost a stát se jezdeckým zvířetem boha Višnu. (Sanskrt: Višnu znamená Dobrotivý, Vlídny.) Od té doby straší

Višnu na nesmrtelném a nezranitelném Garudovi na svých cestách vesmírem.

Hloupá, bezvýznamná historka? Příběh je velice starý a obsahuje doslova utopické prvky: nezranitelnost, shazování bomb, let k Měsíci, a dokonce tvrzení, že i bůh Višnu potřebuje kosmické plavidlo. V Myanmaru se tyto příběhy učí už malé děti. Ne jako u nás v podobě krásné pohádky, nýbrž jako součást nepochopené pravdy, která se kdysi kdesi udála. Veškeré tyto příběhy patří k náboženství. Původ našeho slova „náboženství“ (lat. „religio“) je sporný. Lze je odvodit z latinského slova „relegere“ (svědomitě pozorovat) nebo „relegari“ (spojený s Bohem). Náboženství má uchovávat něco starého, původního. Děje se tak v buddhismu a v hinduismu. „Svědomitě pozorovat“ a uchovávat něco „spojeného s Bohem“, i když tomu nerozumíme. Že jsou tyto náboženské historky zvětčovány v chrámech a zpodobňovány jako sochy, je nabitelní. V západním světě tomu není jinak, dokonce i když to popíráme. Kdo někdy zašel do některé z nádherných gotických nebo barokních katedrál, ví, o čem mluvím. Najdeme tam např. vyobrazení svatého Michala bojujícího s drakem, obrazy a sochy svatých stoupajících k nebi, mládenců sedících bez úhony v rozpálené peci, Mojžíše rozmlouvajícího s hořícím keřem, zvířat naslouchajících oddaně svatému Antonínovi, andělů létajících z nebe na zemi a zpět, plamenných mečů v rukou archandělů, předmětů vystřelujících ohnivě blesky (archa úmluvy, monstrance), rohatého d'ábla se žhnoucím trojzubcem, Ježíše chodícího po vodní hladině a nebeských zástupů obývajících vesmír. Tvrdíme, že to vše a mnoho jiného je umělecké ztvárnění dávné minulosti. Nic jiného netvrdí ani buddhisté a hinduisté. Pevná víra v tyto někdejší skutečnosti se neodráží jen v kulturní oblasti toho či onoho náboženství, může obsahovat i prastaré vědění (v protikladu k víře). Jeden příklad k tomu nabízí Peter Fiebag ve své knize Geheim-nisse der Naturvölker (Tajemství přírodních národů).⁸¹

Fiebag, původně studijní rada, je i cestující badatel, světoběžník a spisovatel. Před několika lety navštívil také indonéský ostrov Sulawesi a tamní hornatou krajinu obývanou kmenem Toradžů. Brzy zjistil, že Toradžové se považují za „děti hvězd“. Fiebaga to zaujalo a začal neuvěřitelné legendy tohoto kmene studovat podrobněji. Toradžové ujišťují, že jejich praprapředkové sestoupili v šerém dávnověku na zem z vesmíru, což dodnes dávají najevo ve svém náboženství a určitým způsobem i ve svých domech. Toradžové nazývají své náboženství „manurum di langi“, „to, co přišlo z nebe“ anebo „on přišel z nebe“.

Dokonce i jejich domy tedy mají být něco jako kopie útvarů, v nichž nebo s nimiž jejich praotcové přišli z kosmu. Fiebag: „Dům je interpretován kosmologicky a není opěvován jako kosmická loď“. Střecha domu je spojena s ptákem, s létáním. Slouží jako symbol vesmíru Z buvolí hlavy nad vstupním prostorem visí „katik“, dlouhokrký nebeský pták z mytologie Toradžů, který tuto symboliku zvýrazňuje. Sluneční kotouč je dalším symbolem kosmu, stejně jako kohout ve štitu stavby, jehož hlava má spojitost se souhvězdím Plejád a jehož tělo je v určitém vztahu s Orionem a Sirem... Rodilý příslušník kmene Toradžů, jazykovědec Armin Achsin to vyjádřil takto: „Dům nazývaný tongkonan symbolizuje vesmír. Střecha představuje nebe a myšlenkově souvisí s kosmem. Centrální sloup... spojuje zemi a nebe.“ Indiáni z kmene Kogi v Kolumbii dávají pozdravovat.

Fiebag se dověděl, že praotec Toradžů, Tamborolangi, „ve stavbě ze železa“, jakémsi „vznášejícím se domě“ přistál na zemi. Tady si vybral ženu a několikrát pendloval mezi zemí a svým nebeským obydlím. Jednoho dne se však rozhněval a „nebeské schody“ zničil. „Protože však chtěl ještě jednou navštívit zemi, přiletěl se svým nebeským domem z hvězd na zemi. Přistál v horách, na Tana-Toradža nedaleko města Rantepao. Tak tedy se domy Toradžů, resp. kopie hvězdné lodi, s níž z Plejád přiletěl Tamborolangi, dostaly na zemi.“

To není prostě jen pohádkový příběh, to jsou znalosti dodnes žijícího kmene. Doloženy jmény a stavbami.

Domy na nebesích? Pouhé fantazírování? Doporučuji každému turistovi, který — ať už z jakýchkoli důvodů — zavítá do Thajska, návštěvu veřejně přístupné části královského paláce v Bangkoku. Najde tam, v nádherné obrazové galerii, výjevy z historie thajského království. Mezi nimi celé domy a paláce létající v povětří. A v chrámu nazvaném Temple of Emerald Buddha lze obdivovat vyobrazení Rámakiénu. Rámakién je thajská verze indického eposu Rámájana. Ve sto sedmdesáti osmi sekcích jsou vyliceny příběhy

z Rámájany v jasných barvách a návštěvník se dovídá o bozích s nadpozemskými zbraněmi. Nemálo těchto božských bytostí se vznášá ve vzduchu a vystřeluje z oblaku smrtonosné paprsky.

Bohové asijského prostoru používají děsivé zbraně. Některé z nich dnes už známe, jiné jsou pro nás ještě v říši utopie. O tom si povíme v další kapitole.

4) Zbraně bohů

Kdo se dovolává svého postavení, už je ztratil.

(Max Rychner)

Umíte si představit zbraň, která se jako bumerang vrací k útočníkovi a kterou tvoří planoucí oheň? Zbraň, která dokáže vypařit všechnu vodu a celou planetu zahalit do páry? Zbraň, která nepřátelskou armádu v mžiku uspí? Zbraň vytvářející „iluze“, kdy nepřítel začne střilet na něco, co vůbec neexistuje? Zbraň schopnou roztrhat celou planetu? Zbraň, která útočnicka s veškerou jeho technikou zneviditelní? Zbraň, která z vesmíru dokáže spálit celé země? Dovedete si představit vesmírná obydlí tak velká, že v nich mohou žít tisíce lidí? Se zahradami, poli, tekoucí vodou a všemožnými příjemnostmi pro život? Kosmické lodí nejrůznějších tvarů a podob, fungující na nějakém antigravitačním principu a dosahující fantastických rychlostí?

Dokážete si představit tak utopické věci? Možná za tisíc let? Nuže – všechny tyto věci a ještě mnohem víc už tu bylo. Mezitím už to i víme. Odkud? Ze staroindické literatury.

Po dlouhá staletí, kdy se Západ roztahoval v Indii, jsme staroindické legendy a pověsti považovali namyšleně za cosi vybájeného, za výplody fantazie. Chytří učenci překládali velké indické eposy do angličtiny a francouzštiny vždy s jistou arogancí: Není jiné vědy než vědy západní. Jako obvykle - už o tom ani nechci psát - se psychologové a teologové vrhali na tyto staré texty a v podstatě všechno falšovali a překrucovali. Ne ze zlé vůle, nýbrž z nepochopení. Čas ještě nedozrál. Doba se však změnila. Indičtí znalci sanskrtu se probrali ze spánku Šípkové Růženky a začali vlastní eposy, vědy a prastaré texty zkoumat takřka pod lupou a posuzovat a vykládat je na základě dnešních znalostí. Textů stále přibývalo, hora informací narůstala — a západní indologové dnes před nimi stojí bez hlesu a v úžasu. Ve staré Indii se nefabulovaly nějaké science fictions, nespekulovalo se o bájných zbraních, nefantazirovalo o vesmírných lodích - to vše byla už kdysi dávno realita. Dnes se tomu nevyhneme a ti indologové, kteří to stále ještě nechápou, by měli ze svých učených postů odejít.

Začneme zcela skromně. Ve Vimánikašástra, prastaré pověsti sestavené z různých textů, jsou popsány různé přístroje a technologie:82

- typ zrcadla přitahující energii;
- zařízení, kterým lze létající stroj během letu zvětšovat nebo zmenšovat;
- zařízení na akumulaci energie záření;
- přístroj na měření intenzity blesků;
- přístroje pro přesnou lokalizaci různých nerostů pod povrchem planety (minerály, rudy, zlato atd.)
- aparatura, která dokáže jasný den změnit v tmou;
- zařízení pro neutralizaci tlaku větru;
- zvukové dělo;
- dvanáct různých druhů elektřiny;
- přístroj vyrábějící energii „z ničeho“;
- zařízení umožňující odposlech a získávání obrazů z nepřátelských létajících strojů;
- stroj na odčerpávání sluneční energie;
- zařízení, které dokáže zastavit pohyb nepřátelského létajícího stroje;
- zařízení umožňující zneviditelnit vlastní letadlo;
- krystaly vyrábějící elektřinu;
- přístroj odpuzující chemické a biologické bojové látky;
- ochranný štít kolem vlastního stroje;
- různé žáruvzdorné kovy;
- motory pro létající stroje čerpající energii ze rtuti;
- neuvěřitelné slitiny, které dnes ještě neznáme a nechápeme, protože sanskrtské výrazy jsou nepřeložitelné.

Vědec z oblasti sanskrtu profesor dr. Kanjilal uvádí staré prameny, v nichž se hovoří o strašlivých zbraních, různých létajících strojích a kosmických lodích:

1. Vimánikašástra
2. Samarángana sútradhára
3. Juktikalpataru
4. Májámatam
5. Rgvéd Jadžurvédu
6. Mahábhárata
7. Rámájana
8. Purány
9. Bhágavata
10. Raghuvamsam
11. Avimáraka od Bháasy
12. Džátaky
13. Avadány (literatura)
14. Kathásaritságara
15. Juktikalpataru z Bhudže

Těmto nevyslovitelným slovům rozumějí jen badatelé v sanskrtu, ale právě ti by měli vědět, kde najdou texty o utopiích z dávné minulosti. První překlady těchto textů o neuvěřitelných událostech vyšly v roce 1968 v Indii pod vedením Svámího Brahamuniho

Parivradžáhy, v roce 1973 došlo k dalšímu vydání překladů pod záštitou Academy of Sanskrit Research v Maisúru (Mysore). Toto vydání textů Vimánikašástra obsahuje průběžný anglický překlad, ale žádný komentář. Vydání v hindštině naproti tomu obsahuje úvod, z něhož se dozvíme, že originál Vimánikašástra byl nalezen už v roce 1918 v Royal Sanskrit Library v Baródě (Vadódara). (Ofotografovaná kopie tohoto textu s datem 19. 8. 1919 je uložena v Poona College. Heslo: Venkatachalam Sarma.)

Kapitola XXXI. pramene Samarángana sūtradhára obsahuje mnoho podrobností o konstrukcích létajících strojů. I když některá z těchto děl vyšla až v naší době, všechny bez výjimky se odvolávají na pradávne indické texty. Vydání Vimánikašástra v hindštině poukazuje na devadesát sedm staroindických textů zabývajících se létajícími stroji, Juktikalpataru z Bhudže se o létajících vzdušných plavidlech zmiňuje ve verších 48 až 50. Nejstarší překlad pochází z roku 1870, kdy západní svět neměl o letadlech ani tušení, o vesmírných korábech nemluvě.

První upozornění na existenci létajících strojů s živou posádkou na palubě, včetně bohů křižujících oblohu a vesmír, se objevuje v hymnic-kých básních opěvujících Ašviny, zlatá dvojčata jménem Násatja a Dasra, a polobohy Rbhū. Obsaženo ve staroindickém Rgvédu. Véd (staroindický „veda“ znamená vědění, védy = knihy vědění) zahrnuje nejstarší náboženskou literaturu Indů. Starohindština, kterou jsou védy psány, je podstatně starší než pozdější sanskrtská literatura. Védy jsou sbírky všech psaných textů považovaných za „nadpozemské“, a tedy inspirované. Souhrnně existují čtyři velké bloky védů. Celkem 1028 hymnů Rgvédu je adresováno jednotlivým bohům. K nim se řadí staroindický národní epos Mahábhárata s přibližně 160 000 verši. Je to nepochyb-ně nejrozsáhlejší národní báseň vůbec. A k tomu ještě i Rámájana se 24 000 slokami (šloka - dvouřádkový verš, indická časomíra). A last but not least purány. Znovu je vyjmenuji, aby měl i laik představu o tom jak rozsáhlé, až neuvěřitelné množství literatury je tu k dispozici:

- Višņupurána, 23 000 veršů
- Nárádjapurána, 25 000 veršů
- Padmapurána, 55 000 veršů
- Garudapurána, 19 000 veršů
- Varáhapurána, 18 000 veršů
- Bhágavatapurána, 18 000 veršů
- Brahmándapurána, 12 000 veršů
- Brahmavaivartapurána, 18 000 veršů
- Márkandéjapurána, 9 000 veršů
- Bhavišjapurána, 14 500 veršů
- Vámanapurána, 10 000 veršů
- Brahmapurána, 10 000 veršů
- Matsjapurána, 14 000 veršů
- Kurmapurána, 17 000 veršů
- Lingapurána, 10 000 veršů
- Sivapurána, 24 000 veršů
- Skandapurána, 81 000 veršů
- Agnipurána, 15 400 veršů

Připočteme-li k tomu eposy Mahábhárata a Rámájana, je to kolem 560 000 veršů! Staroindická literatura je velice obsáhlá. Žádný jiný národ této planety nemá tolik legend a pověstí- náš Starý zákon je proti tomuto veletoku informací jen tenoučká stružka.

Staroindické texty tu byly odjakživa, i když částečně ukryty v kláštěrech a ve sklepích. Proč tedy až dnes začínáme pátrat v těchto textech po létajících strojích a vesmírných lodích?

Překladaťelé 19. a 20. stoletíbyli zaslepeni duchem své doby. Jestliže se např. v eposu Rámájana mluvilo o létajícím voze, „který otřásal horami a s hromobitím se vzněs do vzduchu, spaloval lesy, louky a vrcholky domů“, pak překladatel toto líčení komentoval slovy: „Není pochyb, že je tím míněna pouze tropická bouře.“ Učenec z roku 1884 to nemohl chápat jinak, jeho svět tak byl v pořádku. Bohužel toto pojetí straší ve veškeré západní literatuře, která se zabývá starou Indií. Hrozné! V roce 1893 přeložil německý profesor Hermann Jacobi epos Ra-májana. Nepřekládal pečlivě, verš po verši, nýbrž celé pasáže, které mu připadaly zbytečné, prostě vynechal. Ješitně doplnil některé části poznámkami jako „nesmyslný blábol“ nebo „tuto část lze klidně vynechat, je to pouhé fantazírování“.

Ve vynikající Městské a Univerzitní knihovně v Bernu jsem našel bezpočet svazků o staroindické literatuře, o indické mystice, o indické mytologii a celé metry komentářů k Mahábháratě, Rámájane a k védám. Jen ne překlady. Je to přímo k zbláznění. Veškeré chytré mozky, které kdy něco přeložily ze staré Indie do němčiny, museli být strašně omezení: Já mám pravdu a ty mi koukej věřit. Byli obestřeni samospasitelným duchem své doby, zaslepení a k tomu ještě i naočkovaní biblí. Takže mi nezbylo nic jiného než se držet významných anglických překladů, překladu Mahábháraty od Čandry Potrapa Roye (Kalkata 1896) a Rámájany od M. Natha Dutta (Kalkata 1891).86'87

V německy mluvícím prostoru jsou mi známa zatím jen dvě díla, která staroindické texty posuzují moderníma očima. Skvěle doložená práce „Die Wirklichkeit der Götter“ (Skutečnost bohů) indologa Lutze Gentese88 a moderní výklad vědeckých textů v knize „Gott und die Götter“ (Bůh a bohové) od indologa Armina Risiho.

V puráně Samarángana sūtradhára z Bhudže jsou na dvou stech třiceti místech vysvětlovány základní konstrukční principy létajících strojů. Podobně jako naše vrtulníky mají mimořádnou manévrovací schopnost. Mohou se zastavit ve vzduchu a pohybovat se kolem zeměkoule, nebo pryč od ní. Obsažené popisy sice nestačí k tomu, aby bylo dnes podle nich možno vyrobit kopie, ale v tom — už tenkrát — byla jistá metodika. Neznámý autor totiž poznamenal už před tisíciletími, že tak nečiní z nevědomosti, nýbrž proto, aby zabránil zneužití. Ovládnutí vzdušného prostoru a vesmíru bylo i tehdy vyhrazeno jen několika vyvoleným. Ve zmíněném prameni se dočteme:

„Tělo musí být pevné a trvanlivé... z lehkého materiálu (je tu zmínka o slídě)... Pomocí síly skryté ve rtuti, kterou uvádí v pohyb větrný vír, může člověk záračným způsobem urazit veliké vzdálenosti při letu na nebi. Stejně tak lze postavit vimánu (vimána je staroindický létající stroj) velikosti chrámu pro ‚boha v pohybu‘. Je do něj třeba umístit čtyři nádoby se rtutí. Jsou-li řízeným ohněm z železných nádrží zahřívány, vyvine vimána díky rtuti sílu hromu a záhy se jeví už jen co Perla na nebi.“83

Ve Višņupuráně čteme:

„Zatímco Kalkí ještě hovoří, přijíždějí z nebe dva slunci podobné, z všelikých drahokamů stvořené, samohybné vozy chráněné zářícími zbraněmi.“ Král Rumanvat měl dokonce sám k dispozici vimánu velikosti dnešního letadla typu „Jumbo“:

„Jak král, tak i osazenstvo harému, ale i skupina hodnostářů z každé části města usedli nyní do nebeského vozu. Vzlétli vysoko k obloze a letěli trasou větrů. Nebeský vůz přeletěl nad zemí přes oceány a nabral směr k městu Avantis, kde se právě konala slavnost. Vimána tam přistál aby se král mohl slavnosti účastnit. Po krátkém pobytu král opět před očima bezpočtu zvědavců obdivujících nebeský vůz odstartoval.“⁹¹

V hymnických verších Rgvédu, v místě, kde je řeč o bratrském páru Ašvinů, se uvádějí i podrobnosti o létajícím stroji. Měl tvar trojúhelníku, byl velký a třípatrový („trivrt“) a řídili jej tři piloti („tri bandhura“). Měl tři zatahovatelná kola, vyroben byl z lehkého kovu připomínajícího zlato. Létající vůz měl jako palivo kapaliny zvané „madhu“ a „anna“, jejichž názvy učenci sanskrtu nedokázali přeložit. Vimána se pohyboval lehčeji než pták na nebi a dokázal hravě letět k Měsíci a zpátky. Při přistání na zemi vydával ohlušující rachot. Ve Rgvédu se výslovně uvádějí různé druhy pohonných hmot v různých nádržích. Pokaždé když létající vůz sestupoval z mraků na zem, sbíhaly se davy lidí, aby tomuto divadlu přihlížely. Celkem cestovalo v tomto kosmickém plavidlu osm osob. Což není špatné.

Ve Rgvédu, v odstavci 1.46.4, jsou uváděna tři vzdušná plavidla, schopná provádět záchranné operace přímo ze vzduchu. Přinejmenším jeden z těchto vimánů měl i vlastnosti obojživelného stroje, neboť se ve vodě pohyboval stejně jistě jako ve vzduchu. Je tu zmínka o třiceti záchranných operacích z moře, z jeskyní a dokonce i z mučírén.

V odstavcích Rgvédu 1.166.4-5,9 se popisuje, jak se pohybovaly budovy, vytrhávaly stromy i s kořeny a jak okolní pahorky odrážely ozvěnu hluku při startu létajícího stroje. Ani dnes tomu není v podstatě jinak. V celé klasické a puránské literatuře staré Indie znamená slovo „vimána“ létající stroj, který oblohu - nikoli zlověstné nebe! - ozáří zvláštním leskem a jako palivo používá tekuté hmoty.

Navzdory těmto zcela jasným textům starým tisíce let se evropští indologové stále ještě tváří, jako by to všechno neexistovalo. Jako by byly tyto texty jen čímsi vybájeným, i když snad kolem nějakého reálného jádra. Toto jádro - jak se domnívají - objevili vědci ve sporu kolem dvou starých rodů. Spor možná existoval, ovšem nevysvětluje ani strašlivé zbraně, ani vimány, o městech v kosmu ani nemluvě.

Základem eposu Mahábhárata (nejrozsáhlejšího staroindického básnického díla) je boj mezi dvěma královskými rody. Rod Kuru pocházel údajně od jednoho krále Měsíční dynastie a zplodil dva syny - staršího Dhrtaráštru a mladšího Pándua. Mladší syn usedl na trůn, protože jeho starší bratr byl slepý. Ale slepec to nicméně dotáhl na sto synů: to byl rod Kuruovců. Mladší Pándu měl jen pět synů - to byli Pánduovci. Osud tomu chtěl, že Pándu zemřel v době, kdy jeho synové ještě nedospěli. Není proto divu, že se Kuruovci lstivě snažili nezletilé Pánduovce odstranit z cesty. Když se to nedařilo, museli svým bratřincům odstoupit alespoň část královské říše. Tím začalo rodinné drama. Kuruovci, nadále v početní převaze, vyzvali Pánduovce ke hře v kostky. Pánduovci prohráli. Byli nuceni získanou část království opět vrátit a žít třináct let ve vyhnanství. Jakmile vyhnanství skončilo, žádali samozřejmě své bývalé území zpět. Ale Kuruovci, kteří se mezitím stali velice mocným rodem, to odmítli. Tím začala nejstrašnější válka, jaká kdy byla ve starověké literatuře popsána. V Mahábháratě se dokonce praví, že ve válce tehdy pomáhaly jedné nebo druhé straně všechny národy světa. Poslední bitva se odehrála na Kuruově poli (Kurukšétra) a byla mimořádně brutální. Ke slovu se přitom dostaly strašlivé „zbraně bohů“, proti nimž lidé ničeho nezmohli. Slavní a stateční válečníci padali jeden po druhém. Pánduovci zvítězili teprve osmnáctého dne, přičemž vzalo za své osmnáct „velkých útvarů“. Podle dnešních propočtů to mělo být něco kolem čtyř milionů lidí. Nakonec zbylo z mohutné armády válečníků, kteří se bitvy účastnili, pouhých šest mužů na straně Pánduovců - z toho všech pět Pánduových synů. Z Kuruovců přežili bratrovraždou válku jen tři.

Takový je v kostce děj Mahábháraty, takřkajíc pověstná červená nit děje. Hrdinové této války — zčásti božského původu — požadovali od svých nebeských ochránců v situaci, kdy hrozilo, že některá z bitev bude pro tu či onu stranu porážkou, neustále nové zbraně. A bohové těmto prosbám bez velkých cavyků vyhověli. Tak byly nasazeny neuvěřitelné zbraně hromadného ničení z arzenálu nebešťanů. Ti ve svých vimá-nech jen kroužili nad bojištěm anebo si užívali sladkého života v gigantických kosmických městech - zatímco statisíce bojovníků krvácející dole na zemi na bojišti.

Tak si například hrdina Vasudéva od svého boha Agniho (boha ohně) vyžádal novou zbraň, a ten mu daroval disk zvaný „čakra“. Tento disk měl uprostřed držadlo z kovu a údajně se k Vasudévovi neustále vracel, i když už nepřátelé byli pobiti. Tak se děje i v 2. kapitole Ma-habháraty: Disk zlikviduje válečníky a odsekne dokonce i hlavu dobře chráněného krále, aby se poté opět vrátil k Vasudévovi. Strašné.

V Panaparvan (třetí knize Mahábháraty) si Ardžuna vyprosí zbraň od svého boha Šivy. Ten mu ji dává s těmito slovy: „Dávám ti svou oblíbenou zbraň pašupata. Nikdo, ani nejvyšší z bohů, ji nezná. Musíš být opatrný, abys ji nepoužil špatně, neboť nasadíš-li ji proti slabému nepříteli, může zničit celý svět. Není nikdo koho by tato zbraň nedokázala zabít. Můžeš ji vystřelit lukem, ale také pohledem očí nebo silou svého rozumu.“

Poté je Ardžuna svým bohem zasvěcen do tajemství, jak zbraň používat. Ihned nato se k nim připojí polobůh Kuvéra, který daruje Ardžunovi zbraň zvanou „antardhana“. Ta disponuje silou, která dokáže rázem uspat všechny nepřátele. Hypnotická zbraň? Nakonec se objevil ještě Indra, král bohů a nebe, osobně v nebeském válečném voze a pozval Ardžunu, aby přisedl a navštívil spolu s ním nebeské kraje. Ve Vanaparvan (jiná část Mahábháraty) se dočteme, že podobného pozvání se dostalo i jednomu z Kuruovců.

„Musíš vystoupit k nebi. Na to tě připravím. Můj vlastní nebeský vůz s Mátalim jako vozatajem (charioteer) brzy poletí k Zemi. Zaveze tě do nebeských končin a já ti slibuji dát všechny své nebeské zbraně (celestial weapons).“⁹²

Snažím se co nejvíc překládat z angličtiny 19. století to, co v němčině není k dispozici. V případě pochybností či více možností, připojuji v závorce anglický originál. Následující pasáž pochází z části XLII Vanaparvan nazvané „Indralókágamanaparvan“ (část Mahábháraty):

„A zatímco Gudákéša, vybavený značnou inteligencí, ještě přemýšlel, objevil se z mraků vůz disponující mohutnou silou a řízený Mátalim. Ozářil celou oblohu a zaplnil krajinu hlukem hromu podobným. Střely děsivého tvaru a... okřídlené šípky nebeské nádhery (winged darts of celestial splendour) a světla mocného lesku, jakož i blesky a , tutagu-dy' (nepřeložitelné slovo) opatřené koly působily rozpínání atmosféry (atmospheric expansion) a hluk jako hřmění z mnoha mračen - to vše doprovázelo létající vůz. A na nebeském voze byly i divoké ,nagas' (nepřeložitelné slovo, pravděpodobně cosi hadovitého) s horkými otvory.... A nebeský vůz se zvedl jakoby tažen tisícem zlatých koní a dosáhl záhy rychlosti větru. Brzy však svou vnitřní silou nabral rychlost, že oči jej už sledovat nestačily (that the eye could hardly mark its progress). A Ardžuna spatřil na nebeském vozidle i jakousi vlnkovou žerď“

(flag-staff) nazvanou ‚vájdžajanta‘, zářivého lesku a barvy tmavého smaragdu a ozdobenou zlatě blýskavými ornamenty... Ardžuna pravil: ‚Ó Mátali báječný, jak bez časových ztrát dokážeš řídit tento skvělý nebeský vůz, jako by stovky koní své síly spojily! Ani králové s bohatstvím velikým... nejsou s to tento nebeský vůz ovládat!‘...A Ardžuna, moudrý potomek kmene Kuru, s tímto zázračným, slunci podobným vozem nebeským stoupal vzhůru. A nebeský vůz se pohyboval mimořádnou rychlostí a byl pro pozemské smrtelníky záhy neviditelný.“

Část XLIII: „A nebeské město Indrovo, k němuž Ardžuna doletěl, bylo rozkošné a také místem oddechu ‚Siddhů‘ a ‚Cháranů‘... A Ardžuna spatřil nebeské zahrady, v nichž zněla nebeská hudba. A pak, tam nahoře, kde Slunce a Měsíc už nesvítili, kde oheň už nezáří, nýbrž vše se jen ve vlastním lesku skví, viděl Ardžuna jiné nebeské vozy, bylo jich na tisíce, schopných odletět kamkoli dle vlastní vůle, seřazených na svých místech (and he beheld there celestial cars by thousands, capable of going everywhere at will, stationed in proper places). A pak viděl desítky tisíc takových vozů, jež se všemi možnými směry pohybovaly. Co dole na zemi se jako hvězdy jeví a pro velkou vzdálenost lampy připomíná, jsou ve skutečnosti tělesa veliká.“

V tomto fantastickém příběhu, který se před tisíciletími odehrál někde v kosmu, se dále vypráví o tom, jak Ardžuna navštívil všechny části tohoto vesmírného bydlíště a jak mu předvedli na zkoušku nejrůznější zbraně nebesťanů. Musel se naučit tyto strašné zbraně ovládat. Výcvikový program uprostřed nebeského komfortu a luxusu trval plných pět let (he lived for full five years in heaven, surrounded by every comfort and luxury). Ardžunovi se dokonce dostalo výuky ve hře na hudební nástroje vyhrazené pouze nebesťanům, nástroje, „jakké ve světě lidí neexistují“.

Zní to jako pohádka, ale není tomu tak. Je to popis skutečnosti. Vzpomínám si na rozhovory, v nichž se neustále mluvilo o tom, že lidé si v nouzi přáli účinnou zbraň. Možná. Ale ne zbraně, které nezapadají do světa představ lidí doby kamenné, jako například zbraně hypnotické.

Namítá se, že lidé prostě sledovali ptáky kroužící pokojně na obloze a toužili se jim podobat. Dobrá. Jenže ptáci přitom nedělají ohlušující randál, při němž se chvějí hory a doly. Ptáci také nepotřebují piloty, které je navíc třeba speciálně školit. A ptáci nejsou ani vybaveni motory na rtuťový pohon. A už vůbec nelétají do kosmu.

Ardžuna, hrdina eposu Mahábhárata, však byl jednoznačně ve vesmíru, a ne v říši snů. V neposlední řadě se praví, že tam nahoře už nesvítili ani Slunce, ani Měsíc, nýbrž že vše se skví ve vlastním lesku. Dovídáme se, že tam nahoře parkují tisíce dalších létajících vozů a že kvůli velké vzdálenosti to, co se ze Země jeví jako lampy, jsou ve skutečnosti veliká tělesa.

Ne ne, přátelé jiných výkladů, s psychologii a klamným čarováním se dál nedostaneme. Právě lidé připoutaní k Zemi a hledící k nebi by se vlastně měli domnívat, že Slunce tam nahoře září mnohem jasněji než na Zemi. Opak je pravdou: V kosmu je tma. Takové sny neexistují. Kdo popírá, že v Mahábháratě se popisují kosmická města, vesmírné koráby, zásobovací kosmické lodě a tisíce létajících dalších vehiklů, ten prostě odmítá fakta nehodící se do jeho obrazu světa.

Úvahy o tom, že v šerém dávnověku nemohla žádná kosmická vozidla existovat, popírají navíc zákonitosti evoluce, podle nichž i my lidé procházíme postupným vývojem. Je-li však evoluce plynulý proces, pak prosím o vysvětlení, odkud se ve všech koutech světa ve starých textech náhle objevují popisy nebeských vozidel. Proč naši předkové neustále vyprávějí o bozích z vesmíru. Odkud vzali naši praotcové, sotva opustivší dobu kamennou, konstrukční výkresy popisovaných nebeských létajících strojů. Odkud měli znalosti o používaných slitinách a o navigačních přístrojích. „Na dohled“ zřejmě ani sami bohové nelétali. Nešlo přece o dětské papírové dráčky nebo o horkovzdušné balony. Vímány měly několik pater, byly velké jako chrámy a nabíraly rychlosti, o nichž se i ptákům mohlo jen zdát.

V celé sanskrtské literatuře není řádky, kde by byla zmínka o technicích, továrnách nebo zkušebních letech. Nebeská vozidla tu náhle byla. Vytvořili a ovládali je bohové. Inovace, plánování a realizace se neděly na naší planetě. Tady nešlo o evoluci. O nic, co by se vyvíjelo krok za krokem. V opačném případě by byli lidé už před tisíciletími přistáli na Marsu! Plavidla popisovaná v indických textech daleko předčila naši současnou techniku a technologii. Dokázala oblétnout Zemi, hravě přistávat na Měsíci, zastavit se při letu, kdekoli se jim zachtělo, a disponovala energií, jakou si vůbec nedokážeme představit. Už před čtyřiceti lety pochopil badatel v oblasti vývoje Loren Eiseley, profesor antropologie na pensylvánské univerzitě, že tady asi něco nesouhlasí:

„Máme skutečný důvod se domnívat, že neohledě na síly, které se podílely na vzniku lidského mozku, nemohl dlouhotrvající boj o přežití mezi různými skupinami lidí vytvořit tak vysoké duševní schopnosti, jaké dnes u všech národů Země zaznamenáváme. Něco jiného, nějaký jiný tvůrčí faktor musel upoutat pozornost teoretiků evolučního procesu.“

Tak je to. Profesor Eiseley je dnes v nejlepší společnosti. Stále více antropologů a genetiků, kteří se zabývají naukou o původu druhů na molekulární bázi, dochází k podobnému závěru. Hloupé je na tom jen to, že nové poznatky se v médiích prakticky neobjevují, protože v těchto institucích stále ještě kralují staré struktury.

Pokud však akceptujeme aspoň v jediném případě faktor bohů (mimozemšťanů), jsou i starověké texty mimo Indie naráz úplně jasně. Az po hašteřivého a žárlivého starozákonního Boha. Tento prostý poznatek

vrhá světlo i na určité konstrukční technologie raných dějin. Jestliže to jednou přijmeme, světu se rázem rozbřesne.

Mahábhárata, sekce CLXV, Nivátakavačajuddhavarvan:

„Kormidlován Mátalim a ozářiv nečekaně oblohu jakoby ohnivými jazyky bez kouře či jako svítivý meteor vynořivší se z mraků zjevil se nebeský vůz.“

Ptáci? Sny? Hokuspokus?

Mahábhárata, sekce CLXXII, Nivátakavačajuddhavarvan:

„Stále ještě neviditelní začali Daitjové bojovat za pomoci iluzí. I já jsem s nimi bojoval a využíval energie neviditelných zbraní (the energy of invisible weapons)... A když se Daitjové dali na útěk a vše bylo opět viditelné, ležely na zemi statisíce zavražděných... Znejistěl jsem a Mátali to zpozoroval. Vidá mě zděšeného, pravil: ‚O Ardžuno, Ardžuno! Neměj strach. Použij zbraň hromu a blesku.‘ Uslyšev tato slova, odjít jsem oblíbenou zbraň krále nebesťanů (I then discharged that favorite weapon of the king of the celestials).“

Bláznivé fantazírování? Asi sotva, protože nasazená zbraň drtila celé hory a doly, zapalovala lesy a způsobila strašlivý masakr v řadách nepřítelů.

Na obloze začala mezitím jiná bitva. Protože nebesťané se zjevně přidali na jednu či druhou stranu pozemšťanů, začali se teď vzájemně odstřelovat i bohové. Ve třetí kapitole knihy Sabhāparvan (součást Ma-hābhāraty) je popis kosmických měst různé velikosti. V jejich čele stáli bohové Indra, Brahma, Rudra, Jáma, Kuvéra a Varuna. Kosmická města se označovala souhrnným pojmem „sabha“. Byla rozlohou gigantická a zářila - při pohledu ze země - jako měď, zlato nebo stříbro. V těchto městech byly

potraviny všeho druhu, voda v jakémkoli množství, zahrady a potoky, obytné místnosti a shromažďovací haly. K tomu obrovské hangáry pro vimány a samozřejmě strašlivé zbraně. Jedno z měst otáčející se kolem vlastní osy se jmenovalo Hiranjapura (město ze zlata) a původně je vybudoval Brahma. Dvě další města se nazývala Gagangáčara a Khéčara. V průběhu času však byla postupně obydlena zlými bytostmi - v Mahábháratě označovanými jako „démoni“. Tito démoni se postavili proti lidem. A to zřejmě bylo moc i na krále bohů Indru, který přikázal jejich nebeská města zničit. Úkolem byl pověřen Ardžuna, jenž se koneckonců po pět let školil u nebešťanů v ovládání oněch strašlivých zbraní a který měl navíc k dispozici nejlepšího vozataje jedné z kosmických lodí: Mátaliho. Kromě toho nebyl Ardžuna při plnění příkazu sám, měl podporu dalších vesmírných korábů se sklenými bojovými piloty. Došlo k regulérní kosmické bitvě. Démonům se zpočátku opakovaně dařilo své obří nebeské útvary zneviditelnit. Navíc i oni disponovali záluďnými zbraněmi, jimiž útočící protivníky po určitý čas odráželi. Kosmická města démonů byla katapultována daleko do vesmíru a Ardžuna čekal na bezpečné střelecké postavení: „Když se pak ona tři města na obloze k sobě přiblížila, provrtal je ničivým ohnivým paprskem ze tří hlavních. Démoni už nedokázali tomuto paprsku tvořenému ohněm juga a silou bohů Višnu a Sómy nijak čelit. Zatímco postížená tři města začala hořet, přispěchala tam Párvatí, aby celé divadlo spatřila.“⁹⁴

Už ve svých dřívějších knihách jsem se o této bitvě v kosmu zmínil, ale tentokrát se mi dostala do ruky starší verze překladu. Všichni překladatelé z 19. století přeložili příslušné pasáže stejně, přestože žádný z nich ve své době (v období let 1860-1890) nemohl mít o nějakých kosmických městech sebemenší tušení. Všichni použili výrazů „celes-tial cities in the sky“ a „the three cities came together on the firma-ment“.

V dnešních televizních seriálech nejsou obří města ve vesmíru, v nichž proti sobě bojují rivalizující rasy, ničím neobvyklým. Všechno už bylo popsáno a vylíčeno ve staroindické literatuře. Pouze to nezapadá do jednoduchého evolučního vzorce myšlení. Logika je však přesvědčivá. Totéž se týká i zbraní bohů používaných v eposu Mahábháraty. Příklady:

„Tato zbraň vzbudila strach a zděšení, když ji Karna přinesl ze zbrojnice... Ptáci ve vzduchu se přišerně rozkřičeli, zvedla se prudká bouře, s ostrými blesky a rachotivým hřměním. Zbraň se vrhla na srdce Ghatotkači, zničila je a zmizela v hvězdném nočním nebi.“

„Ašvattháman udeřil svou mocnou zbraní ‚narájana‘ proti oddílům Pánduovců. Letěla vzduchem a z ní vzápětí se syčivým zvukem hadu vystřelily tisíce šípů a padaly do všech stran na bojovníky. Vasudéva přikázal svým vojákům, aby přestali bojovat a zahodili zbraň, neboť věděl, že zbraň narájana je ovládána kouzlem. Zabíjela všechny, kdo bojovali nebo bojovat hodlali, kdežto ušetřila ty, kdo zbraně odhodili.“⁹⁵

Jeden ze statečných, Bhima, nechtěl zbraň zahodit - vzápětí ho obklopilo moře plamenů. Tu vstoupil na bojiště Ardžuna a použil božskou zbraň „Baruna“. Ta oheň uhasila, ovšem až poté, kdy Bhima svou zbraň konečně odhodil.

Dnes známe takzvané „Stalinovy varhany“ („kat’uše“ - pozn. př.), ale ne střely, které by útočily jen na ozbrojené nepřátele. Jak to fungovalo.

U bohů je možných mnoho věcí a v Mahábháratě se ke slovu dostávaly dokonce i zbraně radioaktivní:

„Poslušen rozkazu odpálil Ardžuna střely se schopností zkázu odvrátit... Zbraně vylétly vysoko do vzduchu a vyšlehy z nich plameny podobné požáru, který na konci pozemského věku Zemi pohltí. Tisíce létavic padaly z nebe, zvířata ve vodách i na zemi se třásla strachy.... Země se chvěla... V té chvíli se přiblížil nejslavnější mudrc, jenž tehdy žil, světec Vjása... a naléhavě žádal stáhnout tuto strašlivou zbraň z boje. Pokud se tak nestane, zasáhne proti této zbrani Ardžuna zbraní ‚brahmašástra‘, která nikdy nemine cíl. Pokud by však k tomu došlo, postihne zemi dvanáct let sucha. Ardžuna to ví, a proto v zájmu lidstva stále ještě váhal zachránit se tímto způsobem. Ašvattháman necht’ proto neprodleně svou zbraň stáhne a zbaví se tak svého drahokamu... Ašvattháman pravil: Tato neomylná zbraň zabije všechny dosud nenarozené děti... Proto všechny děti, které přišly na svět, byly mrtvé.“

Toto není jediná pasáž z Mahábháraty naznačující výskyt smrtícího záření.

Následující citát přeložený v roce 1891 pochází z páté knihy eposu Mahábháraty:

„Zdálo se, že se slunce otáčí v kruhu. Spálená žárem té zbraně se země zachvívala horkem. Popálení sloni pobíhali divoce sem a tam... Zruřící oheň kácel stromy jako při lesním požáru... Koně i válečné vozy hořely, vše kolem bylo jedno jediné děsivé spáleniště. Tisíce vozidel byly zničeny. Pak se nad zemí rozhostilo hluboké ticho... Naskýtal se hrůzný pohled. Mrtvolky padlých byly zmrzačeny strašlivou výhní, už se ani lidem nepodobaly. Nikdy předtím jsme tak hroznou zbraň neviděli, nikdy předtím jsme o takové zbrani neslyšeli... Je jako zářící blesk, ničivý posel smrti, jenž všechny příslušníky kmenů Vrišni a And-haka proměnil v popel. Jejich spálená těla byla k nepoznání. Těm, kdo přežili, vypadaly vlasy a slezly nehty. Hrnčířské zboží bez příčiny pukalo, peří přeživších ptáků zbělelo. Zakrátko byla všechna potrava jedovatá. Blesk se sklonil k zemi a rozpadl se v jemný prach.“⁹⁶

Další informace nabízí osmá kniha Mahábháraty: Musalaparvan. Tam se dočteme, jak Curkha, jeden z bohů, odpálil směrem k trojměstí jedinou střelu, jasnější než slunce. Sloni řvali a hořeli, ptáci padali z nebe, potrava byla jedovatá, válečníci přímo nezasažení se vrhali do potoků a jezer, „neboť vše zahalil smrtící dech boží. I nenarozené děti v mateřském lůně umíraly.“

Ne, vážení skeptikové, tady je třeba přiznat barvu. To, co kronikáři před tisíciletími zapsali, nebylo výplodem žádné bujně fantazie. Bylatu zachycena dávná skutečnost. Před Hirošimou a Nagasaki za druhé světové války nemohl o tak strašných zbraních nikdo nic vědět. Nikdo nemohl tušit, že radioaktivita otráví všechnu potravu při božském záblesku jasnějším než Slunce, ani že zabije nenarozené děti v lůně matek nikdo nemohl vědět, že zbytek radioaktivity způsobí padání vlasů a slézání nehtů. Proč? Neboť vše zahalil smrtící dech boží.

Stopy těchto zbraní bohů najdeme dokonce i v sumersko-babylon-ském eposu o Gilgamešovi, v tabulce pět. „Křičelo nebe, v odpověď řvala země, zazářil blesk, vzplál oheň, dštěla smrt. Co zasáhl blesk změnilo se v popel.“ A na osmé tabulce se Gilgameš táže svého umírajícího přítele Enkidua: „Zasáhl tě jedovatý dech Nebeského?“⁹⁷

Proč by měl ve fantazii našich předků nějaký pták vydávat „jedovatý dech“, který působí smrt? Proč se měl Ašvattháman v Mahábháratě rozloučit se svým „drahokamem“, a stáhnout tak strašlivou zbraň z boje? Co se myslí oním „drahokamem“? Někjaký povelový přístroj vzniklý v dílně bohů? Tito bohové byli pěkně pokrytci, z lidského pohledu bychom je klidně mohli označit za zločince. Vybavovali své oblíbence hroznými ničivými zbraněmi a pak jen sledovali, jak se vzájemně vybíjejí. Lidé přitom hráli jen role statistů. Lidský život neměl zjevně pro bohy žádnou cenu. Bohové nakonec lidi stvořili, bohové vládli nad jejich životem a smrtí stejně, jako my vládeme nad životem a smrtí mravenců. Také čas zřejmě u těchto bohů hrál jen podřadnou úlohu. Věděli, že se lidé zase rozmnoží — jako mravenci. Nemám pro takovéto bohy naprosto žádné sympatie.

Nikdo, kdo studoval staroindickou literaturu, nepochybuje o tom, že tyto bohové používali nejrůznější typy létajících strojů schopných cestovat do vesmíru. Expert z oblasti sanskrtní profesor Kanjilal připomíná jen v Části Mahábháraty Vanaparvan jednačtyřicet míst, kde je o tom řeč. Zde aspoň nejdůležitější pasáže:

- O ty, Vasu Uparičaru, pohodlný létající stroj k tobě přijde. (Kap. 63, 11-16)
- O, ty potomku Kuruovců, onen zlý člověk přilétl na samohybném létajícím voze, jenž se může pohybovat všude a nazývá se saubha-pura. (Kap. 14, 15-22)
- Když zmizel z dohledu smrtelníkům vysoko na obloze, spatřil tisíce podivných vzdušných plavidel. (Kap. 42, 30-34)
- Vešel do oblíbeného paláce boha Indry a viděl tisíce božských létajících vozů, některé jen odstavené, jiné v pohybu. (Kap. 43, 7-12)
- Skupinky Marutů přilétaly v božských vzdušných plavidlech a Mátali mě vzal s sebou do svého létajícího vozu a ukázal mi ostatní stroje. (Kap. 168, 10-11)
- Bohové se zjevili ve vlastních létajících vozech, aby sledovali boj mezi Krpakárjou a Aržunou. Sám Indra, pán nebes, se objevil ve zvláštním létajícím objektu a s ním třiatřicet dalších božských bytostí. (Kap. 274 a 275)
- Daroval mu samohybné vzdušné vozidlo známé jako puspaka. (Kap. 207, 6-9)

V Kathásaritságaře, v jedné ze sbírek indických textů z dávných dob, je zmínka o létajícím voze, který „nikdy nemusel tankovat“ a přepravoval lidi do vzdálených zení za moře a oceány. Totéž se překvapený čtenář dočte o jiném vzdušném plavidle, které — převedeno na naše měřítka - bylo schopno urazit nonstop vzdálenost 3200 kilometrů, a o létajícím voze krále Naraváhanadatty, v němž bylo převáženo tisíc mužů v jediném letu do Kausambi. (Kap. 43, 21 a d.)

V 5. století po Kr. žil u dvora indických králů z dynastie Guptovců největší dramatik a básník Indie - Kálidása. Ve svých eposech a dramatech využíval materiál z Mahábháraty a Rámájany, mj. i v díle Rag-húvamša. S názornými podrobnostmi a s udivující vědeckou přesností popisuje autor jednotlivé etapy letu Rámy do Ajódhje. Čteme o nádherném výhledu na vlny oceánu a na pohoří pod vodou. Rámův létající vůz dosahoval různých letových výšek, někdy se proplétal mezi mraky, pak mezi ptáky; poté opět pod letem ptáků a někdy na trasách „vyhrazených bohům“. (Kap. 13, 19). Létající vůz přeletěl celou Dekánskou plošinu včetně pohoří Aljavana, jezero a řeku Gódávári, pak samotou poblíž města Agastja jako Šašabhanga a nakonec horu Citrakúta. Dál vedla trasa letu přes soutok Gangy a Jamuny, kolem města krále z Ni-šády směrem na Uttarakósale na břehu řeky Sarajú. Když létající vozidlo přistálo v Uttarakósalu, seběhl se dav lidí. Ráma následován ostatními pasažéry opustil po blyštivých schůdkách z kovu (Kap. 13, 69) plavidlo. Po setkání s místním panovníkem nastoupil Ráma se svým doprovodem opět do létajícího stroje. Trasa letu, kterou lze dnes snadno zrekonstruovat, měřila asi 2500 kilometrů.

Týž dramatik Kálidása popisuje také leteckou cestu v Indrově nebeském vozidle, které - už poněkolkáté - pilotoval Mátali. Plavidlo se se zataženými koly pohybovalo vlhkými mraky. Stoupalo do vyšších sfér, kde už nebyl dýchatelý vzduch, létalo ale i tak nízko nad hustým Pozemským porostem, že ptáci se zděšeným křikem odletali pryč. Po přistání jeden z pasažérů, Duhsantra, s údivem pozoroval, že vysunutákola při přistání nezvířila prach a vlastně se ani nedotkla země. Pilot Mátali přátelsky vysvětloval, že vznášení nad zemí je špičková technika za kterou nebeská vozidla vděčí Indrovi. Vlastnil bůh Indra zařízení které dokázalo zrušit zemskou přitažlivost?

Kálidása byl básník, který kromě dramát napsal dokonce i veselohru. Lze říci, že měl fantazii pronajatou, k básníkovi nakonec obrazotvornost patří. Ale i fantazie potřebuje podněty. Ty našel Kálidása v mnohem starších eposech — v Mahábháratě a v Rámájane. Co je vlastně Rámájana?

To slovo znamená „Rámův život“. Začátek děje se ztrácí kdesi ve staré Indii. Rámájana vypráví o jednom králi Sluneční dynastie, který žil kdysi v Ajódhji. Král měl čtyři syny od čtyř různých žen, přičemž nejstarší Ráma své bratry ve všech směrech daleko převyšoval. Proto si ho otec vybral za svého nástupce. Jistá mateřská intrika tomu však zabránila a Ráma musel zemi na čtrnáct let opustit. Ráma měl překrásnou ženu jménem Síta, kterou mu uloupil vládce Lanky (Cejlonu) Rávana. (Stejný důvod posloužil Řecku pro rozpoutání Trojské války.) Chytrý Ráma postavil most, který spojil Indii s Lankou a jež později využívala jeho vojska. Ráma si pro svou milovanou Sítu sám došel -s pomocí svých létajících vimánů. A nakonec Ráma usedl i na otcův trůn. Happy end.

Kostra příběhu je prostá, použitá technologie naproti tomu značně dramatická. V Rámájane jsou zapojeny dva typy létajících strojů: vimány a ráthy. První z nich se pohybovaly mimořádně rychle, byly vpředu zašpičatělé a měly uvnitř několik luxusních prostor. Jejich okna byla dokonce posázena perlami a všechny místnosti byly vystlány koberci. Většina vimánů, o nichž se zmiňuje Rámájana, přepravovala vždy dvanáct cestujících. Let mezi Lankou a Vasisthasrámou je vylíčen do všech podrobností. Vzdálenost odpovídá dnešním 2880 kilometrům, které se komfortním vimánům podařilo zvládnout během několika hodin. Na rozdíl od Mahábháraty pilotovali v Rámájane tyto neobyčejné létající stroje většinou lidé, a to zkušení vojevůdci nebo králové. Přičemž se neustále připomíná, že technologie a konstrukce vimánů pocházely od bohů. Lide nevyzněli nic. Existují také jednoznačné rozdíly mezi lidmi, kteří směli řídit vimány, a bohy v jejich fenomenálních nebeských městech.

Ostatně - co tady vlastně bohové původně chtěli? Údajně přišli na Zemi už v pradávnych dobách, aby studovali lidstvo. Krásné studium při ničivých válkách, které zosnovali! Ještě předtím tu měli být bohové proto, aby stvořili lidi, což se jim zjevně příliš nepodařilo, jinak by své výtvoři nemuseli později zase zabýjet.

Pro skeptické indology, ale i pro zaujaté laiky, kteří by si to chtěli zkontrolovat, uvádím několik letových scén z Rámájany:

- Spolu s Kharou usedl do létajícího vozu ozdobeného skvosty. Ten spustil hluk podobný hromu z mraků. (Kap. 3, 35, 6-7)
- Ty si jdi, kam chceš, já odletím se Sítou na Lanku... S tím nastoupili Rávana a Marica do vzdušného plavidla podobného paláci. (Kap. 3, 42, 7-9)

- Myslíš, ty ničemo, že zbohatneš, zmocníš-li se mého létajícího vozu? (Kap. 3,30, 12)

- Létající vůz mající rychlost myšlenky se opět objevil na Lance. (Kap. 4, 48, 25-37)

- Toto je skvělé plavidlo zvané puspaka, jež září jako slunce. (Kap. 4, 212,10-30)

- Létající objekt... se s rachotem zvedl do vzduchu. (Kap. 4, 123, 1)

- Všechny dámy v harému opičích krále ukončily rychle vyzdobu a nastoupily do nebeského vozu. (Kap. 4, 123, 1-55)

Rámcový příběh už jsem načrtl. V části „Ráma a Síta“ se vypráví, jak zloduch Rávana unáší sladkou Sítu ve „vzdušném voze podobném slunci“. Trasa letu vede přes údolí, vysoké hory a husté lesy. Volání o pomoc ani modlitby unášené Sítu nedokáží únosce přimět k návratu. Když se Ráma o únosu doví, vydá strohý vojenský rozkaz: „Okamžitě předjedte se vzdušným vozem!“

Mezitím zlosyn Rávana už přelétává oceán směrem k Lance. Ale Rámův létající vůz je rychlejší. Dohání Rávana a vyzývá ho ke vzdušnému souboji. „Nebeským šípem“ sestřeluje Ráma únoscův vehikl, a ten se zřítí do oceánu. Síta je zachráněna a nastoupí do nebeského vozu svého manžela, který se s mocným zahřměním vyznese do mraků.

Ráma, hrdina Rámájany, měl bystré spojence. Jeden z těchto nadaných kamarádů byl opičí král se svým ministrem Hanumánem. Opičí král se mohl dle libosti proměnit v obra nebo v trpaslíka. Navíc to byl velice odvážný pilot. Když odstartoval z horského hřebene, lámaly se vrcholky hor, vyvracely se mohutné stromy a duněly hory. Ptáci a zvěř zděšeně zalézali hluboko do úkrytů. Někdy tento šíleně odvážný pilot startoval i z města. V tu chvíli se vylévaly rybníky a „s ohnivým chvostem se vimána vznese nad střechy a způsobil obrovské požáry, takže stavby a všechny věže se zbořily a zahrady byly zpuštěny."

Vskutku strašný létající stroj. Jenže pocházel koneckonců ze zbrojnice bohů a těm byla zničená lidská obydli v podstatě šumafuk. A když se v indických textech dočítám, že létající vůz způsobil ničivé požáry zpuštěl zahrady a zbořil věže, musím myslet na Kabra Negest, na knihu etiopských králů." Tam Baina-lehem, jeden ze synů krále Ša-lamouna, na cestě z Jeruzaléma do Etiopie přelétal v nebeském voze Egypt. Egyptané si stěžovali, že létající vůz pobořil sochy bohů a obelisky („...tím, že letěl ve voze jako anděl a byli rychlejší než orlové na nebi").

Dnešní (méně posvátné) indické texty, vědy, obsahují popisy a líčení, které lze pochopit až v dnešní době. Nacházím v tom určitou logiku. Nebešťané, ti sebejistí, domýšliví bohové, věděli, že lidé z jejich techniky ve své době nemohou nic pochopit. To dnes u etnologicky přijatého pojmu „cargo-kult" není jinak (více o tom viz v poznámce 9). Pro tehdejší lidi se nebeská technologie jevila jako cosi z říše kouzel, magie. Prostě božská. Ale vzdělání lidé o tom informovat mohli a měli. Je za tím systém. Jen díky ústnímu podání z oněch bájných Časů se lidé budoucnosti - my! - dovídají, co se tehdy dělo. A teprve toto poznání v nás, lidech budoucnosti, vyvolává nové otázky, které bychom bez oněch starých textů nikdy nepoložili. Když jsem v roce 1968 ve své knize „Vzpomínky na budoucnost" nadhodil provokativní otázku, zda nás snad naši předkové před tisíciletími z kosmu nenavštívili, neptal jsem se z čiré fantazie nebo jen tak nazdařbůh. Byly tu jisté indicie, které mě k tomu vedly. Ale teprve po této otázce, zda jsme už kdysi neměli návštěvu z vesmíru, bylo možno klást otázky další. Mimosměšťané? Existují vůbec? Jak vypadají? Proč by nás měli navštívit? Proč zrovna nás? Proč zrovna teď? S jakou technikou? Jak překlenuli vzdálenost světelných let? Odkud vůbec věděli o naší existenci? Proč udělali, co udělali? Jaká byla jejich motivace? Zanechali nějaké důkazy? Přijdou případně zase? Pokud ano, kdy? Jak se zachováme? Atd., atd. Celý tento katalog otázek je možný teprve po otázce, zda naši předkové přivítali v minulosti návštěvu z vesmíru. Předtím tato základní otázka neexistovala - a tím ani otázky dodatečné. Přesně tam tuším systém. Jakési útržkovité informace, aby lidé budoucnosti byli donuceni klást správné otázky a nakonec dospěli ke správným odpovědím.

Přítom nehraje roli, zda lidé tenkrát chápali, co vidí a co prožívají, ani jak mystickým či zmateným způsobem své zážitky zaznamenávali. Pouze obsah, lhotejno v jakém „obalu", musel lidí v budoucnosti zarážet. A přesně to nastalo. Kalkulace vyšla, vy tam nahoře! Ve Rgvédu například jsou popsány technologie, ale i vyjádřeny filozofické myšlenky, které se v tehdejších dobách nedaly nikam zařadit. Alespoň několik příkladů:

„Všichni, kdo z tohoto světa vycestují, putují nejprve většinou k Měsíci... Měsíc je branou k nebeskému světu, a kdo mu na jeho otázky dokáže odpovědět, toho pustí dál." (Rgvéd 1, Adhjána)100

Měsíc je přirozeně výchozí základnou pro meziplanetární a mezihvězdné lety. Pro nepatrnou přitažlivou sílu mohou z Měsíce startovat kosmické lodě značné velikosti. Anebo je lze na oběžné dráze Měsíce smontovat stavebnicovým systémem, což je tam snazší než na oběžné dráze Země. Stavební prvky je samozřejmě nutno nejprve dopravit ze Země na Měsíc, ale z měsíčního povrchu nebo orbity jsou starty k sestavované mateřské lodi v porovnání se starty ze Země směšně jednoduché. Jenže to před tisíciletími nemohl nikdo z lidí vědět.

„Vesmír je větší než žár ohně, neboť ve vesmíru je obojí, Slunce i Měsíc, i blesky, souhvězdí a oheň. Prostřednictvím vesmíru se volá, slyší a odpovídá; člověk se rodí ve vesmíru a rodí se pro vesmír, vesmír musíš ctít. Kdo ctí vesmír, dosáhne dalekých vesmírných říší, plných světla a také neomezených, s možností dalšího vykročení, a kam až se vesmír rozpiná, tam smí dle libosti prodlévat." (Rgvéd 7)1

Všechno souhlasí. Teď už jde jen o to vyfiltrovat z toho původní smysl. Věty jako „kdo ctí vesmír, dosáhne dalekých vesmírných říší. Lze přeložit i jako: „Kdo provádí výzkum vesmíru, ten dosáhne dalekých vesmírných říší..." Od indologa profesora Kanjilala v Kalkatě jsem se dověděl, že v sanskritu znamená kmen slova „ctít" a „provádět" totéž. Neboť člověk provádí i své uctívání. A že se rodí ve vesmíru a pro vesmír, je pro každého astronauta známá věc. Budeme stavět generační vesmírné lodě, na jejich palubách budeme žít, milovat, rodit i umírat. Jenže: Před tisíciletími to nikdo nemohl vědět.

Když čtu v Mahábháratě, jak Indra, nejvyšší z bohů, vysvětluje Ar-džunovi, že čas je sémě univerza, pak mi to v hlavě zazvoní - jiným zřejmě ne. Zeptejte se některého z moderních astrofyziků, kdy nebo jak vznikl čas: Čas vznikl současně s vesmírem. Je sémě univerza. Když čtu, že Ar-džunovi se dostalo v nebeském městě zaučení do hry hudebních nástrojů, vyhrazených pouze nebešťanům a ve světě lidí se nevyskytujících, mám chuť skákat. Proč? Protože tady (stejně jako jinde) se mluví o jasném rozdílu mezi nebešťany a námi lidmi. Nebyl to žádný „eintopf".

Když pročítám pasáž o tom, že „pilotován Mátalim a náhle ozářiv oblohu ohnivými plameny bez kpuře" anebo „jako svítící meteor v mracích", mám pocit, že všude kvetou růže. Proč? Mátali je v různých pasážích uváděn explicitně jako vozataj či pilot Indrových nebeských vozů. Lidé hledící vzhůru rozeznávají ohnivě jazyky za létajícím objektem a žasnou, že tento oheň nevytváří dým, a srovnávají tu věc s meteorem. Meteor je koneckonců objekt na obloze, který nemá chvost (z pohledu lidí). Kosmická loď boha Indry se srovnává se svítícím meteorem, plivajícím ohnivě jazyky bez kpuře. Co vlastně chceme víc?

Když čtu o nějaké strašlivé zbrani, jakou lidstvo do té doby nikdy nespatriilo, o zbrani, která všechnu potravu učiní jedovatou, a dokonce i dosud nenarozené děti zabíjí v lůně matek, pak jako občan světa 21. století vím, co se tím myslí. Pouze lidé před tisíciletími to vědět nemohli. Další otázky?

Jsme dnes zmateni a toto zmatení je důsledkem tisícileté indoktrinace ze strany různých náboženství. Každému pozemskému červu se sugerovalo, že se má vždy a všude cítit obklopen Bohem a že i v nejskrytějším místě ho Bůh pozoruje. To vyžaduje božského ducha, který je údajně všudypřítomný. Jen božský duch může proniknout vším a každým. Vesmír je Bůh - panteismus, nauka o všudypřítomnosti Boha, dominuje ve všech nábožensko-filozofických teoriích, v nichž Bůh a svět jedno jsou. Ve smyslu tohoto učení musí být Bůh neosobní. Toto pojetí označil velký německý filozof Arthur Schopenhauer (1788— 1860) jako „zdvořilý ateismus". Dokonce i v křesťanství, které Syna Božího prezentuje jako člověka, vězí jistá dávka panteismu, jinak by ani Bůh-Kristus nemohl být všudypřítomný. Bůh musí být duch. Všudypřítomný, všemocný a vševedoucí disponuje omnipotentní schopností, která mu umožňuje vědět předem, co se kde stane. Když takto stojí nade vším, jsou mu lidské starosti cizí. Jako Bůh-Duch nepotřebuje žádná objektivní a viditelná vozidla, aby se mohl pohybovat od jednoho místa k druhému: Duch je všude. No právě: ONO.

At' ve Starém zákoně nebo ve staroindickém náboženství, Bůh nebo bohové, kteří se tam projevovali, používali dopravní prostředky, nebyli bez chyb, používali strašlivé zbraně, likvidovali nevinné děti a dávali při sporech přednost jedné či druhé straně. Co z toho logicky vyplývá? At' už si s lidmi pohrával kdokoli, Bůh to nebyl.

Ve staroindických pramenech se uvádějí kovové slitiny použité při stavbě božských vozidel a kapaliny sloužící jako pohonné hmoty, mezi nimi i rtuť. Co to vlastně je?

Rtuť má charakter ušlechtilého kovu, v čistém stavu je velice stabilní. Tato stříbřitá substance tuhne při teplotě - 38,83 stupňů Celsia v krystalickou hmotu lehčí než olovo. Při 357 stupních Celsia začíná vřít. Ovšem už i při nižších teplotách se tiše vypařuje a přitom se uvolňují rtuťové páry, které jsou velice jedovaté. Tento zvláštní kov rozpouští většinu ostatních kovů, mezi nimi i zlato, stříbro, měď, olovo a dokonce platinu - ovšem až při vyšších teplotách. Kupodivu však nerozpouští železo, nikl, křemík ani mangan. Jak lze rtuť uchovávat, když rozpouští dokonce i zlato? Funguje to pouze v nádobách ze skla, železa nebo kameniny se skelnou glazurou, např. ve džbáněch. A odkud se rtuť bere? Získává se snadno z rud, neboť k tomu, aby se z nich rtuť uvolnila, stačí jen pára nebo ocet. Ve starověku se rtuť připisovala planetě Merkur. Mnoho národů rtuť zpracovávalo. (Řek Aristoteles - 384 př. Kr. - ji označuje jako „tekuté stříbro“ a Theofrastos - 315 př. Kr. - dokonce popisuje způsob získávání tohoto kovu.) Rtuť a rtuťové páry vytvářejí nejrůznější sloučeniny využívané v mnoha průmyslových oborech.

Podle údajů ve staroindických textech se rtuť používalo jako paliva pro vimány, které se přepravovalo buď v nádrži ze železa, ve džbánu z kameniny, anebo v nádobě vyrobené ze slídy.

Vždycky mě ohromí skutečnosti, na něž archeologové někde narazí a které nejsou schopni nijak zařadit. V hrobce čínského císaře Čchin Š'chuan-ťiho, jehož osobní data jsou sporná, byla nalezena rtuť. A jak! V březnu 1974 narazili rolníci při vrtání studní v blízkosti lokality Ling-tong v provincii Šan-hsi na mohylu, v níž bylo později objeveno asi 7000 hliněných císařových vojáků, seřazených do pochodových útvarů. (Poznámka na okraj: Oněch 7000 figur naznačuje průmyslovou výrobu.) Vodotěsně odizolovány vrstvami jílu se postupně objevovaly řeky jako Jang'c-tiang, Chuang-che a moře - všechny ze rtuť. A nad nimi nádherná obloha s mnoha nebeskými tělesy. Velká množství rtuť v hrobce mystického čínského císaře, jedinečný objev? Ne: ve vzdálenosti 25 000 kilometrů vzdušnou čarou odtud, ve Střední Americe, zaznamenali ještě mnohem překvapivější nálezy rtuť.

Copán v dnešním Hondurasu je považován za „Paříž světa Mayů“. Se svými pyramidami a chrámy působí Copán přímo giganticky. Význam záhadných soch a takzvaných „antropomorfních výjevů“ není vyjasněn. Město Copán kontrolovalo kdysi významná naleziště jadeitu. Pro Maye byl jade důležitější než zlato. V Copánu je i známé „hieroglyfické schodiště“, kde je na padesáti šesti stupních do kamene vytesán seznam králů. Shodou okolností se tak stalo na podnět krále jménem Butz'Yip, což údajně znamená „kouř je jeho síla“. Jaký kouř?

Ricardo Agurcia, ředitel projektu vykopávek v Copánu, objevil v roce 1992 podzemní chrám. Nadzemní část se nazývá „chrám 16“, podzemní „Rosalia“. Rosalia je přirozeně starší než chrám 16, který byl vybudován nad Rosalií. „Vydeme z nízkého tunelu a stojíme náhle před obrovskou zdí: dvanáct metrů vysokou čelní stěnou starého chrámu, zářivě modrou, červenou a okrovou,“ napsal jeden z členů týmu Nikolai Grube. Na této barevné chrámové zdi byly zavěšeny masky božských i lidských tváří a také „více než dva metry velká maska nejvyššího ptačího boha s mnoha skvěle zachovanými ornamenty“. 102 Odtud vedla šachta ještě hlouběji dolů po schodišti s mayskými hieroglyfy, které dokonce i nejlepší specialisté (L. Schele a N. Grube) nedokázali rozluštit. Teprve později, za pomoci počítače, luštitelé dospěli k závěru, že chrám byl zasvěcen králem nazývaným „Měsíční jaguár“. Nakonec se odborníkům podařilo odhalit podzemí Rosalie a tam se domnívali, že narazili na hrob zakladatele dynastie Yax K'uk'Mo.

Avšak žádný z archeologů nemohl do hrobky vstoupit: Byla až po okraj naplněna vysoce jedovatou rtuťí!! Už vám to dochází?

Mezitím údajně do hrobky vstoupil odborník v ochranném obleku. Přitom se zjistilo, že v hrobě neleží zakladatel dynastie, nýbrž žena. O něco hlouběji byla další komora. Šachtou bylo údajně vidět hrob muže s „cennými dary zemědělnímu“. 102 O jak cenné dary šlo, o tom odborný svět mlčí - jako vždy, začne-li to být nepochopitelné nebo dokonce tajemné.

Ostatně: Turisté mohou v novém muzeu v Copánu obdivovat perfektní kopii Rosalie s jejími hrůzostrašnými maskami. Při pohledu na ni má člověk pocit, že se ocitl ve staré Indii, ale to se ve Střední Americe stává často. Stačí srovnat jen ornamentiku nebo zobrazená gesta soch a soch tam i zde, anebo chrámové pyramidy ve Střední Americe s pyramidami v Indii. Jakže to líčí sbírka indických textů Kathāsarisā-gara z dávných dob? „Vzdušné vozidlo nemuselo nikdy tankovat a přepravovalo lidi do vzdálených zemí za oceány.“

Naším archeologům chybí fantazie - protože žádnou mít nesmějí. Archeologie je skrz naskrz konzervativní výzkumný obor, provozovaný vtipnými lidmi se smyslem pro humor a většinou poctivými vědci. Nevyhnutelně museli při studiích na vysoké škole biflovat stejnou jednotnou kaši, strnule orientovanou evolučním principem. Vše se vyvíjelo pomalu, postupně jedno po druhém. Odborník na Střední Ameriku neví nic o indických mýtech, ani se o ně nezajímá. Specialista na Egypt má sotva povědomí o fenomenálních předhistorických stavbách v peruánské vysočině. Indolog nikdy nestudoval Starý zákon, neví nic o technických popisech kosmické lodi v Knize proroka Ezechiela. Kdyby o tom věděl, zřejmě by objevil souvislosti. Jenže pozor! To se nesmí, neboli patří k dogmatům této starověké vědy, že před tisíciletími žádné spojení mezi jednotlivými kontinenty neexistovalo.

Mimozemšťané? Reální bohové před mnoha tisíci lety? Nemožné! Sem s rouchem kajčičníka! Expert, který má ještě zbytek svobodné kombinační schopnosti, se bude chránit diskuse s kolegy-odborníky o nálezech nezapadajících do celkového obrazu, neřku-li že by o tom psal. Byl by okamžitě vystaven posměchu. Co nesmí být, to být nemůže. Proto není divu, že vysoce zajímavé objevy padají pod stůl a veřejnosti se vůbec nepředloží. A ještě hůř: Ani odborný svět se o záhadných nálezech nic nedovídá.

Totéž platí pro naše média. Než se nějaký novinář dopracuje na místo kulturního redaktora nebo dokonce do funkce šéfredaktora, musí prokázat odborné znalosti a serióznost. Obojí vychází z oné staré jednotné kaše. Stejně tak archeolog s objevem, který se nevejde do žádného schématu, nemůže vystoupit na veřejnosti, nemůže ani seriózní novinář přinést skutečně senzační zprávu, aniž se předtím nepojistí u odborníků. Jenže přesně to oni nedělají - viz výše. Při tomto dobře fungujícím systému nikoho neudiví, setrvává-li společnost u předčerejších znalostí, a navíc se jí ještě i sugeruje, že současné vědění je vrcholem všech znalostí.

Já jsem ovšem jedním z těch, kdo se tu a tam od odborníků dozvědí něco neobyčejného. Samozřejmě vždy pod rouškou tajemství— a čest velí dohodu o mlčenlivosti dodržet. Týká se to i mne. Nehodlám prozradit nikoho z těchto důvěrných přátel a vydat ho tak na nůž jehokolegům. Navíc bych tím zničil mezilidský vztah a tok informací by vyschl. Co lze dělat proti tomuto začarovanému kruhu? Pomáhám si tím, že se osoby, která mi něco svěčila, ptám, zda mohu tu či onu informaci předat dál. Někdy se to podaří, ale vždy s prosbou neuvádět žádná jména. Toto své nepsané pravidlo tedy dodržuji s dobrým i s nedobрым pocitem. Dobrý pocit je, že

jsem svého informátora neblamoval; špatný pocit je, že zadržuji cenné informace. Co má přednost? U mne dané slovo. V mediální oblasti je toto přednostní právo chráněno zákonem. Žádného novináře nelze přinutit, aby jmenovitě uvedl svého informátora.

K této situaci v kleštích, do níž se dostává každý, kdo dělá to, co dělám já, se přidružuje problém vlastní věrohodnosti. Jsem zvyklý uvádět přesně zdroje svých informací, aby je bylo možno kontrolovat. Nechci apelovat na víru, protože víra je doménou náboženství. Když tedy v další části práce jen něco prozradím, aniž to smím doložit, nezbyvá čtenáři nic jiného než mi to uvěřit — nebo ne.

V Copánu byl objeven nejstarší hrob s obsahem rtuti. Víím, že podobné nálezy byly zaznamenány i jinde v zemi Mayů, např. v Tikalu a v Palenque. Rtuť, podle starých Indů, sloužila jako palivo, a rtuťové páry, jak vííme dnes, jsou vysoce toxické. Proč tolik nejvyšších mayských kněží mívá na tváři masky? V Indii dokonce masky s hadicemi, podobné našim maskám plynovým? Rtuť, jak se dovídáme ze staroindických textů, se převážela mimo jiné v nádobách ze slídy. Jak to, že se ve Střední Americe jak u Mayů, tak i u obyvatel Teotihuacánu na náhorní planině v Mexiku našly podzemní slídové komory? Dokonce i když v těchto prostorách žádná rtuť objevena nebyla - přičemž si nejsem jist, zda přitom archeologové trochu nešvindovali — mnoho to neznámá. Není-li slídová komora utěsněna, v průběhu tisíciletí se rtuť mohla vypařit. Což by mimochodem vysvětlovalo podivné případy úmrtí velekněží a panovníků - kteří „věděli“. Co je vlastně slída?

Slída je minerál vznikající v průběhu milionů let v horninách. Zula - rula - slída. Skládá se ze silikonových, hliníkových a kyslíkových iontů. Slídu lze „listovat“ jako stránky v knize a může nabývat různých barev. Tenké vrstvy slídy se odedávna používají jako okénka u vysokých pecí, protože slída je žáruvzdorná. Se slídou se setkáme i v elektroprůmyslu a při stavbě antén, neboť slída má vlastnosti extrémního elektrického izolátoru. Je dokonce i odolná vůči kyselinám, přinejmenším vůči všem kyselinám organickým.

Ve starých hrobkách severoamerických knížat - pohrdavě nazývaných náčelníky — byla nalezena slída. Věděli tehdejší lidé o multifunkčních vlastnostech tohoto minerálu? A odkud pocházel? Už před dvaceti lety byla v Teotihuacánu, onom gigantickém areálu na okraji města Mexico-City, objevena podzemní slídová komora. (Už jsem o tom svého času psal. Viz poznámku 103.) V prvních letech po jejím objevení příslušné ředitelství pro archeologii a antropologii v Mexiku tento náález přísně utajovalo. Proč? Nikdo to nemůže popít: Poté, co jsem tuto věc v roce 1984 zveřejnil, se tajemství začalo drolit a v posledních třech letech už smějí, pokud se nedají odbyť, strop slídové komory obdivovat turisté. Hlídač nadzvedne kovovou krycí desku, která je od chvíle objevu zajištěna visacími zámky: Může mi nějaký archeolog uvést přesvědčivý důvod pro toto tajnostkářství? Obvykle se v takových případech mluví o „ochraně“. Něco je nutno před hloupou veřejností chránit. Sorry! Jenže slída nerezaví, je nezničitelná a ani blesk či kyseliny vznikající například odumíráním rostlin jí neublíží.

Důvěřivý turista si teď, kdy už je tajemství prozrazeno, řekne, že příslušný úřad nyní hraje s otevřenými kartami! Ani náhodou! Do Sluneční pyramidy v Teotihuacánu vede tunel - turistům zakázaný. Uprostřed podzemí pod pyramidou je několik prostor — zakázaných turistům i badatelům. Nikdy se nikdo nedověděl, co se vlastně v těchto prostorách našlo. Byl bych rád viděl všechno, nejen těch pár povolených předmětů. A co se veřejnost už vůbec nedoví — víím já ze spolehlivého zdroje: Z jedné z těchto podzemních místností vybíhá roura izolovaná slídou. Někam. Bylo by záhodno její směr sledovat, aby se zjistilo, kam vede a co tam je. Zatím se mi ještě nedoneslo, zda se tak tajně práce jen už nestalo.

Na jaře roku 2001 objevili američtí archeologové na hoře Nabta — 1350 kilometrů jižně od Káhiry - dva hroby s prehistorickými kostrami. Oba hroby byly nejen vyzdobeny malbami a vyobrazeními bohyně Hathór, ale i důkladně izolovány slídou. Protože v oné oblasti se slída nevyskytuje, musela být dovezena ze súdánských hor. K čemu a kým? Čtyři tisíce let před Kristem?

Tajnostkářství přímo volá do nebe. A co mě přitom nejvíc dopaluje, je pokrytectví příslušných míst, která se pokaždé chovají tak, jako by o žádné utajování nešlo. Ovšemže jde! Asi před osmi lety objevil německý inženýr Rudolf Gantenbrink uvnitř Cheopsovy pyramidy šachtu 20 krát 20 centimetrů širokou a víc než 60 metrů dlouhou. Na konci šachty byla dvířka s měděným kováním. I o tom už jsem informoval. Nechybějí ani peníze, ani technika, které by umožnily dvířka před očima světové veřejnosti otevřít. Jenže - co se děje? Zase se všechno utajuje. Správa starověkých památek v Káhiře brání otevření šachty neuvěřitelně chabými argumenty. A kdyby k otevření už tajně došlo ztratili příslušní archeologové sebemenší nárok na věrohodnost. Sedí ve své věži ze slonoviny a pobouřeně prohlašují, že veřejnost jim laskavě musí uvěřit. Nedokáží pochopit, že veřejnost už je kritická a skeptická - v minulých desetiletích zažila už nejednu politickou i vědeckou dezinformaci.

A když už takhle zgruntu uklízím - ještě pár vět k současným dezinformacím: Po uveřejnění mé knihy Chariots of the Gods (Vzpomínky na budoucnost) byla v USA založena nová organizace s cílem jednou provždy odhalit „nesmysly“ a la Däniken a Uri Geller a informovat veřejnost pravdivě a věcně. CSICOP (Committee for Scientific Investigation of Claims of the Paranormal) se nazývá tento americký spolek (v podstatě organizace skeptiků). Samozřejmě má každý skeptik a kritik možnost vyjádřit svobodně a hlasitě svůj opačný názor, a chce-li, může být i pobouřen. Ale nechť přitom laskavě nezastírá pravý stav věcí! Přesně to se však často děje jménem CSICOP. Robert Wilson, autor podrobného díla o CSICOP, v předmluvě říká:

„Termínem ‚nová inkvizice‘ chci označit určité zakořeněné metody potlačování a zastrasování, které se v dnešní vědecké praxi stále více zabydlují.“ 104

Jak to probíhá? Shromáždíme kolem sebe několik vědců, kteří jsou pochopitelně přesvědčeni, že už žádné poučení nemají zapotřebí, a přesně vědí, co je, a co není možné. S tímto dobrým jménem pak začneme vydávat časopis - v případě CSICOP je to The Sceptical Inquirer. Dalším krokem je, že televizní tvůrci, kteří se spoléhají na dobré jméno zmíněných vědců, dají dohromady televizní seriál. V anglicky mluvícím světě je to Horizon vyráběný BBC. Protože jak BBC, tak i uvedení učenci mají dobré jméno, začne se seriál Horizon brzy vysílat po celém světě. No a? Co je na tom špatné? Vypouštěním toho či onoho, pomocí škrtů, rozhovorů vytržených ze souvislosti, podsouváním názorů a cílevědomou manipulací se divákovi podává zdánlivě objektivní a pravdivý obraz - zatímco skutečnost je zcela jiná. Naposledy se tak stalo v říjnu a v listopadu roku 1999. Tehdy vydali dva Britové Robert Bauval a Adrian Gilbert knihu s názvem Tajemství Orionu a referovali o tom dokonce v jednom televizním dokumentu. Ve spolupráci s egyptology a astronomy oba autoři dokázali, že velké pyramidy v Gize jsou orientovány podle souhvězdí Orionu, a musí tedy být podstatně starší, než hlásá současná archeologie. Program Horizon stanice BBC tento názor roztrhal na kusy, zfalšoval závěry Roberta Bauvala, zkrasil obraz Orionu a astronoma, který provedl rozhodující výpočty pro novou teorii, nepustil vůbec ke slovu. Ve jménu vědecké pravdy! Skvělá osvěta! Někteří z oněch dobrých vědců, kteří pro CSICOP pracují, zřejmě ani nevědí, kdo za kulisami této organizace tahá za nitky.

Dnes každý gymnazista ví, co je test DNA, že jím lze osvědčit zločince a zjistit pokrevní příbuzenství. Japonští experti chtěli test DNA provést u několika mumií; mj. se mělo objasnit, zda byl otec Tutanchá-mona královské krve. Supreme Council of Antiquities v Káhiře (Nejvyšší rada správy starověkých památek) testy prostě zakázala. Profesor dr. Zahi Havas, šéf této správy památek, vysvětlil

zpravodajské agentuře Associated Press proč: „Výsledky výzkumů by mohly posloužit k tomu, že by se egyptské dějiny musely přepsat.“ A ještě dodal: „Existují lidé, kteří by chtěli historii Egypta změnit.“ A jiní, kteří chtějí zabránit, aby se tak stalo.

U staroindických textů otázka věrohodnosti neexistuje. Nikdo těm textům nemusí věřit, neboť tady mluví obsah za sebe. A ten se nějakou víru nestará. Výpověď sama, třeba v mytologickém obalu, stačí. Staří Indové prostě nemohli nic vědět o tehdy používaných strašlivých zbrojních systémech, tím méně o vimánech různých typů, o vesmírných městech nemluvě. Ve staroindických textech přesto existují - ať se nám to líbí, nebo ne.

Od padesátých let minulého století začali indičtí učenci - někdy i mudrci nebo mistři (Svámi) - posuzovat staroindické písemnictví moderníma očima. Existují texty s náboženským náterem, například ty, které se týkají Kršny a jeho hnutí. To nemění nic na jejich obsahu, neboť stáří textu je zaručené. Následující příběh, který tu v těchto souvislostech uvádím, pochází z desátého zpěvu Srimad-Bhagavatam:

Je to příběh o průběhu bitvy mezi dynastií Jaduovců a démonem jménem Salva, kterému se podařilo získat zázračné nebeské letadlo zvané saubha. Salva se obrátil na boha Sivu, aby od něho získal dodatečnou sílu proti Kršnovi, kterého nenáviděl a jehož chtěl zabít. Požádal tedy Sivu o vzdušné vozidlo, které mělo být tak mohutné a pevné, aby je nedokázal zničit žádný polobůh, démon, člověk, gándharva nebo nága, ba ani rákšasa. K tomu si přál, aby toto kosmické město dokázalo letět kamkoli. Šiva souhlasil a za pomoci konstruktéra jménem Maya - o němž je ve stejné funkci zmínka i v eposech a puránách — vznikl hrůzu nahánějící velmi stabilní létající útvar, který nikdo nedokázal zničit. Byl velký jako město a schopný létat tak vysoko a tak rychle, že bylo prakticky nemožné jej zahlédnout. Jakmile Salva toto skvělé vozidlo převzal, odletěl ihned do Dvářaky, aby zničil toto sídlo Jadů, které tak nesmírně nenáviděl. Než Salva na město Dvářaká zaútočil ze vzduchu, dal je obklíčit obrovskou armádou pěšáků. Strategicky nejdůležitější body města, ale i všechny obydlené části pak napadl. Mělo to svůj důvod. Salva by byl mohl město zničit ze vzduchu, ale ještě předtím si v něm chtěl vybrat určité lidi. Kromě toho byla v podzemí města instalována protiletadlová obranná zařízení, která bylo nutno vyřadit z provozu. Po úspěchu pozemních vojsk bombardoval Salva město blesky, balvany, jedovatými hady a dalšími nebezpečnými zbraněmi. Podařilo se mu vyvolat i orkán, tak silný, že město Dvářaká se náhle ocitlo ve tmě, protože zviřený prach zcela zatemnil nebe.

Tu se shromáždili všichni velcí hrdinové Dvářaky a rozhodli se k protiútok. Jejich vůdcem byl Pradžumna, jenž rovněž disponoval zázračnými zbraněmi. Ihned začal čelit mystickému kouzlu Salvova obřího létacího stroje. Pradžumna a jeho hrdinové zasazovali silám protivníka drtivé rány a způsobili mu strašné ztráty. Byly zničeny tisíce bojových vozů a zabity tisíce slonů. Ale bylo tu stále ještě děsivé létající město, odkud Salva své útoky vedl. Toto plavidlo bylo tak tajemné, že vznikl mnohdy dojem, že po obloze létá letadel mnoho, a jindy zas, že tam vůbec žádné není. Někdy je bylo vidět, pak zase bylo neviditelné. Válečníky dynastie Jaduovců to velice mátló, protože podivné vzdušné plavidlo viděli pokaždé na jiném místě. Někdy se zdálo, že sedí na zemi, pak se náhle opět zjevilo na obloze, poté se na chvíli zastavilo nad vrcholem hory, aby se vzápětí objevilo na vodní hladině. Toto záhadné plavidlo se pohybovalo po obloze jako světluška ve větru a vždycky jen kratičce setrvalo na jednom místě. Navzdory jeho manévrování se bojovníci dynastie Jaduovců na vozidlo vrhali, jakmile je někde zahlédli. Šípové válečníků zářily jako slunce a byly nebezpečné jako jazyky hadů.

Bitva trvala dvacet sedm dní. Kršna, nejvyšší bůh, který přijal lidskou podobu, byl právě u jistého krále. Tam se dověděl o bitvě a okamžitě se domyslel, že ho chtěl Salva zabít. Svým vlastním nebeským plavidlem letěl Kršna k městu Dvářaká a uviděl způsobenou katastrofu. Ihned se obrátil na svého vozataje Daruku a přikázal: „Dovez mě rychle k Salvovi. Je sice velice silný a záhadný, ale nemusíš se ho vůbec bát.“ Kršnovův válečný vůz měl vlajku s obrazem Garudy. Salva upozoroval, že se Kršna blíží, a vypálil proti němu mocnou střelu, která se zaduněním prolétla vzduchem. Zazářila tak oslnivě, že osvětlila cele nebe. Ale Kršna vypálil proti ní svou střelu a ta Salvův náboj roztránila na tisíc kusů. Poté zasypal Salvovo nebeské město skutečnou záplavou ohnivých šípů, které i za jasného dne zalily celé nebe světlým deštěm-

Salva se však ještě nechtěl vzdát a začal na oblohu promítat různé iluze. Ale Kršna jeho taktiku prohlédl. Nedal se zmást Salvovými triky, zaměřil jeho nebeský útvar a vypálil proti němu několik ohnivých střel. Salvova bojovnost připomínala odhodlanost letců, kteří se střemhlav vrhají proti nepříteli. Kršna vystřelil bezpočet šípů tak neuvěřitelné síly, že Salvova výzbroj byla rozmetána a jeho drahokamy posázené přilba se rozletěla na tisíce kousků. Mohutným úderem pak Kršna rozdrtil Salvovo kouzelné vzdušné plavidlo, které se v troskách zřítilo do moře. Salvovi se ještě podařilo přistát na pevnině, než jeho vozidlo narazilo na hladinu moře. Ani to jej však nemohlo zachránit. Kršna vmžiku pozvedl své zázračné ohnivé kolo zářící jako oslnivý sluneční kotouč. V tu chvíli se Kršna podobal rudému slunci vycházejícímu nad horou. Vzápětí ohnivé kolo useklo Salvovi hlavu, která i s náušnicemi a zbytkem přilby dopadla k zemi. Salvovi vojáci spustili nářek pronikající až do morku kostí. Tu se objevili polobozi ve svých létajících vozech a zasypali bojiště květinami z různých nebeských planet. O něco později navštívil Kršna planetu Sutala a tamní panovník „propadl oceánu radosti“.

Je to strašidelné. Popisují se tu paprskomety, iluzivní zbraně, rakety proti raketám i zbraně klimatické a také vesmírné útvary, jež během krátké doby dokáží měnit polohu. Po četbě takovýchto textů si vždycky kladu otázku, co vlastně ještě naši autoři science-fictionů mohou vymyslet nového.

Nevyhnutelně se musí vynořit otázka po zbytcích takových zbrojních systémech. Pokud k některým válkám uváděným v indických textech skutečně došlo, kde jsou jejich stopy? Kde jsou části zřícených vesmírných měst, kde jsou pozůstatky bunkrů pozemských obránců, kde jsou zbytky reaktivních děl, jež vystřelovala do kosmu zářivé šípy nebyvalé intenzity?

Námítka: Kde jsou pozůstatky tisíců tanků a letadel z druhé světové války? Uplynulo sotva šedesát let a mimo muzea se ještě sotva něco najde. Bitvy ve staré Indii se odehrávaly před mnoha tisíci lety - kdy přesně, to nikdo neví. Navíc se jednoznačně popisuje, že celé země se změnily v trosky a popel, že byly nasazeny dokonce snad i laserové zbraně a na kusy rozmetaná kosmická města se zřítila do oceánů. Kdo by tu ještě mohl úspěšně pátrat? A kdyby i nakrásně byly objeveny nějaké záhadné objekty - některé známé -, pak je důležité pánové důstojně ukryjí pod pláštíkem svého tajnostkaření. Přesto jsem přesvědčen, že stopy vesmírných bitev velmi brzy objevíme. S jistotou na Měsíci, v pásu asteroidů a na Marsu. A budeme-li hledat, i na Zemi. Pátrání už začalo - a úspěšně. V předchozím příběhu šlo o město Dvářaká, které zloduch Salva napadl ze vzduchu. Stejný případ v obměně podobě se vyskytuje i v Mahábháratě (v kapitolách Sabhāparvan, Bhīṣmaparvan a Mausā-laparvan). Vždy jde o Dvářaku. Existovalo toto místo?

Indičtí archeologové si tuto otázku kladou už padesát let. A s úspěchem. Stejně jako Heinrich Schliemann uvěřil vyprávění Homérovu, věří indičtí vědci zprávu v Mahábháratě. Jsou tam uváděny v podstatě použitelné informace o zeměpisné poloze Dvářaky, které po třicetileté mravenčí práci přivedly badatele k cíli. Popsané město leželo kdysi v (dnešním) Kaččském zálivu mezi

městy Bombaj a Karáči (přesná poloha: 22. stupeň severní šířky, 14 minut na východ, 68. stupeň východní délky, 58 minut na sever). Stejně jako v Tróji (dnešní Turecko) našli archeologové ve městě Dváraká celkem osm vrstev ležících nad sebou, až po dnešní městečko, které vzniklo v 16. století na někdejších troskách. Při odlivu vedly zdi až do moře, což přimělo badatele pátrat za pomoci podmořské archeologie i pod vodou. Nejprve byly nasazeny podvodní kamery, poté se prováděla měření pomocí podvodních kovových detektorů a nakonec přišli na řadu potápěči. Zatímco západní média informovala o nálezích ve Středozemním moři poblíž Alexandrie, objevili Indové - bez mediálního poprasku - město Dváraká popsané v Mahábháratě. Objektivy kamer nejprve zachytily uměle opracované kamenné bloky, „jež pro svou velikost jakoukoli možnost přirozené přepravy vylučovaly“ - například podmořskými proudy nebo slapovými jevy. Pak se objevily zdi uspořádané do pravého úhlu, ulice a obrysy někdejších budov, chrámů a paláců dávné „vyspělé civilizace“ - jak se praví ve vědecké zprávě o městu Dváraká. A nakonec ještě železné hřeby s obsahem křemíku a hořčíku. „Není pochyb, že na mořském dně u Dváraký leží ještě víc podobných slitin.“ Naznačují to indikace kovových detektorů. Vědecká zpráva o těchto nálezích ležících stovky metrů od pobřeží končí slovy: „Údaje v Mahábháratě o městě Dváraká nebyly ani přehnané, ani to nebyly mýty. Byla to skutečnost v pravém slova smyslu.“

Indičtí geologové, kteří se výzkumů trosek pod mořskou hladinou zúčastnili, narazili na zbytky zdva se stopami zeskelnatělých hornin. Kámen se - jak známo - taví až při vysokých teplotách. Stopy zeskelnatění nejsou jen ve Dvárace, ale i jinde, ovšem dosud se pro to nenašlo rozumné vysvětlení. Už v roce 1932 objevil Patrick Clayton, geolog pracující tehdy pro egyptskou vládu, v dunách „Velké písečné pouště (Saadská planina severně od jihozápadního cípu Egypta) záhadné, zelenkavě lesklé zeskelnatělé pískové útvary. V červenci 1999 o podobných

nálezích v Libyjské poušti informoval vědecký magazín New Scien-tistr Tam ovšem nejsou žádné sopky, které by bylo možno uvádět jako příčinu. Beduíni z tohoto „pouštního skla“ odedávna vyrábějí nože a sekery. Dosud odborníci lokalizovali přes tisíc tun tohoto pouštního skla — bez přesvědčivého vysvětlení jeho vzniku. Už v předminulém století prošly tiskem zprávy o nevyšvětlitelném zeskelnatění hornin. V roce 1881 psal American Journal of Science o zeskelnatělých žulových blocích111, nalezených jednotlivě ve francouzských hradech v Chateaufieux a Puy de Gaude (na severním pobřeží). Americký autor David HatcherChildres uvádí ve své nejnovější knize112, že na 22 místech naší planety se vyskytují záhadná zeskelnatění písku a hornin. Já sám znám některá z těchto míst nad peruánským městem Cuzco. Záhada nebyla nikdy vysvětlena, pouze vždy nějak odsunuta stranou.

A teď? Zrovna začíná pátrání za pomoci moderních prostředků. Už desítky let je známo, že v oblasti Jodhpuru (Rádžastán, Indie) je výskyt onemocnění rakovinou mnohem vyšší, než je indický průměr. U ptáků v tomto kraji byly pozorovány nepřirozené mutace. Teprve roku 1999 přišli indičtí vědci na v zásadě absurdní nápad použít detektory pro zjištění radioaktivity, přestože široko daleko není ani jaderná elektrárna, ani se tam neprováděly zkoušky atomových zbraní. Geigerovy počítáče přinesly nečekaný výsledek. Vrstvy popela pod tamním pískem a vrstvou hornin prokázaly jasně měřitelnou zvýšenou dávku radioaktivity. Odkud se vzala?

Ruský list Trud informoval 24. června 2000 o expedici profesora Ernsta Muldaševa do tibetsko-nepálského pohraničí. Tam mu údajně tibetští mniši vyprávěli o troskách města, které kdysi vystavěli bohové. Místo se nachází na úpatí hory Kailas. Předávám tuto zprávu dál jen s určitou výhradou, protože jsem si ji nemohl ověřit. Třeba se někdy nějaká expedice vydá na cestu do oné horské oblasti, kde - aspoň to potvrdit mohu - existují nádherné zkazky o bozích, kteří před mnoha tisíci lety působili jako učitelé mezi lidmi.

Kam vede naše cesta? Do pradávnej minulosti člověka. Do prehistorické doby, kterou odmítáme brát na vědomí, protože nám evoluce prohlášená za svatou zaslepila oči i rozum.

Přestože čínská archeologie v posledních desetiletích hlásí určitý pokrok, je prehistorie Číny nadále jedno jedině tajemství. To málo, co se z ní vyjevilo, však jednoznačně poukazuje na ony mýtické „legendární císaře“, kteří kdysi s létajícími draky sestoupili z nebe. Panovníci a kněží v říši středů se po celá tisíciletí považovali za představitele jedině a nejvyspělejší civilizace Země, neboť své znalosti, své technologie i své astronomické vědomosti získali údajně přímo od bohů. Zprávy v čínských kláštřích vyprávějí o „třech Vznesených“, třech prapůvodních vládčích zvaných „San Kuan“, a „pěti legendárních císařích“ známých jako „Wu-Ti“ (resp. „Wu-Di“). Tyto postavy nejsou historicky prokazatelné. Historiografie začíná teprve s Jü, protože jím začalo dědičné císařství v Číně. Jü měl žít a působit někdy mezi 21. a 16. stoletím před Kristem. Přirozeně byl považován za božskou bytost a platilo to dlouhý čas i pro jeho nástupce. Ještě o tisíc let později považovali Číňané svého vládce, „velkého Jü“ (období dynastie Čou, 11. století až 771 př. Kr.) za božskou bytost, která vyzvedla zemi z přívalu vod. Dlouho před velkým Jü existovaly dynastie Sia a Sang, archeology označované vždy jako mystické a nereálné, až se náhle podařilo na takzvaných věsteckých kostech rozluštit jména dvaceti tří panovníků, kteří k dynastii Šang jednoznačně patřili. Celkem se v podzemních areálech u Si-an-tungu (na severu provincie Henan) našlo 100 000 popsaných kostí. Knihovna v podobě kostí. V současné době je z nich čitelná sotva třetina, protože rytiny na kostech zahrnují „abecedu“ tří tisíc znaků. Už tenkrát!

V 11. století př. Kr. byl poslední panovník dynastie Šang poražen kmenem Čou a tím měl vlastně kult nebeských vládců skončit. Chyba lávky — teď teprve opravdu začal. Panovníci dynastie Čou žili podle pravidel „tian-ming“, mandátu nebes. Nebe, čínsky „tian“, bylo pevně zakotveno v hlavách kněží a vládců. Každý panovník byl nazýván „tian-ci“, syn nebes. Vládcové, kteří nežili a nevládli podle zásad „tian-ming“, nemohli být synové nebes, a byli proto sesazeni anebo zabiti.

Není divu, že všichni čínští monarchové od prapočátku (nikdo neví, jak daleko do minulosti to jde) museli na „oltáři nebes“ provádět určité rituály a hovořit se starými bohy. Panovníci byli pokládáni za jakési spojky mezi zemí a nebeskými mocnostmi, sami se bez výjimky považovali za „syny nebes“. Dnes známe ještě dva „oltáře nebes“: jeden v Pekingu a druhý, nedávno vykopaný, ve městě Si-an. Tento „oltář nebes“ je kulatý útvar tvořený čtyřmi nad sebou ležícími plošinami a s pátou uprostřed. Každá leží vždy asi o metr výš než plošina pod ní. Příčkami vedoucími shora dolů jsou plošiny rozděleny do dvanácti různých stupňů, neboť číslo dvanáct znamenalo pro staré čínské astronomy rozdělení nebe na dvanáct dílů.

A co to má všechno společného s Indií a Střední Amerikou? Anebo s vimány poháněnými rtuť? V Peru se vládcové Inků a samozřejmě tím spíše jejich předchůdci rovněž považovali za „syny nebes“, „syny Slunce“ (stejně jako i japonští, perští a etiopští císařové). Také peruánští „synové nebes“ prováděli své obřady a na „oltářích nebes“ hovořili

se svými božskými předky. Jeden z těchto oltářů se nachází nad peruánským městem Cuzco, v podstatě přímo nad záhadnými ruinami pevnosti Sacsahuamán. Má stejnou strukturu a tvar jako „oltáře nebes“ v Číně. Mezi nimi však leží půl zeměkoule! Kdo co od koho převzal nebo kdo koho ovlivnil?

Kdykoli studuji archeologické, etnologické nebo nábožensko-filo-zořické knihy — a to z profesních důvodů dělám každý týden —, nemohu se zbavit pocitu, že tápu v temnotách, protože v těchto publikacích nikdy neobjevím něco zásadně nového. Je to úděsně

nudná literatura, psaná pro stejně smýšlející lidi. Chovají se všichni jako strážníci podle jedné šablony. Nijak mě to neudivuje, protože vím, jak tento systém funguje. Souvislosti mimo danou vědu se nehledají - nikdo je totiž nezná.

Tvrdím, že přinejmenším některé ze zbraní popisovaných ve staro-indických pověstech skutečně existovaly a byly i nasazeny, stejně tak i vimány, a dokonce i kosmická města. Není to však věc pouze moje a několika stejně smýšlejících lidí, abychom pro tato tvrzení poskytovali důkazy. Ani já, ani má kolegyně nemáme k dispozici instituci, která by byla schopna určitě odborníky finančně podpořit a zabezpečit potřebnými prostředky pro to, aby byly vyjasněny speciální otázky. Podmořská archeologie je příliš drahá, archeologie v kosmu stejně tak. S pomocí Synthetic Aperture Radar (SAR) se mezitím daří lokalizovat s vysokou rozlišovací schopností ruiny ležící dosud 25 metrů pod povrchem země. Přitom se z výšky asi 3000 metrů vyznačují mikrovlny pásma P. To jsou vlnové rozsahy mezi 380 a 450 megaherty. Mikrovlny pronikají hluboko do půdy a jsou odráženy zpět. Pomocí systému SAR lze zviditelnit dokonce předměty velikosti pouhých 30 centimetrů. Ovšem tento způsob archeologického sondování je velmi nákladný. Indie si to nemůže dovolit. Následně by se muselo dát všechno zhodnotit, nálezy by bylo nutno analyzovat. Kdyby se tato technika použila k prozkoumání pradávného města Dváraká, brzy bychom se zřejmě dostali na stopu někdejších zbrojních systémů popisovaných v Mahábháratě.

Co tedy dělat? Přinejmenším mohu upozornit na souvislosti a vědce požádat, aby se v tom či onom směru angažovali. Protože pokud se udály kosmické války, musely by se ještě i dnes po nich najít nějaké stopy: někde na Zemi, pohřbené pod silnými nánosy písku a zeminy, někde v oceánech, zarostlé horami korálů. Máme dostatek technických prostředků, abychom mohli uskutečnit první krok k takovým výzkumům. Do jemné práce bychom se pustili později — konkrétních otázek k vybraným zeměpisným oblastem bych měl dost. Na Měsíc senedostanu a na Mars ještě méně pravděpodobněji, přestože i tam už s pomocí dnešních měření vesmírných sond vyšlo mnohé najevo.

Už 31. července 1976 vyfotografovaly americké sondy vyslané k Marsu (projekt Viking) na povrchu rudé planety kuriózní útvary, jež se staly předmětem různých teorií a spekulací. 113 V marťanské oblasti Cydo-nia (snímek Vikingu 35A72) byla objevena jakási tvář, dále pravoúhlé struktury připomínající uměle vytvořené zdi (snímek č. 86A10), a dokonce tvary podobné pyramidám (snímky sondy Mariner 9 č. 4205—78 a ještě přesnější snímky sondy Viking 35A72, 70A13 a 70A11). Tyto zvláštní útvary byly pochopitelně připisány přírodě a o dvacet let později už nejnovější snímky NASA žádnou marťanskou tvář neukázaly. Záhada byla uložena ad acta. Předčasně, jak se domnívám. Přestože na posledních snímcích už marťanská tvář neexistovala, bylo možno na místě, kde kdysi byla, rozpoznat obrovskou kamennou elipsu. Zdem podobné pravoúhlé struktury tam však stále ještě jsou, i trojúhelníkový tvar pyramidy zůstal zachován. Mezitím byly v marťanské hornině zjištěny první organické stopy a NASA oznámila, že pod marťanským povrchem musí být voda, i když ve zmrazené podobě. To naznačuje někdejší aktivitu na Marsu.

Stále otevřená je dávná otázka, jak je to vlastně s oběma marťanskými měsíci. Jmenují se Phobos a Deimos (Strach a Hrůza). Než americký astronom Asaph Hall oba měsíce v roce 1877 objevil, už se o nich vědělo. Johannes Kepler se už v roce 1610 domníval, že Mars má dva souputníky. Ohromující je však líčení Jonathana Swifta z roku 1727 v jeho knize Cesta do Laputy (jedna z Gulliverových cest): popisuje v ní nejen oba měsíce, ale zná dokonce jejich velikost a jejich oběžnou dráhu. Ve třetí kapitole se dočteme:

„Laputánský astronomové tráví spoustu času svého života pozorováním nebeských těles a používají k tomu dalekohledy, které naše daleko předčí. Tato přednost jim umožňuje oblast svých pozorování rozšířit mnohem dál, než mohou astronomové v Evropě, a mají k dispozici katalog 10 000 stálic, kdežto naše největší katalogy obsahují sotva třetinu tohoto počtu. Objevíli mimo jiné dvě malé hvězdy nebo družice obíhající kolem Marsu. Z nich je vnitřní od středu planety vzdálena přesně tři a vnější pět jeho průměrů. První z nich oběhne Mars za deset a druhá za 21,5 hodiny, přičemž čtvrtce jejich doby oběhu se silně přibližují třetí mocnině jejich vzdálenosti od středu Marsu.“

Jak mohl Jonathan Swift tyto měsíce popsat, když byly přece objeveny až o sto padesát let později? U obou satelitů jde skutečně o nejmenší a nejpodivnější družice naší sluneční soustavy: Obíhají na téměř kruhových oběžných drahách nad marťanským rovníkem. Phobos a Deimos jsou jediné dosud známé měsíce v naší sluneční soustavě, které se kolem mateřské planety otáčejí rychleji, než se otáčí ona sama. Ve vztahu k rotaci Marsu skuteční Phobos za jeden marťanský den dva oběhy, kdežto Deimos se pohybuje jen o málo rychleji kolem Marsu, než se on sám otáčí kolem vlastní osy. Svéráznost oběžné dráhy Phobosu nijak nespojuje s jeho zdánlivou hmotností.

Přirozeně se u marťanských měsíců předpokládá stejný vznik jako u všech ostatních měsíců obíhajících kolem jiných planet. Jde o úlomky z vesmíru, které si Mars k sobě přitáhl. Tato úvaha má však jeden háček: Oba marťanské měsíce rotují totiž nad marťanským rovníkem v téměř stejné rovině. Jeden úlomek to může náhodně dokázat, ale u dvou je taková náhoda příliš nepravděpodobná. Mezitím k marťanským měsíčkům zaměřily různé pozemské sondy a odeslaly k Zemi dobré snímky. Jde o úlomky bramborovitého tvaru s mnoha krátery. Dvakrát došlo dokonce k pokusu přeletět marťanské měsíce v relativně malé výšce. Žádný z těchto satelitů nedosáhl cíle. Naše pozemské sondy „osleply“ dřív, než byly schopny odeslat své snímky k Zemi. Problém marťanských měsíců není s fotografiemi, které pořídily a odeslaly k Zemi dřívější družice, smeten se stolu. Teď sice máme „brambory s krátery“, ale o vnitřním životě těchto nepatrných nebeských těles víme stejně málo jako o jejich podivných oběžných drahách.

A také otázka kráterů, jimiž jsou všechny měsíce a planety naší sluneční soustavy posety, nebyla nikdy uspokojivě vyřešena. Zcela jistě z vesmíru dopadají neustále úlomky a balvany na povrch planet, které nemají ochranný vzduchový obal, v němž by alespoň menší kusy shořely. Ale proč je jich tolik? A proč dopadají na drobečky, jako jsou Phobos a Deimos? Ty určitě nemají přitažlivost velkých planet. Nelze se zbavit dojmu, že naši sluneční soustavou kdysi proletěla doslova bubnová palba asteroidů. Odkud? Co bylo příčinou? Že se mezi Marsem a Jupiterem — v pásu planetoidů — nahromadily statisíce takovýchto úlomků různé velikosti, je známo. Ale příčinu nikdo nezná. Válka hvězd?

I tady platí: Lidstvo by dnes určitě mělo dostatek technických prostředků, aby této záhadě přišlo na kloub. Jenže to nedělá. Proč? Protože „systém“ považuje za směšné vydávat prostředky na takového projekty. Nejinak je tomu na Měsici vzdáleném 384 000 kilometrů. Tam řada sond vyslaných NASA fotografovala „neobjasněné tektonické anomálie“. Jedna z nich v Mare Crisium připomínala most. Nesmírně pilný Luc Búrgin, mezitím šéfredaktor jedné basilejských novin, o tom psal. 115 Další jev, který lze slušným teleskopem pozorovat přímo ze Země, leží v Mare Vaporum (pro astronomy: 16,5° na sever a 4-6° na východ). Středem měsíční sutě se táhne pistovitá linie, která - aspoň to tak vypadá - prochází dokonce skalními partiemi a na obou koncích je přerušena přímkou a dvěma pravými úhly. Takové linie příroda obvykle nevytváří a už vůbec ne v délce přibližně třiceti kilometrů. Něco nám zatím uniklo, protože jsme to nechtěli přesně vědět. To se změní, protože člověk se usídí na Měsici - a později i na Marsu.

Je to jisté jako amen v kostele. Proto apeluji na rozum a na uvolnění křeče: Probádejme záhady a přestaňme s dětinským tajnůstkářstvím.

Provádět nějaké datování na Měsíci nebo na Marsu pouze na základě pořízených fotografií považuji za značně dobrodružné. Geologové přirozeně vědí, jak dlouho trvalo ukládání jednotlivých vrstev země, za kolik milionů let nabyly určité formace svých současných struktur a pozemské poznatky lze přirozeně aplikovat i na jiné planety. Ale to všechno nestačí k datování zdivu podobných pravouhlých útvarů na Marsu na dálku, neboť okolní skaliska mohou být stará stamiliony let, kdežto uměle vytvořené formy tak staré být nemusí. Je to asi tak, jako bychom z Marsu fotografovali povrch Země a objevili přitom v nějakém údolí cosi jako zed'. Geologové určí, kdy vzniklo horské údolí, a nechápou, že zed' je nebo byla ve skutečnosti přehradní hrází. Závěry se dělávají příliš ukvapeně. Co se týká Měsíce a Marsu, budeme mít spolehlivé údaje teprve tehdy, až tam dorazí robot nebo člověk. Přičemž člověk je spolehlivější než robot, protože člověk je schopen kombinovat a všimne si i maličkostí, které programu robota mohou uniknout.

Na Zemi existují nejrůznější metody datování a všechny mají své zádrhele. Původ starých textů nelze datovat ani tehdy, vypátráme-li nejstarší dokument. Proč ne? Protože nevíme, jak starý byl příběh, než jej pisatel poprvé písemně zaznamenal. Indičtí astronomové se pokusili zrekonstruovat na základě údajů astronomického charakteru stáří eposu Mahábhárata. Mezi 6000 a 3000 lety před Kristem je možné všechno. Možná i víc.

Další problém vyplývá z různého datování v různých kalendářích. Už dříve jsem upozorňoval, že kalendář Mayů - převedeno na náš kalendář-začínal 11. srpna 3114 před Kristem.103 A pročpak? Protože toho dne „sestoupili bohové z dráhy hvězd. Hovořili magickou řečí hvězd nebeských.“117 To bylo před 5000 lety, v době, o které nevíme nic, což nám však nebrání tvářit se, jako bychom byli při tom. 21. března 2000 oslavili aymarští Indiáni na troskách Tíwanaca (Tihuanaca) v Bolívii začátek svého kalendáře. Ten začínal přesně před 5008 lety. Indové používají oficiálně západní kalendář, ale v jejich náboženských zvycích se vyskytuje dvacet různých kalendářů, všechny s rozdílným začátkem v minulosti. Starým Egyptanům byl podsouván kalendář Síríův, který nikdy neexistoval, a židovské náboženství začíná svůj kalendář stvořením světa. To bylo 7. října roku 3761 před Kristem. Jenže podle židovské tradice bylo tisíc pozemských let pro Boha pouze jediným dnem. Jestliže tedy začíná sedmé tisíciletí židovského kalendáře, začíná pro Boha sedmý den, a tím je sabbat. Podle židovských představ by měl pak opět přijít Mesiáš.

Ze všechna národní společenství - vymřelá, či nikoli - znají ideu návratu jakéhosi Spasitele, jsem už uváděl dříve. Nijak jsme se z toho nepoučili. Jakže to formuloval duchaplný posměváček z řad přírodovědců, profesor dr. Erwin Chargaff?

„To jediné, co se lze z historie naučit, je, že se z ní nenaučíme ničemu — byť i na mnoha tisících stranách.“

Naše poznatky o minulosti člověka jsou bídné. V minulých staletích zorganizovali politikové a kněží pálení knih, protože směla platit pouze jedna pravda. Takové likvidační akce už se dnes nekonají- naopak: naše planeta je zaplavena knihami, jen na internetu kolují miliony poselství kolem světa. Není to k ničemu, neboť člověk si z toho vyloví jen to, co se mu hodí. A dokonce i to si může dovolit jen mikroskopicky malý počet lidí - vztaženo na šest miliard duší na naší modré kouli. Quo vadis, homo sapiens?

V minulých letech dospěla francouzská astronomka Chantal Jegus--Wolkiewicz k ohromujícímu zjištění, které bezpočet prehistoriků naplnilo hněvem. Madame Jegus studovala řadu let skalní kresby, mezi nimi podrobně i kresby v jeskyni Lascaux ve francouzské Dordogne. Stáří kreseb bylo odborníky stanoveno na 17 000 let. Logicky - dogma evoluce nic jiného nepřipouští- mohli tehdy existovat jen primitivní lidé doby kamenné. Skalní kresby zobrazují skutečně koně, jeleny, býky, kuriózní čáry a tečky, všechny v barvách, které byly v době kamenné k dispozici. Archeologie v těchto kresbách nikdy neviděla nic jiného než potřebu lovců divoké zvěře zkrášlit své jeskyně. Ale nejkrásnější z takto vyzdobených jeskyní nejsou vůbec v místech, kde naši lovci doby kamenné žili, nýbrž mnoho kilometrů odtud a vždycky v nepřístupných končinách. Z toho prehistorikové usoudili, že tyto jeskyně sloužily jako shromažďovací haly, kde se konaly určité obřady. Zřejmě místa duchů nebo šamanů, sloužící v podstatě jakémukoli nesmyslu. Lidé doby kamenné si tedy vytvořili jakési prehistorické svatyně -chrámy doby kamenné. Madame Jegus narazila na zcela jiné souvislosti. Jako astronomce jí byly nápadné věci, které by archeologům aniv nejmenším nepřišly na mysl. Skalní kresby zobrazují ve skutečnosti hvězdy a celá souhvězdí, o nichž jsme se vždycky domnívali, že je -mnohem později! - objevili Babyloňané a Chaldejci. Byla tu souhvězdí Štíra, Skopce, Býka, Kozoroha atd.

To vše nemohla být náhoda, protože poznatky madame Jegus opětovně potvrzují astronomové i poloha jeskynního areálu. Každý rok při letním slunovratu dopadají paprsky zapadajícího slunce vchodem do jeskyně přesně na kresby býků. Madame Jegus říká: „Toto místo nebylo zvoleno náhodně. Malby vznikly jako součást fantastického výjevu, kdy slunce ozáří a prosvětlí celou Halu Býků.“119

Astronomka nejprve vyrobila mapu hvězdného nebe, jak se před 17 000 lety jevílo pozorovateli ze Země. Pak přesně proměřila všechny body a čáry zvířecích figur a porovnála získané výsledky s počítačovým programem hvězdného nebe před 17 000 lety. Shoda byla perfektní. K tomu poznamenal astronom Gérard Jasiewicz z univerzity v Mont-pellier (Francie), který údaje madame Jegus ověřoval: „Značná část těchto dat je mimo vši pochybnost. Orientace jeskyně podle slunovratu, poloha Kozoroha, Štíra a Býka v hale odpovídá tehdejšímu hvězdnému nebi. Co si o tom myslí starověká věda? „Pouhá spekulace,“ pravil dr. Harald Floss z univerzity v Tiibingenu.

Nic nového pod sluncem. Nemůže být, co nesmí být. Astronomové doby kamenné se prostě nehodí do schématu samospasitelné evoluce. Jeskynní lidé musejí být primitivní, ať laskavě loví divokou zvěř, oškra-bávají kůže, sbírají plody a vydabávají ze dřeva oštěpy, smějí být prapůvodní a čmárat na stěny svých jeskyní prostě skalní obrázky, ale nesmějí abstraktně myslet a už vůbec nesmějí být exaktními astronomy. Koneckonců před 17 000 lety hodně přišlo a nebe nebylo možno pozorovat celý rok, jak by tedy mohli lidé doby kamenné provozovat astronomii? Navíc ti kožešinami ověšení hlupáčci na to stejně neměli čas. Museli lovit mamuty, bránit se medvědům, chránit rodiny a rozdělovat a udržovat oheň. Pro žádnou vznešenou astronomii tu nebyl ani kousek místa.

A co kdyby to bylo jinak? Řekněme, že bitvy líčené v Mahábháratě včetně kosmických zbraní bohů (radioaktivita! zeskelnatění písku a hornin!) se vskutku odehrály, a ti, kdo tuto strašlivou epochu přežili, byli vrženi zpět do doby kamenné. Neměli už nic. Žádnou knihovnu, žádné kovové nástroje, ani letohrádky, ani bazény, ba ani látky či psací náčiní, i to nejnětější si museli znovu vyrobit. Zbraně bohů vykonaly důkladnou práci. Žádný absurdní scénář, můžeme se o tom opakovaně dočíst u filozofa Platóna. Navzdory katastrofě přeživším něco zbylo:

jejich vědomosti. Ty ústně předávali další generaci a svými prostředky se snažili znázornit to, co jim připadalo důležité. Vlast bohů, místa na obloze.

Dnes nikdo, kdo tuto materii zná, nemůže popřít, že lidské kmeny v době kamenné byly astronomií doslova posedlé. Jen v oblasti Mor-bihanského zálivu (Bretaň, Francie) je sto třicet pět z celkem sto padesáti dolmenů zaměřeno na letní nebo zimní slunovrat. Stonehenge v Anglii se prokázalo jako velká hvězdárna, s jejíž pomocí bylo možno činit astronomické předpovědi. Prehistoričtí stavitelé znali dráhy mnoha hvězd, jako jsou Kapella, Kastor, Pollux, Vega, Antares, Atair nebo Denep. S jistým zpožděním zjistili dokonce i němečtí astronomové, že lidé doby kamenné ve Stonehenge dokázali předpovědět každé zatmění Slunce nebo Měsíce. 122 A pokud uvěříme oficiálnímu datování (o němž mám z dobrých důvodů své pochybnosti) - dlouho před Stonehenge (před 5143 lety) vybudovali naši kožešinami ověšení bratři z doby kamenné v Irsku své gigantické tovaryšské dílo Newgrange. Astronomicky orientované - jak jinak?

Jenom: Proč byli lidé doby kamenné, kteří sotva slezli ze stromů, tak posedlí astronomií, o tom se učenci dohadují.

Všechny ty podivné věci, o kterých se tu zmiňuji, existují. Podrobnosti o nich jsou veřejně přístupné, ať už v knihách, na internetu nebo v odborných časopisech. Jen se z nich nevyvozuji důsledky. Cožpak lidská společnost už natolik zlenivěla? Ochabla zvědavost a touha po poznání? Jsme snad prostě už přesytení informacemi? Dřepíme namísto pátrání v terénu raději u televize nebo u počítače? K čemu je nám zmnožení vědomostí ve věku elektroniky, když se s tím nic neděje? Mládež v západních zemích surfuje po internetu, barevné obrazovky plivají do našich sítnic obrazy a data, jež jsou hned zase zapomenuta. Klouzáme po povrchu informací, aniž se do nich ponoříme. Před deseti lety jsem psal o pět tisíc let staré nástrojárně, která existovala nedaleko holandského Rijckholtu mezi Cáchami a Maastrichem, ale nijak nezapadala do našich představ o lidech doby kamenné. Když jsem v létě roku 1998 toto místo navštívil, dověděl jsem se pouze tolik, že příslušná věda se o zdejší prehistorickou těžbu pazourku nezajímala. Potlačeno a zapomenuto. Televize, která je vždy přítomna při sebehloupejší demonstraci, se o tuto napínavou hádanku vůbec nestarala a vědci se v nejlepším případě tahají za předpotopní bradku - a nevědí nic. Je mi záhadou, co vlastně čtou.

O co šlo? Dovolím si stručně shrnout, o čem jsem psal podrobně ve své knize Doba kamenná byla úplně jiná: Ve dvacátých letech objevili mníši dominikánského kláštera v Rijck-holtu šachty, z nichž vytáhli na povrch tisíc dvě stě pazourkových seker. Idealisté Holandské geologické společnosti vypátrali v sedmdesátých letech šedesát šest důlních šachet, ale předpokládá se, že jich bylo o pár tisíc víc. Z počtu a velikosti těchto štol lze vypočítat, že v době kamenné bylo vytěženo asi 41 250 krychlových metrů pazourkovitých hrd. Z těch by bylo možno vyrobit 153 milionů seker! Ve štolách se našlo 15 000 nástrojů a skromné propočty naznačují, že v zemi musí takových nástrojů z doby kamenné ležet ještě asi tak dva a půl milionu. Za předpokladu, že důl byl používán pět set let, muselo se denně vyrobit asi tisíc pět set seker. A to vše před skoro přesně 5160 lety.

Je obecně známo, že lovci doby kamenné využívali pazourku na všechno možné. Hrudky pazourku najdeme ve vápencových vrstvách z období křídý. Příroda tyto hrudky uvolňuje, když se zvětřováním jejich vápencový obal rozpadá. Dobrá. K tomuto uvolňování však jen zřídkakdy dochází na povrchu, v Rijckholtu tedy naprosto ne. Kdo vlastně instruoval naše předky z doby kamenné, kteří nebyli odborně vzděláni, že hluboko v zemi, pod vrstvou pisku, štěrku a vápna je ukrytá vrstva pazourku? Kdo organizoval hloubení šachet? Při skrývce směšného jednoho krychlového metru vápence se zlámalo asi sedm kamenných seker. Kdo „prodával“ tyto nástroje v takovém množství? Kam šlo toto zboží? Jakými cestami? Kdo to všechno organizoval? Je v bližším okolí skryto něco, k čemu bylo zapotřebí statisíců pazourkových seker? Nejméně tisíc pět set kusů denně není nic, co by se dalo bagatelizovat.

Neznám odpovědi, ale odborný svět by se o věci mohl zajímat. Jenže je mu to fuk. Internetem rozmazlení mladí archeologové nechodí nikam kutat. Důl na těžbu pazourku se všim všudy nezapadá do představy o člověku doby kamenné, jakou nám prehistorikové už celá desetiletí vtuloukají do hlavy. Tak to prostě chodí v západním světě. Ne však ve světě asijském. I tam je sice základní myšlenka evoluce vědecky zakotvena (jedno vyplývá z druhého), ale uvažuje se tam ve zcela jiných časových souvislostech než na dominujícím Západě. Tyto časové souvislosti jsou navíc i součástí náboženství, přičemž žádnému indickému učenci jugy (juga - světový věk indické kosmologie) nevádí. Člověk se možná cestou evoluce vyvinul z opice v homo sapiens, ale určité okolnosti, například války za účasti božských zbraní, ho vrhly zpátky do doby kamenné a on se musel znovu škrábat nahoru. Anebo ho genetické zároky bohů (antická literatura je plná umělé vyrobených lidí) evolučně postrčily směrem k budoucnosti. Asijský svět myslí ve zcela jiných časových souvislostech, protože náboženské mýty jsou součástí

společenského myšlení. Tyto mýty, báje a pověsti — i když v neustále nové podobě — byly v chrámech a sochách vytesány do kamene. Všechny indické chrámy jsou kopie oněch nebeských obydlí bohů, kteří kdysi křížovali oblohu. Zkamenělá vozidla bohů. Chrám ve vesnici Konárak v indickém státě Urísa, který je mezitím už na seznamu UNESCO jako chráněná světová památka, sloužil námořníkům směřujícím do Kalka-ty po staletí jako zeměpisný bod. Smolně černá pagoda se tyčila k nebi. Teprve po přistání mořeplavci zjistili, že celý chrámový areál představuje obrovské vozidlo bohů s celkem dvaceti čtyřmi koly umístěnými kolem dokola. Celá stavba je přirozeně orientována astronomicky a samozřejmě je těsně spjata s kalendářem. Chrám má být kopii plavidla, s nímž kdysi Indra létal po obloze. Ale to není v Indii nic mimořádného. Veškeré chrámy jsou nebeskými plavidly. A na vrcholu každého z nich trůní v nějaké podobě vimána, jedna z těch létajících „beden“, v nichž vyvolení lidé a bohové kdysi kroužili na nebi a v kosmu. Oni anebo jejich potomci se mohli stejně dobře objevovat nad peruánskou pustinou, nebo - ač už z jakýchkoli důvodů - dali v dnešním Rijckholtu dolovat ze země obrovská množství pazourku. Nic jim v tom nebránilo. Bohové a polobohové byli mocní a podřízený člověk pro ně dělal všechno.

Bohové údajně používali určité zbraně. Kameníci a štukatěři se tedy pokusili tyto zbraně zpodobnit. (Což se jim nikdy nemohlo podařit!) Existují o tom obsáhlé vědecké studie, které nikoho na Západě nezajímají. Bohové a vyvolení lidé znali tajné informace, píše se ve staro-indických textech. Změnilo se na tom snad něco? Od chvíle, kdy Fran-cis Bacon v 16. století prohlásil, že „vědění je moc“, snaží se každá skupina své znalosti tajit - dokud to jde. Zašifrovaná poselství, tajné techniky, znalosti zasvěcenců atd. neexistovaly jen v minulosti. Existují i dnes - víc než kdykoli dřív. „Tajné vědění je síla.“ Klimatologické zbraně se v indických textech rovněž vyskytují. Nemožné? V současné době americká armáda kolem takové zbraně badá. Kde? Severně od městečka Gakona (Aljaška, USA). Projekt se nazývá HAARP (High Frequency Active Auroral Research Program). Až bude zbraň úplně vyvinuta, bude možno s pomocí HAARP doslova vyřezávat díry v obloze a klima cílevědomě měnit. Nic nového na Boží zemi.

Indičtí bohové si údajně vybírali jednotlivce a menší skupiny lidí jako své služebníky, z nichž se pak vytvořily královské rody... Je to snad skrytá podoba rasismu? Jakpak to bylo se starými Izraelci, kteří se považovali za vyvolený národ? To namnoze platí i dnes — ve velkých židovských ortodoxních rodinách se někteří její příslušníci považují za zvyvolenější než ostatní. Možná dokonce jsou. Potomci židovských velekněží, především z rodu Lévičů, kteří byli speciálně školeni a pečovali o archu úmluvy, jsou dnešní „kohanim“. Patří k

nim asi pět procent mužských příslušníků světového židovstva - na určitém místě svého chromozomu Y mají skutečně všichni stejné příznaky. Jeruzalémský rabín Jakob Kleinman k tomu poznamenal: „Geny ukazují, že Bůh plní daný slib: Neztratíme se.“¹²⁷

Nic se neztrácí a staré pravdy vycházejí postupně opět najevo. Pokud smějí být zveřejněny.

Ještě donedávna astronomové hlásali, že naše Země zaujímá ve vesmíru mimořádné postavení. Koneckonců - říkali - je tato „náhoda“ náhodou šťastnou, neboť Země obíhá kolem Slunce v ideální vzdálenosti: není tu ani příliš teplo, ani příliš chladno. Jen tak se mohl podle nich vyvinout život. Tato představa je passé. Britský astronom Sir Martin Rees, profesor na King's College v Cambridge, veřejně přiznal: „Planetární soustavy jsou v naší galaxii něčím tak běžným, že planety jako Země se pravděpodobně vyskytují v milionech.“¹²⁸

Vsadil bych se, že uplyne nejméně deset let, než se toto poznání dostane do učebnic, a čtyřicet let, než se o tom dovědí věřící totalitárních náboženských společenství. „Cílem každé cenzury je povolit jen takové knihy, které stejně nikdo nečte.“ (Giovanni Guareschi)

Závěrem

Chytří lidé mohou dělat hloupé, opak je těžší.

(Kurt Tucholsky)

Od té doby, co píšu knihy, posmívám se evoluci, přestože přesně vím, že všechny formy života zákonům evoluce podléhají. Nikdy jsem základní směr evoluce nechťel zpochybňovat. Jenže evoluce neprobíhala přímočaře, nýbrž odskakovala dvěma směry. Jednak se do „systému Země“ vkrádají neustále nová genetická poselství. Ta se k nám dostávají prostřednictvím kosmického prachu. A jednak mimozemšťané do lidského genomu cílevědomě zasahovali. Přesně, jak se to líčí v bájích a pověstech lidstva, utvářeli bohové člověka „k obrazu svému“. Genetický materiál byl do průběhu našeho vývoje vkládán uměle. Proč tyto myšlenky hlásám už víc než třicet pět let, tu nehodlám opakovat.

Rok co rok nám antropologie servíruje rozporná data o našich předcích. Sotva se někde objeví nějaká lebka, prezentuje se nám nejnovější typ pračlověka. Neustálý vývoj cik-cak. Jen jsme si stačili zvyknout na teorii „out of Africa“, podle níž první představitelé druhu homo sapiens vyrazili před dobrými 100 000 lety z Afriky, aby zalidnili Zemi, už se tato teorie opět relativizuje. „Čím více víme, tím zmatenější je tento obraz,“ říká americký vědec David Mann. Zmatek bude pokračovat.

V roce 1973 se podařilo propašovat do jedné bakterie virový gen. V roce 1978 byla syntetická varianta genu lidského inzulinu implantována do choli-bakterie. Roku 1981 následovali první transgenní savci: sedm myši. V roce 1988 byla ohromenému lidstvu prezentována harvardská myš naočkovaná rakovinou a o rok později následovaly transgenní ovce a kozy, brzy nato transgenní tele. Mezitím se staly rutinou odběry lidského spermatu a umělá oplodnění a světlo světa spatřily první děti ze zkumavky. Botanikové rovněž nezaháleli a začali s genovou manipulací rostlin. Vzápětí přišly klonované myši, ovce a nakonec opět skot. Jako další vznikli podle genetického designu mutanti, a zatímco píšu tyto řádky, dovidám se o novém „kousku“ genetiků - o prvním genově modifikovaném primátovi. Vědci z univerzity v Portlandu v USA dali první opičce tohoto druhu i rozkošné jméno: ANDi (opačně psanou zkratkou DNA s přívěskem „i“ na konci).

Jako obvykle se všechny tyto vývojové novinky komentují v časopisech a televizních show a pletou se do toho lidé, kteří nemají ani potuchy, oč vlastně jde. V demokracii je to však zásadně v pořádku. Hodně se přitom mluví o etice a morálce a o tom, že člověk by si neměl hrát na Boha. Existuje přece jakási konečná hranice, jejíž přestoupení si Bůh nedá líbit, zaslechl jsem z úst rozvážných teologů. Jen jeden člověk to opět pochopil, a dokonce řekl nahlas: britský fyzik Stephen Hawking. Před velkým shromážděním v Bombaji prohlásil, že genová technika stvoří jednoho dne nové lidi, kteří budou chytřejší a odolnější než člověk dosavadní.¹³¹

Veškeré úsilí a všechny zákony na tom nedokážou nic změnit. Ovšem Hawkingův výrok není originální. Neboť to, co lidstvo geneticky čeká, je stará vesta. Existovalo to už před tisíci lety a můžeme se o tom dočíst v literatuře našich praotců. V mnoha pověstech se vypráví o genových zásazích do lidského genomu, o cílevědomých umělých mutacích a samozřejmě i o chimérách, o mýtických mutantech. Tehdejší zásahy prováděli bez výjimky bohové. Ti nastavovali výhybky. O důvodech jejich konání se můžeme dohadovat, ale o tom, že se to dělo, už v podstatě ne. Proč ne? DNA — kyselina deoxyribonukleová, základní materiál našeho genomu — byla dešifrována, na dveře zaklepal „skleněný člověk“. Navzdory kompletnímu rozluštění lidského genomu není úloha ještě dořešena. Sice teď známe stránky této knihy, nikoli však jednotlivé věty a slova. Když jsem před dvaceti lety psal o rozluštění lidského genomu, sklídl jsem posměch a odpor. Nikdy se to při miliardách možností, které DNA má, nemůže podařit, tvrdilo se, a kdyby se to kdy vůbec podařilo, pak teprve za tisíc let. A teď? Rodokmen lidstva je obsažen v genetickém poselství a naši genetické se svými neuvěřitelnými technologickými možnostmi jsou příliš bystří, než aby to přehlédli. Za pár let zjistí, že určité úseky „stavebního plánu“ nemohou být výsledkem evolučního procesu. Že sice něco jako prarodiče-Adam a Eva — existovalo, ne však jen jako jediný pár. Zjistí, že se s našimi geny manipulovalo, a budou si muset chtít nechtít položit otázku: Kdo je za to zodpovědný. Odpověď je už předem daná: Bohové. První spor se bude týkat otázky jací bohové. A pak bude následovat celý katalog otázek, jimiž se já a mí kolegové už desítky let zabýváme. Bude to znamenat konec vědy, konec historie nebo konec náboženství? Ne.

Dvě mocné síly ovládají lidské myšlení: věda a náboženství. Každá jde jinou cestou, ale obě mají stejnou příčinu a stejný cíl. Příčina? Zvědavost. Cíl? Poznání. Veškeré naše myšlení a konání se točí kolem vědy a kolem náboženství. Co má vira společného s vědeckým bádáním? A co má společného vědecký poznatek s vírou? Církev, která prokázané vědecké poznatky ignoruje, je dogmatická a v planetární společnosti nebude moci přežít. Autoritativnost se s vědou neslučuje. A věda, která nerespektuje úctu a vnitřní hlas náboženského cítění, bude mít problémy přežít, neboť všichni přece žijeme ve společném světě. Lidé věřící i lidé vědeckí. Náboženský aspekt může vědecké bádání zpomalit. V minulosti se to často stávalo. Liší se otázky víry a teologie tak zásadně od otázek vědy? Koneckonců nikoliv - oba směry hledají skutečnou pravdu. Cesty poznání jsou různé. Mnich v klášteře může nakonec dospět při rozjímání o Bohu a o vzniku vesmíru ke stejným závěrům jako astrofyzik. S tím rozdílem, že astrofyzik svůj poznatek může prokázat - mnichovi je pouze dán. Jeho poznání je třeba věřit. V poslední době byla objevena souvislost mezi lidským zdravím a duševním založením. Statistické dokládají, že optimističtí lidé onemocní rakovinou méně často než lidé depresivní. Člověk je psychosomatická jednotka. Neurologické studie sice vysvětlují, co se odehrává v našem „neurotransmiteru“, v mozku, a dnes už dokážeme elektrické impulsy dokonce zviditelnit. Ale nevíme, jak vznikají. Věda a náboženství probíhají jako procesy v jednom a též člověku. Co je náš duch umožňující fantazii, vyvolávající zvědavost, a dokonce uzdravení?

Lidé se snaží rozšířit svůj obzor pomocí všelijakých drog. V opojení pod vlivem LSD se ocitají v jiném světě. Ale tento jiný svět je stejný jako ten předtím, změnilo se jen smyslové vnímání. Až dosud se však z žádné pilulky nezrodil jediný vědecký poznatek. Odkud se tedy bere duch? Je to vědecká a teologická otázka. Věda dává sice odpovědi na otázku velkého či velkých třesků, černých děr a rozpínání vesmíru. Otázky týkající se jejich původu klade náboženství. Odpovědi dává věda. Náboženští filozofové by chtěli vědět, zda jsme ve vesmíru sami a zda se akt stvoření konal jen kvůli nám, lidem. Odpovědět na to může jen věda. A jestliže zjistí, že nejsme ve vesmíru sami, nebude to naprosto znamenat konec náboženství, nýbrž jeho pokračování. K jakým teologickým poznatkům dospěli mimozemšťané? Na základě jakých vědeckých dat? Věda a náboženství jsou zcela kompatibilní, není-li náboženství dogmatické. Vězí za vznikem kosmu nějaký inteligentní designer? Je Bůh prvním (a posledním) zdrojem našeho celkového chování? I naši vědecké zvědavosti? Jedno je jisté: Náboženství nelze od vědeckého poznání oddělovat. Zákony gravitace se nedrží ani náboženských, ani kulturních mezí. A křížácké války ve jménu náboženství už nejsou reálné. (S autoritativní omezeností budeme muset ještě nějaký čas žít.) Zbývá tedy vzájemný respekt a koexistence obou sil - vědy a náboženství. Dosud visí nad lidstvem stíny fundamentalismu. Tlumit je mírovými zbraněmi ducha je společným úkolem náboženství i vědy.

Obrázky

Kosmologická struktura svt Kogiů

Antromorfí skulptury v Copánu (Honduras), které dosud nikdo nepochopil

Bohové, nebo lidské postavy? Nikdo neví. Zobrazená bytost ovládá prsty jakousi klávesnici na hrudi

Jak u antropomorfních soch a plastik, tak i u vyobrazených postav je uprostřed nedefinovatelná koule. Symbolizovaná energie?

„Oltáře nebes“ vzájemně vzdálené 25 000 kilometrů vzdušnou čarou

Tuto souvislou linii na Měsíci dosud niido nevysvětlil

Příloha

Milá čtenářko, milý čtenáři,

zajímáte se o tematiku, o které píšu? Pak bych vám chtěl představit Společnost pro archeologu, astronautiku a SETI (AAS) - SETI je zkratka pro Search for Extraterrestrial Intelligence, tj. pátrání po mimozemských civilizacích.

AAS shromažďuje a publikuje informace na podporu teorie, kterou se zabývám už víc než čtyřicet let. Navštívili nás před mnoha tisíci lety mimozemšťané? Jak lze tak fascinující teorii dokázat? Co mluví pro ni? Co mluví proti ní?

AAS organizuje kongresy, zasedání, semináře a studijní cesty. AAS vydává každé dva měsíce bohatě ilustrovaný časopis Bájné časy (Sagen-hafte Zeiten). Najdete v něm nejaktuálnější příspěvky k uvedené tematice i veškeré informace o naší činnosti. Navštivte nás na „homepage“:

soukromě: www.daniken.com

AAS: www.aas-fg.org

USA e-mail: info@legendarytimes.com

Členství v AAS je přístupné každému. Jsme organizací laiků i vědců ze všech oblastí. Roční příspěvek činí 65 CHF (švýcar. franků - stav 2001). V německy mluvícím prostoru máme v současné době asi osm tisíc členů.

Pošlete dopisnici s Vaší adresou na:

AAS, CH-3803 Beatenberg

Během čtyř týdnů obdržíte zdarma prospekt AAS.

S přátelským pozdravem

Erich von Daniken

1 Bible, Písmo svaté, Ekumenický překlad, Praha 1979

2 Korán, z arab. přel. Ivan Hrbek, vydal ODEON, Praha 1972.

